

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

VEŘEJNÁ EKONOMIKA A SPRÁVA

Vyhodnocení realizace projektů rozvoje inkluzivního vzdělávání ve vybraných
mikroregionech
Evaluation of the Realization of Projects of Inclusive Education Development
in Selected Micro-regions

Student:
Vedoucí diplomové práce:

Bc. Pavlína Krchová
Ing. Vojtěch Beck

Ostrava 2020

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Pavlína Krchová**

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: **Vyhodnocení realizace projektů rozvoje inkluzivního vzdělávání ve
vybraných mikroregionech**
**Evaluation of the Realization of Projects of Inclusive Education
Development in Selected Micro-regions**

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Regionální politika ČR a Evropské unie
3. Vzdělávací politika ČR a inkluzivní vzdělávání
4. Vyhodnocení realizace projektů akčního plánu vzdělávání dětí a žáků ve vybraných mikroregionech
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DOSKOČIL, Radek. *Metody, techniky a nástroje řízení projektů*. Brno: CERM, 2013. 165 s. ISBN 978-80-7204-863-2.

PANGRAZI, Robert and Aaron BEIGHLE. *Dynamic Physical Education for Elementary School Children*. New York: Pearson Education Limited, 2013. 728 p. ISBN 978-12-920-2037-2.

ZILCHER, Ladislav a Zdeněk SVOBODA. *Inkluzivní vzdělávání - efektivní vzdělávání všech žáků*. Praha: Grada Publishing a. s., 2019. 216 s. ISBN 978-80-271-0789-6.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Vojtěch Beck**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 24.04.2020

doc. Ing. Iveta Vrabková, Ph.D.
vedoucí katedry

doc. Ing. Lenka Kauerová, CSc.
proděkanka pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VSB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 5. 5. 2020

jméno a příjmení studenta

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Regionální politika ČR a Evropská unie.....	10
2.1	Pojetí regionální politiky.....	10
2.2	Východiska regionální politiky v ČR.....	12
2.3	Nástroje regionální politiky v ČR	15
2.4	Dotační politika EU 2014 – 2020.....	16
2.4.1	Národní operační programy 2014 – 2020	18
2.4.2	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání	20
2.4.3	Evropské strukturální a investiční fondy 2014 – 2020 jako zdroj financování projektů	22
2.5	Obecné principy řízení projektů.....	25
2.5.1	Fáze projektu.....	25
2.5.2	Cíle projektu	27
2.5.3	Stanovení nákladů projektu	27
2.5.4	Plánování projektu	28
2.5.5	Proces kontroly a monitorování projektu.....	28
3	Vzdělávací politika ČR a inkluzivní vzdělávání.....	29
3.1	Vzdělávací politika ČR	29
3.1.1	Stupně vzdělávacího systému	30
3.2	Financování školství.....	31
3.2.1	Reforma financování regionálního školství 2020	33
3.3	Inkluze a inkluzivní vzdělávání	34
3.3.1	Definice základních pojmů	34
3.3.2	Legislativní zakotvení inkluze a inkluzivního vzdělávání.....	37
3.3.3	Možnosti financování inkluzivního vzdělávání.....	38
4	Vyhodnocení realizace projektů akčního plánu vzdělávání dětí a žáků ve vybraných mikroregionech	40
4.1	Základní informace o projektech	40
4.1.1	Základní informace o Výzvě č. 2_15_005	40
4.1.2	Základní informace o vybraných projektech	43
4.1.3	Struktura dokumentů Místního akčního plánu.....	47
4.2	Základní charakteristika vybraných území	47
4.3	Analýza školské struktury vybraných území	49
4.3.1	Mateřské školy	50
4.3.2	Základní školy.....	52

4.4	Hospodaření mateřských a základních škol	55
4.4.1	Mateřské školy	55
4.4.2	Základní školy	57
4.4.3	ZŠ a MŠ v menších obcích	59
4.5	Zhodnocení potřeb vzdělávání mateřských a základních škol v oblasti inkluze v rámci Místních akčních plánů	60
4.5.1	Mateřské školy	61
4.5.2	Základní školy	64
4.6	SWOT analýza	65
4.7	Srovnání výstupů a výsledků obou dokumentů MAP	68
5	Závěr	72
	Seznam použité literatury	77
	Seznam zkratk	80

1 Úvod

Evropská unie poskytuje finanční prostředky svým členským státům na různé typy projektů. Mezi spolufinancované projekty lze zařadit také projekty týkající se vzdělávání. Vzdělávání provází každého člověka již od narození. Malé dítě se postupně učí základním návykům nejdříve od svých rodičů a dalších příbuzných. Na tyto zkušenosti posléze navazuje a doplňuje je předškolní a školní výuka. Každé dítě má talent na jinou oblast. Existují však děti a žáci, kteří mají různé poruchy a indispozice. Dříve takto znevýhodněné děti navštěvovaly speciální školy. V posledních letech se však objevuje otázka inkluzivního, nebo společného vzdělávání, které je stále velmi diskutovaným tématem. Snahou inkluzivního vzdělávání je společné vzdělávání všech dětí a žáků bez ohledu na jejich psychické či fyzické poruchy.

Tématem této diplomové práce je Vyhodnocení realizace projektů rozvoje inkluzivního vzdělávání ve vybraných mikroregionech. **Hlavním cílem diplomové práce je srovnání a zhodnocení vybraných projektů z oblasti vzdělávání, v zaměření na inkluzivní vzdělávání a spolufinancovaných z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.** Dílčími cíli je provedení analýzy školství, konkrétně mateřských a základních škol u dvou vybraných mikroregionů, za účelem zjištění současného stavu a počtu žáků v jednotlivých školách, analýzy hospodaření škol a její provázanost s vývojem počtu žáků. Dále také provedení SWOT analýzy týkající se školství.

V této diplomové práci jsou stanoveny také 3 hypotézy:

H1: ověřuje, zda na vývoj počtu žáků jednotlivých stupňů škol (mateřské a základní) ve vybraných mikroregionech má vliv vývoj počtu obyvatel v těchto mikroregionech. Předpokládá se, že vývoj počtu žáků bude korespondovat s vývojem počtu obyvatel v mikroregionech.

H2: ověřuje, zda má nárůst počtu žáků v mateřských i základních školách vliv na hospodaření škol. Dá se předpokládat, že při růstu počtu žáků porostou také náklady škol.

H3: má za úkol zjistit, který ze dvou vybraných projektů vynaložil vyšší náklady v přepočtu na jednoho žáka.

Výsledkem je částka v Kč na jednoho žáka. Druhým výpočtem je ověřováno, který z projektů vynaložil vyšší náklady v přepočtu na jednu školu. Výsledek je částka přepočtu v Kč na jednu školu. Lze předpokládat, že pokud je stanovený rozpočet projektu vyšší,

jsou vyšší také výdaje na stanovenou jednotku. Tento předpoklad je v práci ověřen výpočtem efektivnosti projektů.

K naplnění cíle diplomové práce je použita metoda odborné literární rešerše v oblasti související s tématem diplomové práce. Dále také vertikální a horizontální analýza dat z Místních akčních plánů vzdělávání vybraných mikroregionů a dalších dostupných zdrojů, komparace informací obsažených v obou dokumentech, syntéza sledovaných dat za období trvání obou projektů a závěrečné vyvozování formou dedukce.

Práce je rozdělena do pěti hlavních kapitol. První kapitola je úvodem do problematiky tématu diplomové práce, stanovení vlastních cílů, hypotéz a metod práce.

Druhá kapitola se týká regionální politiky ČR a Evropské unie, kde jsou definovány základní pojmy související jednak s evropskou regionální politikou, a jednak s regionální politikou v České republice a jejich vztahu, projektovým řízením, historickým vývojem Evropské unie a představení cílů probíhajícího, resp. dobíhajícího, programového období 2014 až 2020. Dále je charakterizován Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, neboť pro praktickou část jsou vybrány dva projekty, které jsou prostřednictvím tohoto operačního programu spolufinancovány.

Třetí kapitola je zaměřena na vzdělávací politiku ČR a inkluzivní vzdělávání. Cílem této kapitoly je seznámení se strukturou institucí poskytujících vzdělávání, od nejnižších stupňů, jakými jsou mateřské školy, až po ty nejvyšší, které jsou tvořeny školami vysokými, a také seznámení se speciálním vzděláváním. Další důležitou částí je zhodnocení financování vzdělávání a definování nové reformy školství, účinné od roku 2020. Samostatnou částí je rovněž inkluzivní / společné vzdělávání. V této části jsou definovány základní pojmy, jako je např. inkluze, segregace nebo integrace. Nedílnou součástí je také zakotvení inkluze v právním řádu České republiky.

Čtvrtá kapitola diplomové práce se podrobněji zabývá vyhodnocením realizace vybraných projektů. Konkrétně se jedná o zhodnocení vybraných mikroregionů v oblasti potřeb vzdělávání k inkluzi. Pro potřeby diplomové práce byly zvoleny dva mikroregiony a to DSO Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko a Sdružení Mikroregion Rožnovsko. Oba mikroregiony spolu sousedí a nacházejí se ve východní části České republiky, v oblasti Valašska. Oba vybrané mikroregiony svým územím odpovídají správní oblasti obcí s rozšířenou působností Valašské Meziříčí a Rožnov pod Radhoštěm.

Kapitola porovnáva strukturu a počty jednotlivých škol a počty žáků v jednotlivých typech škol v obou mikroregionech. Dále je v kapitole také zachyceno hospodaření mateřských a základních škol s ohledem na vývoj výše rozpočtů v posledních 5 letech. Také se v této kapitole objevují informace o dotazníkovém šetření, které organizovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a které proběhlo za účelem sběru informací vedoucích k přesnějšímu nastavení podmínek Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Všechny získané informace jsou shrnuty a zanalyzovány ve SWOT analýze se zaměřením na inkluzivní vzdělávání a jeho podpory na jednotlivých školách mikroregionů.

V poslední páté kapitole je závěrečné shrnutí hlavních výsledků vyhodnocení projektů a informací získaných v praktické části diplomové práce.

Součástí diplomové práce je 6 příloh, na které je v textu práce odkazováno.

Diplomová práce je zpracována na základě platných právních norem, nařízení, zákonů, vyhlášek a usnesení vlády, interních materiálů, odborné literatury, elektronických zdrojů, na které je v textu průběžně odkazováno. Seznam použité literatury je součástí diplomové práce.

2 Regionální politika ČR a Evropská unie

Tato kapitola je zaměřena na regionální politiku České republiky a Evropské unie. Obecně jsou definovány základní pojmy týkající se této problematiky. V první části je definováno pojetí regionální politiky a také vznik a vývoj spolupráce evropských zemí až po dnešní podobu Evropské unie. Tato kapitola se také zabývá východisky regionální politiky v České republice, jaké jsou její výstupy a nástroje. Dalším zaměřením je dotační politika Evropské unie v programovém období 2014 až 2020. V této podkapitole jsou charakterizovány mj. národní operační programy a operační programy týkající se evropské územní spolupráce. Součástí je také podkapitola týkající se Strukturálních fondů Evropské unie, jejich vývoj a charakteristika v současném programovém období. Důležitou součástí této kapitoly je také definování základních pojmů týkající se projektového managementu, tj. fáze, cíle, hodnocení a kontrola projektového řízení.

2.1 Pojetí regionální politiky

Regionální politiku Evropské unie lze označit také jako politiku hospodářské a sociální soudržnosti (HSS). Pod pojmem regionální politika se skrývá princip solidarity uvnitř Evropské unie, neboť je orientována na snižování nerovnoměrnosti mezi regiony a snižování sociálního napětí. Ke snižování rozdílů Evropská unie definovala systém nástrojů a finančních zdrojů. Průvodním jevem je zejména vysoká nezaměstnanost a nízká příjmová úroveň, proto bylo nutné přistoupit k vyrovnávání těchto rozdílů hlavně zlepšením nevyhovujících struktur průmyslu, zemědělství a služeb. Regionální a strukturální politika je realizována prostřednictvím strukturálních fondů, Fondu soudržnosti, fondů pro zemědělství a venkov a dalšími. (Boháčková, Hrabánková, 2009, str. 1)

Mezi klíčové instituce regionální politiky lze zařadit Evropskou komisi, Evropský parlament a Výbor regionů. **Evropská komise** zastupuje zájmy Evropské unie jako celku a tvoří tak protiváhu zájmům členských států. Jedná se o iniciátora legislativy a výkonný orgán. Evropská komise je tvořena 27 komisaři, z každé členské země jeden zástupce, ve funkčním období pěti let. **Evropský parlament** je jediným přímo voleným orgánem Evropské unie pro politické debaty a rozhodování na evropské úrovni. Sídlo Evropského parlamentu je ve Štrasburku, Bruselu a Lucemburku. Je tvořen 705 poslanci volenými na pět let. **Výbor regionů** je poradním orgánem Evropské unie, který je tvořen 350 členy

dle velikosti členské země s funkčním obdobím pěti let. Sídlem je Brusel. Jedná se o instituci, která reprezentuje regionální a místní orgány. Mezi hlavní funkce patří dohled nad dodržováním principu subsidiarity. Jedná se o konzultativní orgán, přes který mohou místní a regionální samosprávy ovlivnit přijímanou legislativu. (Euroskop.cz, 2019)

Počátky evropské integrace sahají do období po doznění II. světové války, avšak v této době nebyla problematika strukturální politiky věnována přílišná pozornost. V roce 1958 došlo k založení Evropského hospodářského společenství (EHS), tvořeno šesti zeměmi: Belgie, Německo, Francie, Itálie, Lucembursko a Nizozemí. Ekonomická výkonnost těchto zemí byla poměrně vyrovnaná. Cílem bylo vybudování vnitřního trhu. Tyto členské země postupně prohlubovaly svou spolupráci, např. zaváděním společné kontroly produkce potravin. V roce 1973 došlo k prvnímu rozšiřování a novými členskými zeměmi se staly Dánsko, Irsko, Spojené království. Regionální politika se postupně začala zaměřovat také na podporu vytváření pracovních míst a budování infrastruktury. V roce 1979 měli občané první možnost volit poslance do Evropského parlamentu přímo. Dalším přistupujícím státem bylo v roce 1981 Řecko a v roce 1986 dále Španělsko a Portugalsko. V témže roce došlo k podpisu Jednotného evropského aktu, který byl šestiletým programem zaměřeným na řešení problémů volného obchodu mezi jednotlivými státy a kterým došlo k vytvoření jednotného trhu. V roce 1993 došlo k dobudování jednotného trhu, který byl založen na čtyřech svobodách – volný pohyb zboží, služeb, osob a peněz. Dále došlo v tomto roce také k uzavření Smlouvy o Evropské unii (Maastrichtské smlouvy) a v roce 1999 k uzavření Amsterodamské smlouvy. Obě tyto smlouvy měly zásadní význam pro Evropskou unii. Díky první došlo ke změně názvu, z Evropského hospodářského společenství na Evropskou unii. Přispěla k tomu také orientace a směr spolupráce, neboť se čím dál více spolupráce týkala ochrany životního prostředí, migrace, vnějších vztahů apod. V roce 1995 se Unie rozšířila o Finsko, Rakousko a Švédsko. Významným aktem byla Schengenská dohoda, která umožňovala cestování přes hranice bez pasových kontrol. Dalším krokem bylo zavedení jednotné měny euro a prohlubování spolupráce v oblasti boje proti trestné činnosti. K největšímu rozšiřování Unie došlo v roce 2004, kdy přistoupilo dalších 10 zemí a mezi nimi také Česká republika. V roce 2007 přistoupilo Bulharsko a Rumunsko. V roce 2009 došlo k uzavření Lisabonské smlouvy, díky které vznikly nové instituce, a došlo také k zefektivnění práce. Novou měnou eurem se platilo v 19 členských státech. V roce 2008

došlo ke světové finanční krizi, která se dotkla také zemí Evropské unie. Tato skutečnost přispěla k založení bankovní unie, která měla za cíl zajistit větší bezpečnost a spolehlivost bank. V roce 2013 došlo k připojení zatím poslední země – Chorvatska. Samotný proces přijímání nových členských zemí do Evropské unie byl značně složitý a kandidátské země musely splnit řadu podmínek, mj. také do svého práva musely zavést množství pravidel a předpisů EU. V současné době jsou mezi kandidátskými zeměmi Albánie, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko a Turecko. Bosna a Hercegovina a Srbsko se řadí v této chvíli k potenciálním kandidátským zemím, neboť teprve pracují na splnění požadavků na členství v EU. V červnu roku 2016 proběhlo referendum o setrvání Velké Británie v Evropské unii. Na základě výsledků hlasování, kdy 52 % bylo pro vystoupení Velké Británie z EU, začala probíhat jednání o vystoupení, která vyvrcholila 31. ledna 2020 odchodem Velké Británie z EU, označované také jako „Brexit“. Mapa zachycující členské země Evropské unie před odchodem VB je součástí Přílohy 1 této práce. (Jordan, A., Adelle, C., 2013, str. 13-14; Historie EU. europa.eu, 2019; Brexit.info, 2020)

2.2 Východiska regionální politiky v ČR

Do roku 1992 nebyla regionální politice v České republice věnována pozornost. Mezi hlavní dva důvody patřilo hlavně řešení transformace na úrovni celého státu, protože se jednalo hlavně o makroekonomické problémy na území celého státu, druhým byla meziregionální socioekonomická diferenciací v ČR. Postupně bylo zpracováno množství materiálů, které měly podpořit zaostávající regiony. Jednalo se hlavně o Ostravsko a severní Čechy. Teprve v roce 1998 přijala vláda Zásady regionální politiky a stanovila úkoly v oblasti legislativní, institucionální a programové. Mezi tyto patřilo vypracování strategických dokumentů na jednotlivých regionálních úrovních. V roce 2000 vláda přijala dokument Strategie regionálního rozvoje České republiky. Jednalo se o velice zásadní dokument, na který posléze navázaly Programy rozvoje krajů ČR. V roce 2006 byla pak schválena aktualizovaná Strategie regionálního rozvoje České republiky pro léta 2007 až 2013, ve které se již projevil nová nařízení Evropské Unie. V zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje je regionální politika chápána jako koncepční činnost státu, místních a regionálních orgánů. Jejich cílem je přispět k rozvoji jednotlivých regionů a ke snižování meziregionálních rozdílů. Tento zákon obsahuje všechny principy Evropské unie – např. princip partnerství, programování a další. (Kol. Autorů, 2008, s. 148; ISAP, 2011)

Členství České republiky v Evropské unii se datuje k 1. květnu 2004. Od tohoto okamžiku získala ČR právo čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Jakýmsi předstupněm této finanční podpory byla řada předvstupních nástrojů. Jednalo se o **tři nástroje předvstupní pomoci – program Phare, Sapard a ISPA**. *Program Phare* podporoval projekty, které měly za cíl narovnávat rozdíly v oblastech technické vybavenosti příhraničních oblastí, propagaci českých exportérů v zahraničí, zlepšení situace malých a středních podniků, zlepšení infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů a další. Cílem programu Phare bylo připravit Českou republiku na budoucí účast ve strukturálních fondech. *Program Sapard* byl zaměřen na řešení společné zemědělské politiky, strukturálních změn v jednotlivých zemědělských sektorech a na venkově. Po vstupu do EU byl tento program nahrazen OP Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství. *Program ISPA* byl zaměřen na projekty týkající se životního prostředí a dopravy. Po vstupu ČR do EU byl tento program nahrazen Fondem soudržnosti. (MMR ČR. DotaceEU, 2020)

Česká republika vstoupila do EU v již probíhajícím sedmiletém **programovém období 2000 až 2006**. V letech 2004 až 2006 využila Česká republika přes 1,69 miliard EUR, čímž využila téměř všechny přidělené finanční prostředky. Tyto prostředky získala ČR ze 4 strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Fondu solidarity. Mezi strukturální fondy lze zařadit Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství (EAGGF) a Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG). V tomto období stanovila politika soudržnosti tři cíle – podpora rozvoje zaostávajících regionů, podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací a podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání, které byly v ČR sledovány v těchto operačních programech:

- Společný regionální operační program,
- Operační program Infrastruktura,
- Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství,
- Operační program Rozvoj lidských zdrojů,
- Operační program Průmysl a podnikání;
- a v Iniciativách Společenství (Interreg III, Equal, Leader+, Urban).

(MMR ČR. DotaceEU, 2020)

Programové období trvá sedm let, během kterých realizuje Evropská unie regionální politiku dle předem stanovených cílů na dané období, a členské státy připravují vždy nové programové dokumenty včetně rozpočtů k jednotlivým programům. Dalším **programovým obdobím** bylo období let **2007 až 2013**. Česká republika měla přiděleny finanční prostředky ve výši 26 miliard EUR. Z této částky se jí podařilo vyčerpat přes 96 % prostředků. V tomto období měla regionální politika stanoveny tři cíle:

- Cíl 1 – Konvergence, který se zaměřoval na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů soudržnosti s HDP nižším než 75 % průměru HDP EU na obyvatele. V České republice pod tento cíl spadaly všechny regiony soudržnosti kromě hlavního města Prahy.
- Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, pod který spadalo pouze hlavní město Praha, neboť podporoval regiony, které nespadaly pod Cíl 1.
- Cíl 3 – Evropská územní spolupráce, který podporoval přeshraniční spolupráci regionů ležících podél hranic členských států.

(MMR ČR. DotaceEU, 2020)

V tomto období přispívaly k naplňování výše uvedených cílů Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti (FS) prostřednictvím 26 operačních programů. Seznam a přehled operačních programů je uveden v Tab. 2. 1 níže. (MMR ČR. DotaceEU, 2020)

Tab. 2. 1 Přehled regionálních a tematických operačních programů v programovém období 2007 až 2013

Regionální operační programy	Tematické operační programy
ROP NUTS II Severozápad	OP Doprava
ROP NUTS II Moravskoslezsko	OP Životní prostředí
ROP NUTS II Jihovýchod	OP Podnikání a inovace
ROP NUTS II Severovýchod	OP Výzkum a vývoj pro inovace
ROP NUTS II Střední Morava	OP Lidské zdroje a zaměstnanost
ROP NUTS II Jihozápad	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
ROP NUTS II Střední Čechy	Integrovaný operační program
	OP Technická pomoc

Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020; vlastní zpracování

Pod Cíl 2 spadaly operační programy na podporu hlavního města Prahy. Jedná se o operační program Praha konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita. Pod Cíl 3 lze zařadit operační programy podporující přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráci regionů. Spadaly sem:

- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko,
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko,
- OP Meziregionální spolupráce (spolupráce se všemi státy EU, dále také s Norskem a Švýcarskem),
- OP Nadnárodní spolupráce (sem spadaly státy jako ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a část Ukrajiny).
- Síťový operační program ESPON 2013 (členské státy EU, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU),
- Síťový operační program INTERACT II (členské státy EU).

(MMR ČR. DotaceEU, 2020)

V současné době probíhá programové období 2014 až 2020, kterým se zabývá kapitola 2.4.

2.3 Nástroje regionální politiky v ČR

Každý členský stát si procházel jiným historickým vývojem a má odlišné územněsprávní členění. Aby bylo možné tyto státy srovnávat, byl vytvořen nový systém členění. Pro potřeby statistiky a monitorování v roce 1988 vznikl jednotný systém – nomenklatura územních statistických jednotek, tzv. NUTS. Tento systém vznikl také pro potřeby regionální politiky. Každá země byla rozdělena do tří úrovní těchto statistických jednotek – NUTS I, NUTS II, NUTS III. Z historického hlediska je Česká republika dělena na kraje, které odpovídají úrovni NUTS III. Finanční podpora byla ze strany Evropské unie směřována do regionů soudržnosti, které odpovídaly úrovni NUTS II. Na základě tohoto požadavku byly v České republice zřízeny na základě zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, regiony soudržnosti, které odpovídaly

svým členěním dvěma krajům. Celkem bylo vytvořeno sedm regionů soudržnosti, které v programovém období 2007 až 2013 spadaly pod cíl Konvergence. Jednalo se o Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Jihozápad, Střední Čechy, Střední Morava a Moravskoslezsko. Hlavní město Praha bylo osmým regionem soudržnosti spadajícím pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Pod úroveň NUTS I spadala celá Česká republika. Územněsprávní členění se dále dělilo a dělí ještě na místní administrativní jednotky LAU. Pod úroveň LAU I spadají všechny okresy (77), pod úroveň LAU II všechny obce (6 249). (MMR ČR. DotaceEU, 2020)

V současně probíhajícím programovém období došlo k zúžení cílů ze tří na dva. Jedná se o Cíl 1 - Investice pro růst a konkurenceschopnost a Cíl 2 - Evropská územní spolupráce. Zároveň došlo také ke změně v oblasti podporovaných regionů (podrobněji v kap. 2. 4 níže).

Nástroje regionální politiky lze v kontextu regionálního rozvoje chápat jako obecný pojem, kdy všechny prostředky napomáhají k dosažení cílů rozvoje daného území. Základní členění je na nástroje finanční a nefinanční. Mezi **nástroje finanční** lze zařadit neinvestiční a investiční pobídky (dotace, granty, úvěry, záruky), kapitálové podílnictví, daňová zvýhodnění (daňové prázdny, slevy na daních) a rozpočtová zvýhodnění (dotace). Mezi **nefinanční nástroje** patří administrativní nástroje (zejména legislativa), institucionální nástroje (instituce, strategické plánování, programování, řízení rozvoje), věcné a jiné nefinanční nástroje (poradenství, propagace). V souvislosti s realizací veřejných politik, lze uvést také nástroje strategického řízení, politické deklarace, právní a organizační normy, jejich tvorbu a aplikace, fiskální nástroje, organizování, koordinace, řízení a realizace, výchova a indoktrinace. (Metodická podpora regionálního rozvoje. Nástroje regionální politiky, 2019)

2.4 Dotační politika EU 2014 – 2020

V každém sedmiletém programovém období si členské státy zpracovávají nové programové dokumenty a rámcové strategie. V současně probíhajícím období je základním dokumentem Dohoda o partnerství. Hlavní hospodářskou strategií mající vliv na čerpání z evropských fondů je Evropa 2020. Tento dokument má napomoci Evropě stát se nejvyspělejším hospodářským prostorem. Strategie 2020 navazuje na Lisabonskou strategii, neboť přejímá a rozvíjí její cíle. Zastřešujícím dokumentem pro čerpání

finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů je Dohoda o partnerství. Tato Dohoda analyzovala současnou socioekonomickou situaci v České republice.

Pro programové období 2014 až 2020 byly stanoveny dva cíle regionální politiky:

1. Investice pro růst a konkurenceschopnost (97,6 % rozpočtu, ERDF, ESF, FS),
2. Evropská územní spolupráce (2,4 % rozpočtu, ERDF). (Více viz Příloha 2.)

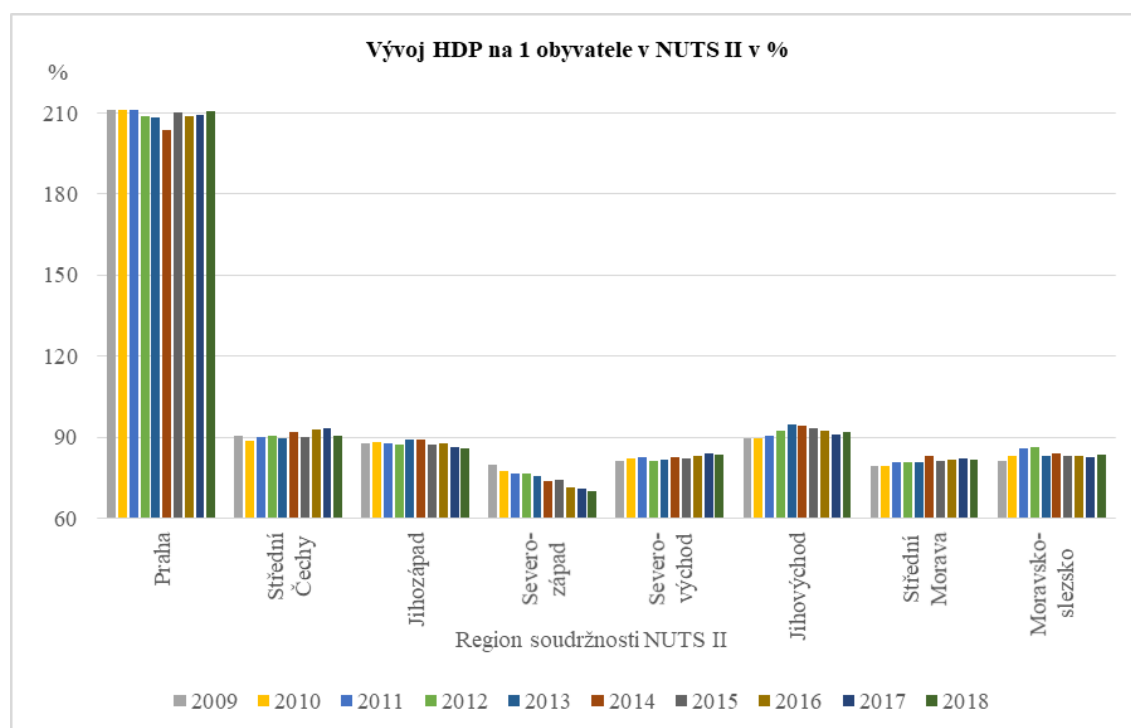
V tomto období směřovala podpora do tří kategorií regionů:

- Méně rozvinuté regiony s HDP nižším než 75 % průměru EU-28,
- Přechodové regiony s HDP v rozmezí 75 – 90 % průměru EU-28,
- Více rozvinuté regiony s HDP vyšším než 90 % průměru EU-28.

(Euroskop.cz, 2019)

Na následujícím grafu (Obr. 2. 1) je zachycen procentuální vývoj HDP jednotlivých regionů soudržnosti České republiky ve vztahu k průměrnému HDP ČR.

Obr. 2. 1 Graf vývoje HDP v regionech soudržnosti NUTS II v přepočtu na jednoho obyvatele v letech 2009 až 2018 v %

Zdroj: ČSÚ 2019, vlastní zpracování

Z tohoto grafu (Obr. 2. 1) je patrné, že nejvyšší HDP bylo v regionu soudržnosti Praha, který tím spadá do kategorie více rozvinutých regionů. Do kategorie přechodové

regiony spadají regiony soudržnosti Střední Čechy, Jihozápad a Jihovýchod. Do poslední kategorie méně rozvinuté regiony spadají NUTS II Severo-západ, Severo-východ, Střední Morava a Moravskoslezsko. Vývoj HDP vztaženého k průměru HDP ČR v průběhu let 2009 až 2018 byl ve všech regionech NUTS II obdobný, mírně rostoucí. V letech 2017 a 2018 došlo k vyššímu nárůstu. V Regionu soudržnosti Severo-západ, měla křivka vývoje HDP klesající trend. Tato skutečnost byla způsobena také tím, že v oblasti docházelo k restrukturalizaci a zároveň se jednalo o oblast s nejvyšší nezaměstnaností oproti celorepublikovému průměru. Data za rok 2019 nejsou k dispozici, neboť ještě nebyla Českým statistickým úřadem zpracována a zveřejněna. (Euroskop.cz, 2019)

Strukturální fondy mají stanoveny klíčové priority, na které je vyčleněna většina finančních prostředků. Pro Evropský fond regionálního rozvoje to jsou inovace a výzkum, digitální agenda, podpora MSP a uhlíková ekonomika. Podpora MSP je v tomto období téměř dvojnásobná oproti období předchozímu. Pro Evropský sociální fond jsou klíčovými prioritami zaměstnanost a mobilita, vzdělávání, sociální začleňování a zlepšení veřejné správy. (Euroskop.cz, 2019)

Fond soudržnosti, který je určen na podporu členských států a ne regionů, jako předchozí dva fondy, se zaměřuje na budování transevropských dopravních sítí a environmentální projekty v oblasti infrastruktury. Podpora je směřována pouze do členských států s HDP nižším než 90 % průměru HDP EU - 28. (MMR ČR. DotaceEU, 2020)

2.4.1 Národní operační programy 2014 – 2020

V České republice je Národním orgánem pro koordinaci stanoveno Ministerstvo pro místní rozvoj (dle usnesení vlády č. 198/2006). Jedná se centrální metodický a koordinační orgán politiky hospodářské a sociální soudržnosti. V tomto období byly pro Českou republiku vyčleněny finanční prostředky ve výši 24 miliard EUR, které byly čerpány prostřednictvím 10 tematických operačních programů. Rozložení alokace mezi jednotlivé operační programy zachycuje graf (Obr. 2. 2) na následující straně. Další finanční prostředky byly k dispozici v programech Evropská územní spolupráce. Jednotlivé operační programy byly řízeny příslušným řídicím orgánem, kterým je ministerstvo pro místní rozvoj. Každý operační program má prioritní osy, které se dělí na specifické cíle. (MMR. DotaceEU, 2020)

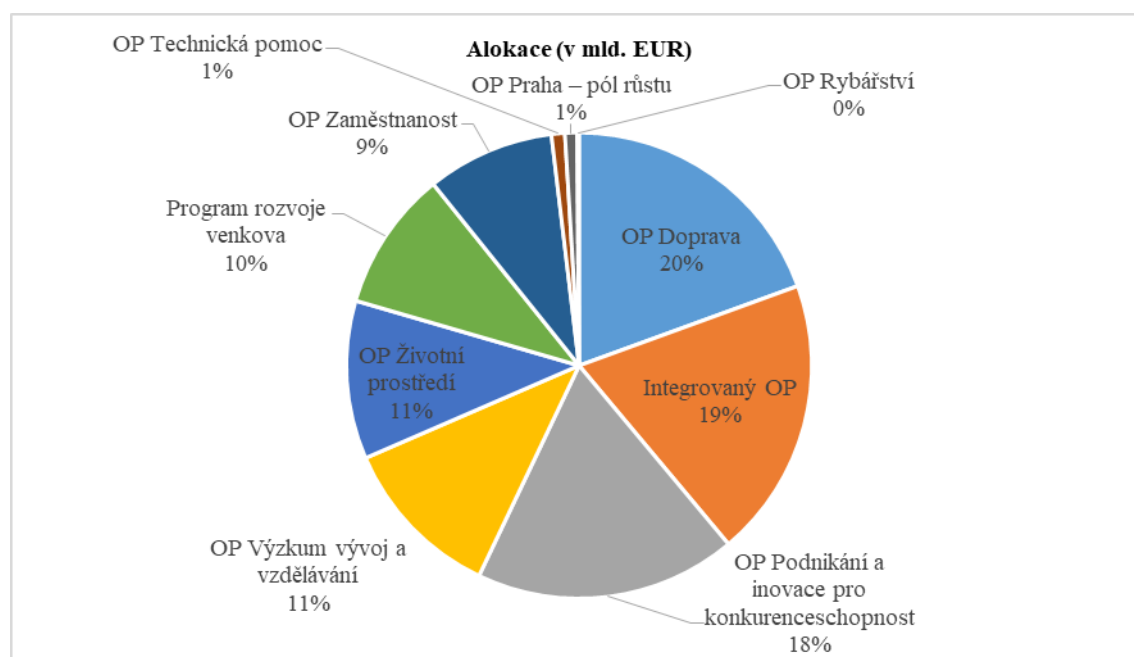
Tematické operační programy jsou následující:

1. OP Doprava,	6. Program rozvoje venkova,
2. Integrovaný OP,	7. OP Zaměstnanost,
3. OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	8. OP Technická pomoc,
4. OP Výzkum, vývoj a vzdělávání,	9. OP Praha – pól růstu,
5. OP Životní prostředí,	10. OP Rybářství.

(Euroskop.cz, 2019)

Z grafu (Obr. 2. 2) je patrné, že největší podíl finančních prostředků je alokován OP Doprava, Integrovaný OP a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Naopak nejméně finančních prostředků směřuje OP Rybářství, OP Technická pomoc a OP Praha – pól růstu.

Obr. 2. 2 Graf rozložení alokace na všechny OP v letech 2014 až 2020 v %

Zdroj: MMR. DotaceEU, 2020, vlastní zpracování

Jednotlivé operační programy jsou v područí příslušných ministerstev, jako jejich řídicích orgánů, dle tematického zaměření. Pro diplomovou práci je stěžejním operačním program OP Výzkum, vývoj a vzdělávání.

2.4.2 Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání byl schválen ke dni 13. května 2015 a byl řízen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Cílem tohoto operačního programu bylo „*přispět k posunu České republiky (ČR) směrem k ekonomice založené na vzdělanou, motivovanou a kreativní pracovní sílu, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR.*“ Tohoto cíle chtěl OP VVV dosáhnout pomocí principu rozvoje lidských zdrojů, pro znalostní ekonomiku, podporou kvalifikované pracovní síly. Intervence programu byly směřovány do podpory rovnosti a kvality ve vzdělávání, rozvoje lepších kompetencí pro trh práce a posílení kapacit pro kvalitní výzkum a jeho přínos pro společnost. OP VVV měl čtyři prioritní osy:

1. *Prioritní osa 1 – Posilování kapacit pro kvalitní výzkum (EFRR)*, která byla zaměřena na zvýšení úrovně českého výzkumu v mezinárodním měřítku, zlepšení spolupráce ve výzkumu a zkvalitnění infrastruktury pro přípravu budoucích výzkumných pracovníků.
2. *Prioritní osa 2 – Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj (EFRR/ESF)*, která byla zaměřena na zkvalitnění a otevřenosti vzdělávání na vysokých školách, zkvalitnění řízení vysokých škol, rozvoj lidských zdrojů pro výzkum a vývoj a podporu výuky spojené s výzkumem.
3. *Prioritní osa 3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání*, jež byla zaměřena na vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se speciálními potřebami, zvýšení kvality předškolního vzdělávání a usnadnění přechodu na základní školu, zkvalitnění přípravy budoucích pedagogických pracovníků a další.
4. *Prioritní osa 4 – Technická pomoc.*

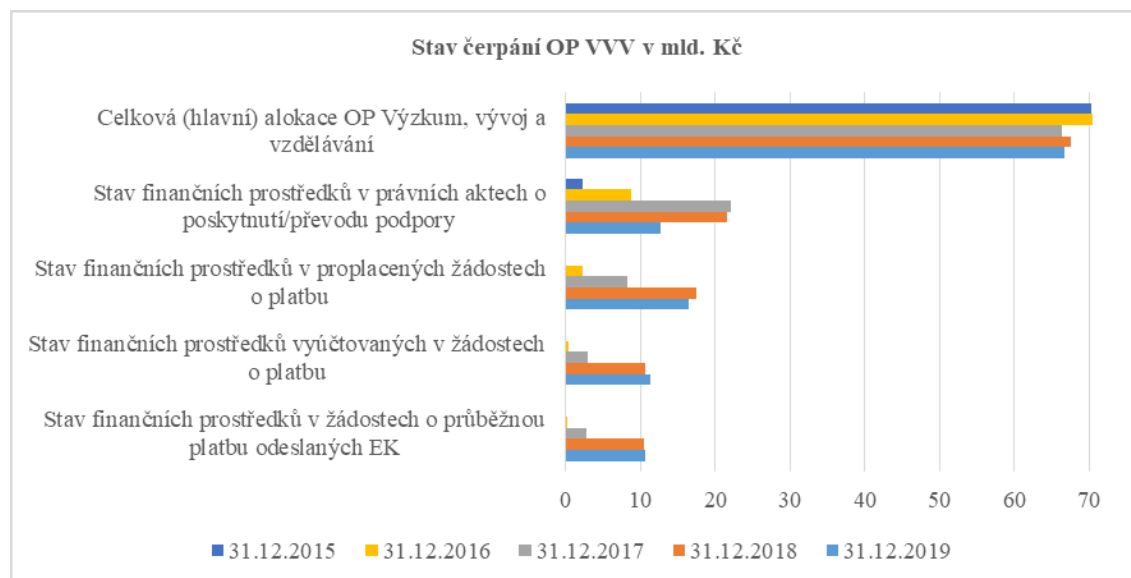
(MŠMT. OP VVV, 2017)

Financování probíhalo z Evropského fondu pro regionální rozvoj a také z Evropského sociálního fondu. Celková přidělená alokace byla ve výši 2,7 mld. EUR, tedy asi 70,6 mld. Kč. K 29. únoru 2020 byly finanční prostředky ve vyhlášených výzvách ve výši 93,14 mld. Kč, což představuje 132,3 % celkové alokace programu. Finanční prostředky v zaregistrovaných žádostech o podporu byly ve výši 133,87 mld. Kč, což představuje 190,1 % celkové alokace programu. Projektů s vydaným právním aktem bylo ke stejnému datu 14 860 se schválenými finančními prostředky ve výši 69,84 mld. Kč,

což představuje 99,2 % celkové alokace. Výše finančních prostředků, které byly proplaceny k 29. únoru 2020, činila 64,8 % celkové alokace programu. K 31. prosinci 2019 vyhlásilo MŠMT jako Řídící orgán OP VVV celkem 72 výzev v objemu 92,7 mld. Kč (příspěvek EU), což představuje 138,9 % alokace programu. (MMR. DotaceEU, 2020; MŠMT. OP VVV, 2017)

Na následujícím grafu (Obr. 2. 3) je zachyceno srovnání čerpání finančních prostředků v letech 2015 až 2019 z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Uvedené částky jsou v mld. Kč a jedná se o příspěvek Evropské Unie. Data za rok 2014 nebyla k dispozici, neboť první výzvy z tohoto OP byly vyhlášeny až v průběhu roku 2015. V roce 2014 probíhaly pouze přípravné práce, které trvaly až do schválení programu v roce 2015.

Obr. 2. 3 Stav čerpání OP VVV v průběhu let 2015 až 2019 v mld. Kč

Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020, vlastní zpracování

Z grafu výše (Obr. 2. 3) je patrný rozdíl v celkové výši alokace OP VVV. Tento rozdíl byl způsoben převodem částky dle aktuálního kurzu CZK/EUR. Celková alokace ve výši 2,7 mld. EUR se neměnila. Největší nárůst finančních prostředků v právních aktech byl v roce 2017 a 2018, kdy došlo k ukončení vyhlášených výzev a s tím související administrativou, tj. hodnocení projektů, schvalování projektů a uzavírání právních aktů. V průběhu roku 2017, ale hlavně v roce 2018 docházelo k samotné realizaci projektů, neboť jak je z grafu patrné, došlo k nárůstu finančních prostředků v proplacených a vyúčtovaných žádostech o platbu právě v letech 2018 a 2019.

V tabulce níže (Tab. 2. 2) jsou zachyceny podíly jednotlivých prioritních os na celkové alokaci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Nejvíce finančních prostředků připadalo na prioritní osu 1 Posilování kapacit pro kvalitní výzkum.

Tab. 2. 2 Podíl jednotlivých prioritních os na celkové alokaci OP VVV

Prioritní osa	Podíl na celkové alokaci v %	Podíl na celkové alokaci v mld. EUR
PO 1 - Posilování kapacit pro kvalitní výzkum	37,30	1,01
PO 2 - Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj	25,70	0,69
PO 3 - Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání	33,30	0,90
PO 4 - Technická pomoc	3,70	0,10
Celková alokace OP VVV	100,00	2,70

Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020, vlastní zpracování

2.4.3 Evropské strukturální a investiční fondy 2014 – 2020 jako zdroj financování projektů

Jak již bylo uvedeno výše v této práci (kap. 2. 4), financování projektů probíhá prostřednictvím Strukturálních fondů Evropské unie. Jedná se o prvek realizace politiky soudržnosti. V programovém období 2014 až 2020 jsou tyto fondy nazývány jako Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF). Mezi tyto fondy lze zařadit Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. Všechny tyto fondy prošly během let svým vývojem. (MMR ČR. DotaceEU, 2020)

Historický vývoj strukturálních fondů do roku 2013

V roce 1957 fungoval v rámci Strukturálních fondů pouze Evropský sociální fond (ESF). V roce 1962 k němu přibyla Orientační sekce Evropského zemědělského, orientačního a záručního fondu (EAGGF) a teprve od roku 1975 zahájil činnost Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF). V roce 1993 přibyl mezi strukturální fondy Finanční nástroj na podporu rybolovu, který byl v roce 2007 nahrazen Evropským rybářským fondem (EFF). V témže roce došlo také k založení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, jenž nahradil činnost Orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. V počátcích působení nebylo zcela jasné, jak by měly strukturální fondy fungovat a docházelo také často k neefektivnímu financování, kdy byly

podporovány individuální zájmy členských států oproti tomu, co měla zastřešovat Evropská unie. (Boháčková, Hrabánková, 2009 str. 95)

Změnu ve fungování strukturálních fondů přineslo Nařízení Rady (EHS) č. 2052/1988 z 24. června 1988 o úkolech a efektivnosti strukturálních fondů a o koordinaci jejich intervencí navzájem s Evropskou rozvojovou bankou a s ostatními použitelnými finančními nástroji. Změny, které toto nařízení přineslo, vstoupily v platnost 1. ledna 1989 a byly označovány jako první reforma strukturálních fondů. Mezi Strukturální fondy se řadily Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond a Orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Hlavní změna byla v přiznávání podpory, kdy rozhodující roli hrály záměry Evropského společenství vycházející z pěti prioritních cílů a bylo také rozhodující, zda podporovaná aktivita členského státu je s těmito cíli v souladu. Dále došlo k zakotvení zásad k proplácení finančních prostředků v legislativě. Finanční intervence z fondů, z Evropské rozvojové banky a dalších zdrojů bylo možné poskytovat formou finančních intervencí ze strukturálních fondů, spolufinancováním operačních programů, nebo z Evropské investiční banky a dalších zdrojů formou půjček, úvěrů a jejich garancí. Na základě šetření bylo Komisí rozšířeno trvání projektů z jednoho na pět let. Vzhledem k tomu, že stále docházelo k duplicitnímu financování, bylo nutné stanovit nová pravidla s cílem zjednodušit legislativu, snížit počet cílů, reagovat na specifika jednotlivých regionů, omezit výši podpory a další. (Boháčková, Hrabánková, 2009 str. 96-98)

Nařízení Rady (ES) č 1260/1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech upravilo činnost strukturálních fondů v letech 2000 až 2006. Na základě legislativních úprav začaly strukturální fondy působit na územním principu a finanční intervence byly poskytovány přímo regionům na úrovni NUTS II a NUTS III. Největší objem finančních prostředků spadal pod Cíl 1 a dále byly finance poskytovány na intervence přechodného charakteru, podporu mírového procesu v Severním Irsku, Iniciativy Společenství atd. Konkrétní opatření mohlo v tomto období získat podporu pouze z jednoho fondu a také v rámci jednoho cíle nebo Iniciativy. Zároveň bylo také stanoveno, že příspěvek z fondů měl formu nenávratné přímé pomoci, výše příspěvku byla omezena pro každý cíl tohoto období. Došlo také k navázání systému monitorování a hodnocení na systém intervencí, kdy se jednou z povinností členských států stalo zpracování zpráv o průběhu a efektech pomoci. (Boháčková, Hrabánková, 2009 str. 98-100)

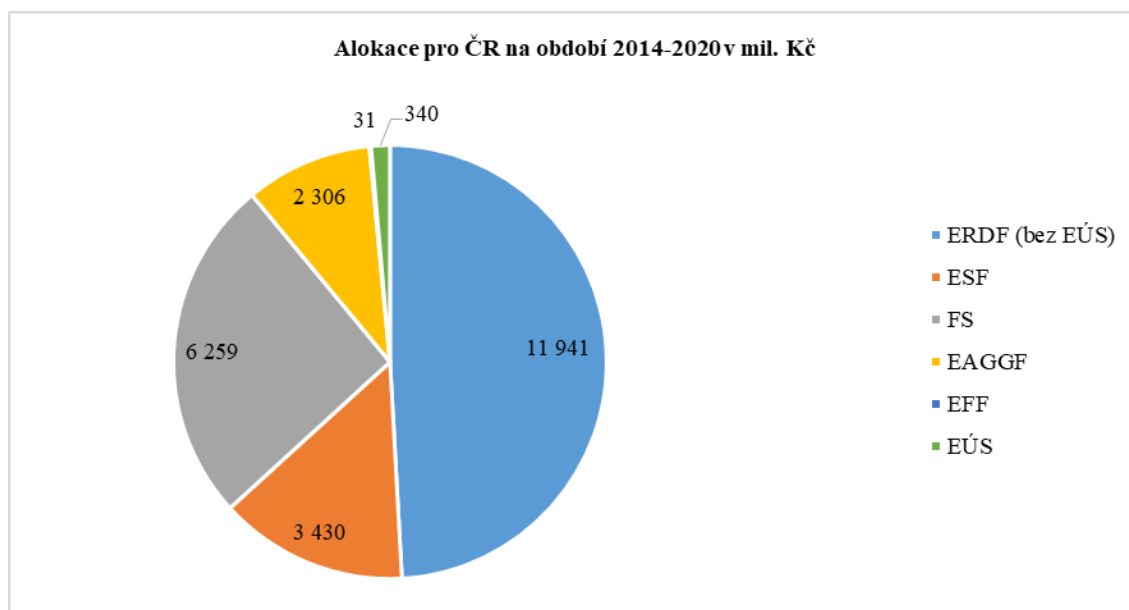
Zásadní změny v oblasti strukturálních fondů proběhly v programovém období 2007 až 2013, kdy se přestalo mluvit o strukturální politice, ale začal se používat termín politika soudržnosti. Tato politika měla přispívat ke zvyšování ekonomické prosperity, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti na regionální úrovni. Mezi strukturální fondy byl začleněn také Fond soudržnosti. Financování aktivit probíhalo prostřednictvím tří cílů. Jednalo se o Cíl 1 Konvergence, Cíl 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Cíl 3, Evropská územní spolupráce. Pro všechny tři cíle byla stanovená kritéria, za které bylo možné podporu získat. (Boháčková, Hrabánková, 2009 str. 100-102)

Evropské strukturální a investiční fondy v letech 2014 až 2020

Stejně jako v předchozích letech, docházelo také v tomto programovém období k určitým změnám při čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů. Jednalo se o změny jak na evropské tak také na české úrovni s cílem lepšího a efektivnějšího využívání finančních prostředků. Zásadní změnou na evropské úrovni bylo zařazení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a Evropského námořního a rybářského fondu do skupiny Evropských strukturálních a investičních fondů. Mezi další změny lze také zařadit např. snížení počtu cílů na dva (tj. Investice pro růst a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce), vyčlenění tří kategorií regionů, důraz na stanovení indikátorů, vyšší míra uplatnění finančních nástrojů na úkor dotací, zpřísnění pravidel pro vyplácení členským státům a další. Na straně České došlo ke snížení počtu tematických operačních programů a ustanovení jednoho Integrovaného regionálního operačního programu. Dále se jedná např. o zjednodušení systému implementace zavedením koncepce jednotného metodického prostředí, které má přispět k zajištění stejných pravidel v rámci čerpání prostředků z ESI fondů. (MMR. Evropské strukturální a investiční fondy 2014 - 2020 v kostce, 2015, str. 4-5)

Pro programové období 2014 až 2020 bylo určeno přibližně 454 mld. EUR pro naplnění cílů ESI fondů. Pro Českou republiku byla vyčleněna částka ve výši 5 %, což představovalo 24,5 mld. EUR. Na následujícím grafu (Obr. 2. 3) je zachyceno rozdělení alokace pro Českou republiku v programovém období 2014 až 2020. Částky jsou uvedeny v mil. Kč. (MMR. Evropské strukturální a investiční fondy 2014 - 2020 v kostce, 2015, str. 4-5)

Obr. 2. 4 Alokace pro ČR v programovém období 2014 až 2020 v mil. Kč

Zdroj: MMR. Evropské strukturální a investiční fondy 2014 - 2020 v kostce, 2015, str. 5, vlastní zpracování

Z grafu výše (Obr. 2. 4) je patrné, že nejvyšší alokace finančních prostředků je přidělena Evropskému fondu pro regionální rozvoj (bez Evropské územní spolupráce, která je v grafu zachycena samostatně). Na druhém místě je Fond Soudržnosti, ze kterého jsou financovány nadregionální projekty v oblasti dopravy a životního prostředí. Nejméně finančních prostředků je přiděleno pod Evropský rybářský fond.

2.5 Obecné principy řízení projektů

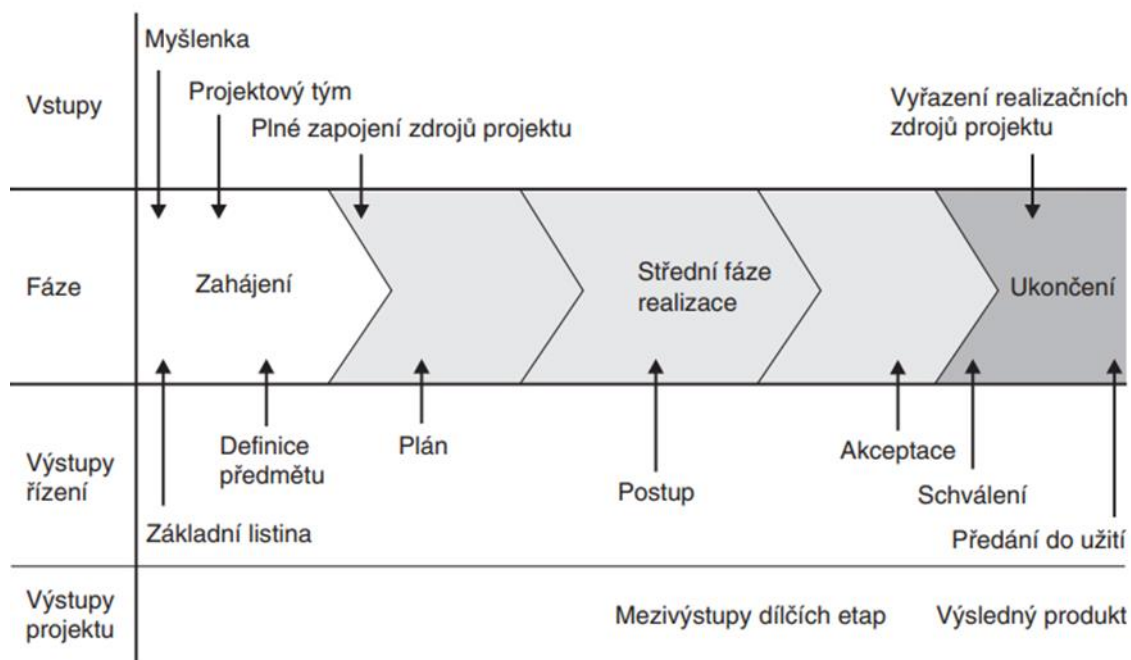
Definovat projektové řízení lze jako soubor činností, které přispívají k dosažení cíle projektu. Za zakladatele projektového řízení je považován Henry Laurence Gantt (1861 - 1919), který pro analýzu pracovních postupů vytvořil diagram. Obecně lze definovat dva pohledy na projektové řízení, a to **manažerský**, jenž vychází z klasického managementu s důrazem na praktickou realizaci, a **systémově analytický**, který vychází z matematické podstaty konstrukce osnovy. (Doskočil R., 2013, s. 13)

2.5.1 Fáze projektu

Každý projekt je rozdělen do logického časového sledu. Důvodem je lepší orientace účastníků a také kontrola jednotlivých procesů. Obecně fáze projektu definují typ práce, která má být vykonána v příslušné fázi, jaké jsou konkrétní výstupy a kdo

se v jakých úsecích a do jakých aktivit projektu zapojuje. Na následujícím obrázku (Obr. 2. 5) jsou zachyceny jednotlivé fáze projektu dle Svozilové, A., 2011 str. 39.

Obr. 2. 5 Rozložení fází projektu

Zdroj: Svozilová A., 2011 str. 39

Obecně lze říci, že se jedná o tři základní fáze projektu, a to předprojektová, projektová a poprojektová fáze. **Předprojektová fáze** je znázorněna na grafu výše (Obr. 2. 5) jako fáze zahájení a plán. **Fáze projektová** je zachycena jako střední fáze realizace a ukončení. **Poprojektová fáze** začíná v místě předání do užívání. (Doskočil R., 2013, str. 16)

Existuje celá řada technik a nástrojů, které vedou k naplňování projektového řízení, které lze dle Doskočila (2013, str. 17) rozdělit:

1. Nástroje a techniky kontextových a technických kompetencí:
 - Fáze inicializace projektu (např. metoda trojimperativu, definování SMART cílů),
 - Fáze plánování projektu (např. metoda časového plánování),
 - Fáze řízení a ukončování projektu (např. metoda síťové analýzy).
2. Nástroje a techniky behaviorálních kompetencí (např. vedení, kreativita, vyjednávání).

2.5.2 Cíle projektu

Stanovení cílů projektu spadá do fáze zahájení projektu. Jedná se o vytvoření základních předpokladů pro jeho realizaci. Dle Svozilové A. (2011, str. 89) je cíl projektu definován jako: *"popis účelu, jehož má být prostřednictvím realizace projektu dosaženo. Obvykle se jedná o hierarchickou strukturu definovaných stavů, podmínek a vlastností popisující budoucí výsledek projektu."* Stanovení cíle, resp. cílů, projektu patří mezi podstatné prvky projektového řízení, neboť jsou základem dohod, základním bodem komunikace mezi týmem, definují předmět projektu a jeho výstupy, jedná se o základ plánovacího procesu, zabezpečuje také úspěšné ukončení projektu, či jeho částí. (Svozilová A., 2011, str. 89)

V projektu se obecně stanoví hlavní, tzv. globální cíle, kterého má být projektem dosaženo. K jeho dosažení mohou napomoci podpůrné, tj. dílčí cíle projektu, které jsou více specifické a podporují globální cíl. Všechny cíle lze stanovit pomocí mnoha metod. Mezi nejrozšířenější techniku lze zařadit techniku SMART. Jedná se o základní definici cílů:

Tab. 2. 3 Formulace SMART cílů projektu

S	Specific	Specifické
M	Measurable	Měřitelné
A	Assignable	Přidělitelné
R	Ralistic	Dosažitelné
T	Time-bound	Časově ohraničené

Zdroj: Svozilová A., 2011, str. 90, vlastní zpracování

2.5.3 Stanovení nákladů projektu

Stanovení nákladů projektu je označováno také jako nákladová analýza. Jedná se o správné rozdělení všech druhů zdrojů, pod kterými si lze představit např. práci členů projektového týmu, technické i finanční prostředky. Prostředky potřebné pro realizaci projektu jsou k dispozici pouze v omezeném množství. Jejich dostatek nebo nedostatek může pomoci, nebo naopak ohrozit průběh realizace projektu. Proto je velice důležité co nejpresnější stanovení nákladů projektu. Z časového hlediska lze rozlišit zdroje **převoditelné**, které je možné převádět mezi jednotlivými obdobími a čerpat je v průběhu

celé realizace projektu, a **nepřevoditelné**, které lze čerpat pouze v daném období a jejich nevyužití je nenahraditelnou ztrátou. (Doskočil R., 2013, str. 74)

Při sestavování rozpočtu projektu je potřeba celá řada informací, znalostí a zkušeností osoby nebo týmu, který jej vytváří. Náklady projektu jsou stanoveny především položkami tvořenými hlavně náklady na pořízení pracovní síly k realizaci a řízení projektu, nákupu nebo pronájmu technologií a vybavení, náklady na subdodávky, režijní náklady společnosti, náklady na krytí rizik, cenové úpravy a další. Pro lepší přehlednost o čerpání finančních prostředků projektu je vhodné vytvoření finančního plánu projektu a přehledu čerpání nákladů projektu. (Svozilová A., 2011, str. 94)

2.5.4 Plánování projektu

Plánování projektu rozebírá schválený projektový záměr z hlediska času, nákladů, technologií, metodologií a pracovních zdrojů. Výsledkem je poté definice předmětu projektu a plán projektu. Plánování projektu není pouze v předprojektové fázi projektu, ale prolíná celý projektový proces a jednotlivé plány mohou probíhat současně. Předmět projektu, nebo také cíl projektu, je základním kamenem komunikace projektového týmu se zákazníkem i uvnitř projektového týmu. Plán projektu slouží převážně ke komunikaci mezi jednotlivými členy projektového týmu. Jedná se hlavně o důležité milníky harmonogramu. (Svozilová A., 2011, str. 111-113)

2.5.5 Proces kontroly a monitorování projektu

Monitorování a kontrola projektu je proces, který sleduje a vyhodnocuje stav projektu a jeho postup ve srovnání s původním plánem projektu. Monitorování projektu má zajistit, aby byl projekt realizován v souladu s projektovým plánem z hlediska času, nákladů, kvality a rizik projektu. Součástí tohoto procesu je také změnové řízení, které je v průběhu realizace projektu požadováno, pokud dojde ke změnám v rámci projektu. Zapracování takových změn musí být provedeno v souladu s cíli projektu, aby nedošlo k ohrožení výstupu projektu. (Svozilová A., 2011, str. 245)

3 Vzdělávací politika ČR a inkluzivní vzdělávání

Tato kapitola pojednává o vzdělávací politice České republiky a inkluzivním vzdělávání. Definuje základní pojmy z oblasti školství a vzdělávání a stupně vzdělávacího systému. Součástí je také kapitola o způsobu financování vzdělávacích institucí ze státního rozpočtu, konkrétně kapitola 333 rozpočtu (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR). Druhá část se zabývá základními pojmy kolem inkluze a inkluzivního vzdělávání. Zároveň je uveden výčet základních právních předpisů, ve kterých je inkluze zakotvena.

3.1 Vzdělávací politika ČR

Školy jsou spravované v rámci veřejné správy. V rámci veřejné správy jsou pravomoci rozděleny mezi ústřední řídicí orgány, kraje a obce. Hlavním orgánem státní správy ve školství je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy, rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu, stanovuje kvalifikační předpoklady pedagogických pracovníků a jejich pracovní podmínky, schvaluje rámcový obsah vzdělávání a vzdělávací programy. Kraje jsou zřizovateli středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol. Obce jsou zřizovateli mateřských škol, základních škol a zajišťují také povinnou školní docházku. (Eurydice. Česká republika Overview, 2020)

Dle Školského zákona č. 561/2004 Sb. je stanovena povinnost obcí zajistit předškolní vzdělávání od tří let věku dítěte, které má v obci trvalé bydliště. Pro děti věku 5 let je předškolní vzdělávání povinné, a to až do zahájení povinné školní docházky. Toto vzdělávání v posledním ročníku veřejné, nebo státní mateřské školy, je poskytováno bezúplatně. Co se týká vysokých škol, tak se jedná zpravidla o samostatné právnické osoby s vysokým stupněm autonomie. (Eurydice. Česká republika Overview, 2020)

Dalším specifikem je speciální vzdělávání, které je v kompetenci Oddělení předškolního a speciálního vzdělávání. Toto Oddělení zajišťuje činnost Ministerstva v oblasti speciálního školství, především ve vztahu k dětem, žákům a studentům s mentálním, zrakovým nebo sluchovým postižením, tělesným postižením, závažnými vadami řeči, vývojovými poruchami učení, vývojovými poruchami chování, nebo autismem. Dále také zpracovává koncepci, obsah a koordinaci vzdělávání dětí, žáků

a studentů s výše zmíněným postižením a zajišťuje podporu k jejich realizaci. Zabývá se také zpracováním systémových opatření k přístupu vzdělávání dětí z výše uvedeným hendikepem a vyhodnocováním těchto opatření. Spolupracuje s úřady MŠMT, orgány veřejné správy, neziskovými organizacemi a dalšími odbornými pracovišti a institucemi. Aktivně se také účastní v mezirezortních a vnitrozortních pracovních skupinách a poradních resortech. Speciální školy zřizované ministerstvem v oblasti speciálního vzdělávání metodicky vede a zabezpečuje oblasti své působnosti. Také zodpovídá za vytváření koncepcí, tvorby a implementaci Rámcových vzdělávacích programů ve svěřené oblasti. Vytváří metodické postupy při řešení problémů v oblasti své působnosti a provádí konzultační a poradenskou činnost. Důležitá je i spolupráce na celostátním metodickém usměrňování tvorby a používání pedagogické dokumentace. Provádí aktivní výjezdy do terénu a činí opatření k řešení aktuálních otázek. Mezi hlavní činnosti patří i zabezpečení dotačních a rozvojových programů v oblasti své působnosti. (MŠMT, 2020)

3.1.1 Stupně vzdělávacího systému

Od jednoho roku dítěte až do zahájení povinného vzdělávání mohou děti navštěvovat zařízení pro děti do 3 let nebo dětské skupiny. Dětem ve věku 3 až 6 let je poskytováno **předškolní vzdělávání** (preprimární vzdělávání) v mateřských školách. Od roku 2017 je poslední rok předškolního vzdělávání povinný. V šesti letech dítě nastupuje povinnou školní docházku, která trvá devět let. **Základní vzdělávání** (primární a nižší sekundární vzdělávání) probíhá v základních školách a jsou rozděleny na první a druhý stupeň. Základní školy, případně víceletá gymnázia a osmileté konzervatoře (mohou také poskytovat nižší sekundární vzdělávání), mohou navštěvovat žáci ve věku 6 až 15 let. **Střední vzdělávání** (vyšší sekundární vzdělávání) zajišťují střední školy ve všeobecných a odborných oborech pro žáky ve věku 15 až 18/19 let. Ukončením střední školy lze získat tyto stupně vzdělání:

- Střední vzdělání s maturitní zkouškou,
- Střední vzdělání s výučním listem,
- Střední vzdělání.

Maturitní zkouška podmiňuje přijetí na vysokou školu. Specifickým druhem středních škol jsou konzervatoře, které poskytují vzdělávání s uměleckým zaměřením. (Eurydice. Česká republika Overview, 2020)

Terciální vzdělávání je poskytováno vyššími odbornými a vysokými školami. Vyšší odborné školy nabízejí vzdělávání obvykle ve tříletých programech. Vysoké školy poskytují vzdělávání ve třech cyklech, tj. bakalářský, magisterský a doktorský program. Další oblastí je **vzdělávání dospělých**, které zahrnuje všeobecné, odborné, zájmové a jiné vzdělávání. (Eurydice. Česká republika Overview, 2020)

3.2 Financování školství

Financování jednotlivých školských úseků zabezpečuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také jako MŠMT) z kapitoly 333 rozpočtu. Největší objem financí směřuje do regionálního školství, kdy se jedná o přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi, svazky obcí a kraji. Dále o neinvestiční dotace pro soukromé a církevní školství. Další významnou položkou rozpočtu kapitoly 333 jsou výdaje na dotace vysokým školám. Účelové a institucionální prostředky poskytuje MŠMT také na výzkum a vývoj. Finančně je podporována i činnost v oblasti mládeže a tělovýchovy, nebo sportovní reprezentace. Po vstupu České republiky do Evropské unie se MŠMT zapojuje také do projektů spolufinancovaných prostřednictvím Evropského sociálního fondu v oblasti OP Rozvoje lidských zdrojů (rok 2004). V současném programovém období se jedná hlavně o program OP Výzkum, vývoj a vzdělávání. (MŠMT, 2020)

Následující tabulka (Tab. 3. 1) zachycuje vývoj výdajů kapitoly 333 (MŠMT) v průběhu let 2015 až 2019. V průběhu let je patrný nárůst výdajů běžných i kapitálových. Největší položkou běžných výdajů jsou neinvestiční transfery veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a platby daní. Další významnou položkou jsou neinvestiční transfery soukromoprávním subjektům a také platy a podobné výdaje. Mezi kapitálové výdaje lze zahrnout investiční transfery (větší poměr celkového rozpočtu) a investiční nákupy a související výdaje. (MŠMT, 2020)

Tab. 3. 1 Vývoj výdajů MŠMT dle druhového členění za období 2015 až 2019 v mil. Kč

v mil. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Běžné výdaje	131 193	134 413	151 878	174 393	199 522
Kapitálové výdaje	12 475	6 151	5 633	13 023	11 010
Celkem	143 668	140 564	157 511	187 416	210 532

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

Tabulka (Tab. 3. 2) zachycuje vývoj výdajů dle odvětvového členění za období 2015 až 2019. Opět se projevuje rostoucí tendence výdajů. Nejvyšší položkou jsou služby pro obyvatelstvo, přičemž nejvíce finančních prostředků této položky plyne do vzdělávání a školských služeb.

Tab. 3. 2 Výdaje MŠMT dle odvětvového členění za období 2015 až 2019 v mil. Kč

v mil. Kč	2015	2016	2017	2018	2019
Všeobecná veřejná správa a služby	109	118	123	134	137
Bezpečnost státu a právní ochrana	8	8	18	21	8
Služby pro obyvatelstvo	143 550	140 438	157 370	163 833	210 387
V tom: vzdělávání a školské služby	128 296	130 377	145 784	152 240	196 729
V tom: tělovýchova a zájmová činnost	2 978	3 726	4 534	5 325	6 809
V tom: ostatní a výzkum a vývoj	12 048	6 067	6 838	7 253	6 615
V tom: kultura a sdělovací prostředky	217	255	202	2	216
V tom: zdravotnictví	11	13	12	13	19
Celkem	143 668	140 564	157 511	164 988	210 532

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

Tabulka níže (Tab. 3. 3) zachycuje vývoj rozpočtu v oblasti vzdělávání v letech 2018 až 2020. Opět se projevuje rostoucí trend výdajů. Nejvíce finančních prostředků směřuje do regionálního školství a na financování přímo řízených organizací.

Tab. 3. 3 Rozpočet pro léta 2018 až 2020 v oblasti vzdělávání v mil. Kč

Rozpočet	2018	2019	2020
Vysoké školy	24 612	26 529	27 412
Regionální školství	118 202	140 608	160 793
Financování PŘO	2 745	3 115	
Podpora činnosti v oblasti mládeže	280	276	276

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2018 - 2020, vlastní zpracování

Rozpočtovou prioritou na rok 2018 a 2019 i následující léta, je zajištění stability vzdělávací soustavy a zvyšování kvality vzdělávání. V oblasti veřejných vysokých škol usiluje MŠMT o zajištění podmínek pro zvýšenou podporu fakult lékařských a pedagogických, navýšení zdrojů pro lepší odměňování zaměstnanců veřejných vysokých škol. V oblasti regionálního školství MŠMT usiluje o stabilizaci a zvýšení úrovně odměňování pro pracovníky škol.

3.2.1 Reforma financování regionálního školství 2020

Reforma financování regionálního školství je zaměřena na oblast financování škol a školských zařízení, které jsou zřizovány kraji, obcemi a svazky obcí. Financování soukromých a církevních škol se nemění a zůstává stejné jako doposud. Reforma financování je zaměřena na systém rozdělování peněz, školy dostanou více finančních prostředků na zkvalitnění vzdělávání, předvídatelnost systému nebo zjednodušení administrativy. (MŠMT, 2020)

Současný systém financování nezohledňuje objektivní specifika regionálních zřizovatelů škol (např. rozdílná struktura mateřských nebo základních škol v jednotlivých krajích) a je postaven na principu „financování na žáka“. Dále existují rozdíly ve výši normativů v jednotlivých krajích ve stejném oboru vzdělání, i ve způsobu odměňování pedagogů. Znevýhodněním je také rozdílná naplněnost tříd a změny počtu žáků. V oblasti středoškolského vzdělávání je snaha o získání vyššího počtu žáků, která vede ke snížení nároků při přijímání těchto žáků ke studiu. (MŠMT, 2020)

Nový systém financování je zaměřen hlavně na financování, kdy dochází k vyšší centralizaci a zajištění rovnosti financování tam, kde nebyly důvodné rozdíly. V tomto novém systému bude zaveden zcela odlišný systém normativního financování pedagogické práce ve vybraných druzích škol. Toto opatření by mělo přispět k zajištění větší transparentnosti a předvídatelnosti. Důraz bude také kladen na vykazované údaje, které budou sloužit ke stanovení části rozpočtu školy nebo školského zařízení.

Obr. 3. 1 Schéma nového způsobu financování

	MŠ	ZŠ	SŠ	ŠD	Konz.	VOŠ	ZUŠ
MŠMT	<u>NORMATIV NA PEDAGOGICKÉHO PRACOVNÍKA</u>					Oborový normativ na studenta	Oborový normativ na žáka
	Objem platových tarifů podle vykázaných údajů						
	Normativ ostatních nárokových složek platů /1 pedagoga						
	Normativ nenárokových složek platu /1 pedagoga						
	Opravný koef. zohledňující naplněnost běžných tříd a oddělení						
KRAJSKÝ ÚŘAD	Opravný koef. zohledňující inkluzi v běžných třídách a odděleních					x	
	REZERVA						

Zdroj: MŠMT, 2020

Schéma výše (Obr. 3. 1) představuje nový systém financování. Původní normativ na žáka, který byl stanovován krajským úřadem, je nahrazen normativem na jednoho pedagogického pracovníka, který je stanoven ze strany MŠMT. V tomto případě bude objem platových tarifů podle skutečně vykázaných údajů. Ostatní složky platu stanoví také MŠMT s ohledem na naplněnost tříd, oddělení a inkluzi, pomocí opravných koeficientů. U VOŠ a ZUŠ se princip financování vzdělávání nemění, stále platí princip financování „na žáka“, avšak normativ bude stanoven MŠMT stejný pro všechny kraje. V případě objektivní potřeby je možné dofinancování z rezervy krajského úřadu. (MŠMT, 2020)

Nový způsob financování bude přínosem zejména v oblasti transparentnosti a předvídatelnosti financování, odstraní nerovnosti v odměňování pracovníků a negativní dopady na snížení počtu žáků. U středních škol bude eliminována nutnost přijmout množství žáků kvůli získání většího objemu financí na svou činnost. (MŠMT, 2020)

3.3 Inkluze a inkluzivní vzdělávání

Tato kapitola je rozdělena na tři části. První část je zaměřena na definici pojmů inkluze a inkluzivní vzdělávání a také dalších pojmů týkajících se této problematiky. Ve druhé části jsou definovány nejdůležitější právní předpisy týkající se inkluze a inkluzivního vzdělávání. Třetí část poskytuje informace o možnostech financování inkluze a inkluzivního / společného vzdělávání.

3.3.1 Definice základních pojmů

Pojmem inkluze je nazýván způsob vzdělávání, který je zaměřen na každého žáka s ohledem na jeho individuální potřeby a specifika. Snahy o legislativní změny byly započaty již v roce 2008, kdy byly zahájeny práce na Národním akčním plánu inkluzivního vzdělávání. Legislativní změny týkající se vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními potřebami, vstoupily sice v platnost, ale projevíly se až ve školním roce 2016/2017. (Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 9)

Inkluzivní vzdělávání je v současné době aktuálním trendem prolínající celý systém vzdělávání. Existuje množství definic pojmu inkluze. Celá řada autorů vymezuje

základní trichotomii inkluzivního vzdělávání. Dle Zilchera a Svobody (2019, str. 21) se jedná o následující:

1. „*Integrace a inkluze jsou pojmy prakticky totožné.*
2. *Inkluze je určitá vylepšená, lepší integrace.*
3. *Inkluze je naprosto odlišný způsob, který předpokládá zařazení všech dětí do běžné školy.*“

Před integrací bylo české školství nastaveno na **segregaci**. Pod tímto pojmem je schováno pojetí speciální pedagogiky jako maximální podpora žáků, kterým bylo vytvářeno prostředí, ideální pro určitý typ žáků. Žáci s obdobnými potřebami budou společně vzdělávání speciálními metodami a formami. Tento typ vzdělávání lze chápat jako první stádium inkluze. Pojem segregace je v současné době používán i v jiných oblastech než je vzdělávání. Jako příklad lze uvést segregaci Afroameričanů v USA v 60. letech 20. století. (Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 21-22)

Pod pojmem **integrace** a **integrativní vzdělávání** (nebo také integrativní pedagogika) lze obecně chápat scelení, ucelení nebo sjednocení. Tento styl vzdělávání je často chápán také jako společná škola pro všechny, avšak ti co se liší, jsou buď separováni, nebo integrováni do školy a vyučující je zaměřen na výuku pro majoritní část žáků. V tomto případě se jedná o žáka, který se musí výuce přizpůsobit. Obecně lze říci, že se jedná o proces začlenění či zařazení jedince s postižením do běžné školy s předpokladem, že tento jedinec je brán jako ten, co se musí přizpůsobit a sjednotit s ostatními žáky. Jeho speciální potřeby jsou poté naplňovány mimo hlavní vzdělávání v individuálním vzdělávacím plánu. (Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 23 - 24)

Samotný pojem **inkluze** a **inkluzivní vzdělávání** není možné jednoduše definovat. Existuje celá řada autorů, kteří definují koncept inkluze a inkluzivního vzdělávání. Tento koncept je chápán rozdílně v celosvětovém měřítku mezi jednotlivými státy, ale také mezi jednotlivými školami. Definovat inkluzivní vzdělávání lze deskriptivně, kdy v rámci této definice jsou popisovány konkrétní příklady z praxe, nebo preskriptivně, kdy je definice zaměřena na indikování předpokladu, kterého hodlá být využíváno. Na základě těchto dvou definic bylo stanoveno následujících šest pohledů na termín inkluze a inkluzivní vzdělávání:

1. Inkluze jako koncept, kde jsou jedinci s postižením a ostatní kategorizováni jako ti, kdo mají „speciální vzdělávací potřeby“.

2. Inkluze jako reakce na segregaci dětí s poruchami chování.
3. Inkluze jako koncept o všech, kteří jsou ohroženi exkluzí.
4. Inkluze jako podpora vytváření školy pro všechny.
5. Inkluze jako „vzdělávání pro všechny“.
6. Inkluze jako základní přístup ke vzdělávání a ke společnosti.

(Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 25-26)

Zjednodušeně lze inkluzi definovat jako proces vytváření podmínek ve vzdělávání, umožňující zajistit takové prostředí, které přispěje k úspěšnému vzdělávání všech žáků bez rozdílu a také, aby z tohoto stavu těžili všichni žáci, rodiče, učitelé i celá komunita v okolí školy. Tyto definice jsou poskytovány prostřednictvím speciální pedagogiky. Samotnou inkluzi nelze provést pouze změnou zákona nebo příkazem z ministerstva. Často se objevují také negativní reakce, neboť informace bývají způsobeny nesprávným pochopením kontextu i terminologie. (Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 29-30)

Na základě výše uvedených definic lze zmínit tři pojmy, které jsou ne vždy interpretovány správně. Jedná se o společné vzdělávání, inkluzi a integraci. **Společné vzdělávání** není nijak vědecky definováno. Legislativně při společném vzdělávání jdou vyšší finanční prostředky na tuto činnost. Proces, kdy zvýšení finanční podpory, zjednodušení přijímání žáků s postižením do běžných škol, či nevylučování těchto žáků do specializovaného segmentu vzdělávání, nelze chápat ani označit jako inkluzi. V rámci společného vzdělávání dochází pouze ke zpřístupnění zdrojů pro žáky, kteří jsou nebo byli individuálně integrováni v běžných školách a potřebovali určitou podporu. **Integrace** lze ve vzdělávání chápat jako možnost žáka s potřebou podpůrných opatření vzdělávat se v běžné základní škole s běžnými dětmi. Předpokladem integrace je podpora takového žáka, s jejíž pomocí se dokáže přizpůsobit a plnit stejné vzdělávací cíle jako zbytek třídy. Tento pojem proto úzce souvisí s inkluzí, i když je v praxi stále kladen důraz na žáka, aby se přizpůsobil, ale nejedná se o přizpůsobování prostředí, metod nebo forem výuky. Pojem **inkluzie** má tři složky – didaktika, kultura a politika, se kterými je nutné při stanovení definice počítat. Na inkluzi lze pohlížet z několika hledisek – filozofického, sociologického, pedagogického, speciálně pedagogického, lidskoprávního, etického, ekonomického, politického, didaktického, nebo historického. (Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 30-33, 35)

Dalším neméně důležitým prvkem, který dopomáhá k začleňování žáků a studentů do kolektivu a společnosti, je sportovní výchova. Důraz je přitom kladen na celoživotní sportovní aktivity a také na rozvoj zdravého chování. (Pangrazi, Robert and Aaron Beighle, 2013, str. 7)

3.3.2 Legislativní zakotvení inkluze a inkluzivního vzdělávání

V českých školách je požadavek inkluzivního vzdělávání často spojován s péčí o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V průběhu let, se však definice inkluze a inkluzivního vzdělávání změnila. V současnosti je zdůrazněna plná účast žáků ve všech oblastech vzdělávání. Tato skutečnost je označována také jako akceptace, členství, sounáležitost, participace, spolupráce i odpovědnost. Inkluze se týká všech žáků, kteří mají právo se účastnit vzdělávání. (Lazarová, B., Hloušková, L., Trnková, K., 2015, str. 15, 17-18)

Podpora inkluze se poprvé částečně objevuje ve vyhlášce č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Vzdělávání žáka se zdravotním postižením probíhá formou individuální integrace. V roce 2002 došlo ke zveřejnění Směrnice MŠMT o integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení. Tato Směrnice vymezuje žáka se SVP a zajišťuje vzdělávání individuální nebo skupinovou integrací. (Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 63-64)

V Zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) bylo v §16 a §17 definováno vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů nadaných. Dle tohoto Zákona je dítětem, žákem a studentem SVP osoba se zdravotním postižením (mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování), zdravotním znevýhodněním (zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování) nebo sociálním znevýhodněním. (Lazarová, B., Hloušková, L., Trnková, K., 2015, str. 36-37)

V roce 2015 proběhla novelizace školského zákona, která byla z pohledu inkluzivního vzdělávání zásadní, neboť se začalo pracovat s pojmem potřeby podpůrných opatření. Dále se změnilo pojetí žáka se SVP, kdy nově byl takto označován jedinec, který

k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv potřebuje poskytnutí podpůrných opatření (tzn. nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající stavu dítěte, žáka nebo studenta). (Lazarová, B., Hloušková, L., Trnková, K., 2015, str. 37-38)

Dalším důležitým milníkem, vztahujícím se k mezinárodnímu právu, je **Úmluva o právech osob se zdravotním postižením**, která je pro ČR od 28. září 2009 závazná (v čl. 24 je stanovena povinnost zajistit inkluzivní vzdělávání). Na tuto Úmluvu navazuje Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015 až 2020, jenž byl schválen 25. května 2015. Školský zákon je vymezen také v Listině základních práv a svobod. Průlomovou je Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, která má značné proinkluzivní tendence. (Zilcher, L. a Z. Svoboda, 2019, str. 65-66)

3.3.3 Možnosti financování inkluzivního vzdělávání

Jednou z možností, jak financovat inkluzivní vzdělávání, jsou **Fondy EHP**. Tyto fondy podporují studijní pobyty a projektovou spolupráci s Norskem, Islandem a Lichtenštejnskem prostřednictvím programu Vzdělávání. Cílem podporovaných projektů by měl být rozvoj kompetencí a dovedností učitelů a lektorů pro zavádění a rozvoj inkluzivního vzdělávání ve třídě. O projekt si mohou požádat České mateřské, základní a střední školy, instituce terciálního vzdělávání s ECHE (Erasmus Charter for Higher Education), neziskové organizace, které působí v oblastech vzdělávání. (MŠMT. Fondy EHP. Inkluzivní vzdělávání, 2020)

Další možností je **projekt P-KAP**. Jedná se o příklady z praxe krajů a škol sloužící jako inspirace pro akční plánování v oblasti inkluze. Hlavním znakem výzvy je naplnění základů inkluzivního vzdělávání, a to že ke vzdělání mají přístup všichni bez rozdílu, snadné a bezpečně fyzicky přístupné vzdělávání, ekonomická dostupnost a zároveň je vzdělávání poskytováno v odpovídající kvalitě a úrovni a reagující na potřeby měnící se společnosti. Stěžejní aktivitou tohoto projektu je mapování stavu inkluze na středních a vyšších odborných školách. (NÚV. Podpora inkluze, 2011-2020)

Inkluzi se věnuje také projekt Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi. Mezi další organizace nebo projekty, které působí po celém Česku a jsou financovány z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, patří:

1. Národní ústav pro vzdělávání:

- 1.1. Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem.
- 1.2. Kvalita - Inkluze - Poradenství - Rozvoj.
- 1.3. Podpora krajského akčního plánování (P-KAP).
- 1.4. Podpora práce učitelů - vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností.
- 1.5. Modernizace odborného vzdělávání.
- 1.6. Strategické řízení a plánování ve školách a územích.
- 1.7. Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů.

2. Agentura pro sociální začleňování:

- 2.1. Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v území se sociálně vyloučenými lokalitami.

3. Česká školní inspekce:

- 3.1. Komplexní systém hodnocení.

(NPI ČR. Spolupráce s ostatními projekty, 2020)

4 Vyhodnocení realizace projektů akčního plánu vzdělávání dětí a žáků ve vybraných mikroregionech

Tato kapitola je zaměřena na vyhodnocení realizace projektů akčního plánu vzdělávání dětí a žáků v mikroregionech - Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko a Sdružení Mikroregion Rožnovsko. Konkrétně se jedná o tyto dva projekty: Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí a Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm. První část kapitoly poskytuje informace o konkrétní výzvě, pod kterou oba projekty spadají. Dále obsahuje také základní informace a charakteristiky obou vybraných projektů, včetně počtu vývoje obyvatel a školských zařízení v obou mikroregionech na základě vlastního zpracování analýzy. Konkrétně se jedná o analýzu počtu žáků v mateřských i základních školách, včetně rozdělení na běžné a speciální školy. Druhá část této kapitoly je zaměřena na vlastní vyhodnocení obou projektů, které vycházejí z dostupných výstupních podkladů a to místního akčního plánu rozvoje vzdělávání. Součástí je také SWOT analýza, která poukazuje na silné a slabé stránky, příležitosti i ohrožení situace kolem školství v obou mikroregionech. Na základě této SWOT analýzy jsou stanoveny návrhy možných řešení dalšího rozvoje obou mikroregionů v oblasti školství a také ve vztahu k inkluzivnímu vzdělávání.

4.1 Základní informace o projektech

Pro diplomovou práci byly vybrány dva projekty a to **Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí** a **Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm**. Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí byl realizován Dobrovolným svazkem obcí Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko, který byl zároveň příjemcem dotace. Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm, byl realizován Místní akční skupinou Rožnovsko, která byla také příjemcem dotace. Partnerem tohoto projektu bylo Sdružení Mikroregion Rožnovsko.

4.1.1 Základní informace o Výzvě č. 2_15_005

Oba zmiňované projekty byly realizovány v průběhu let 2016 až 2018 na území Zlínského kraje v rámci Výzvy č. 2_15_005 – Místní akční plány rozvoje vzdělávání. Tato Výzva spadala do Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání: Prioritní

osa 3: Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, Specifický cíl 3 – Rozvoj systému strategického řízení a hodnocení kvality ve vzdělávání. (MŠMT. OP VVV, 2017)

Finanční prostředky na tyto projekty byly poskytnuty prostřednictvím Evropského sociálního fondu a dotace byla ve výši 85 % z celkového rozpočtu projektů. Podle typu příjemce dotace se lišil také podíl spolufinancování ze státního rozpočtu nebo z vlastních zdrojů příjemce. Pro méně rozvinuté regiony, kam spadala také území obou vybraných projektů, bylo stanoveno, že v případě obce nebo dobrovolného svazku obcí, jako příjemce dotace, byla výše podílu ze státního rozpočtu ve výši maximálně 10 %. Zbývajících minimálně 5 % celkových způsobilých výdajů si příjemce hradil sám. Pokud byla příjemcem místní akční skupina, obdržela ze státního rozpočtu 15 % celkových způsobilých výdajů. Finanční prostředky byly příjemcům dotace poskytovány formou ex-ante financování, což znamenalo, že příjemce nejdříve obdržel finanční prostředky na předfinancování svých projektů a ty následně musely být v žádostech o platbu vyúčtovány. Výše první zálohové platby byla stanovena na 30 % celkových způsobilých výdajů. (MŠMT. OP VVV, 2017)

Výše samotného rozpočtu byla ovlivněna také úrovní zpracování místního akčního plánu. Tyto úrovně byly tři:

1. **preMAP**, tj. budování spolupráce, vzájemného poznávání a společného vzdělávání vedení škol, učitelů a ostatních odborníků a pracovníků ve vzdělávání. Rozpočet 0,5 mil. až 1 mil. Kč,
2. **MAP**, tj. společné plánování. Rozpočet 1 mil. až 4 mil. Kč.
3. **MAP+**, tj. realizace předchozího MAP a plánování nového MAP. Rozpočet 1 mil. až 6 mil. Kč.

(MŠMT. OP VVV, 2017)

Projekty podpořené v rámci této Výzvy měly pomoci ke zlepšení řízení mateřských a základních škol, začleňováním dlouhodobého plánování jako nástroje ke kvalitnímu řízení škol, orientaci na kvalitní a inkluzivní vzdělávání, podpoře škol se slabšími výsledky a rozvoji potenciálu každého žáka, dostupnosti kvalitního vzdělávání každého dítěte nebo žáka v inkluzivní škole, zlepšení spolupráce v území a využívání místních mimoškolních zdrojů pro rozvoj vzdělávání dětí a žáků a ke zlepšení spolupráce s rodiči. (MŠMT. OP VVV, 2017)

Výzva samotná definovala mj. také podmínky, které musel každý projekt splnit, aby mohl dotaci získat. Jednou z nich bylo také omezení týkající se počtu projektů na dané území, tedy na jedno území se předkládá pouze jeden projekt. Výzva stanovila také opatření, která měla dopomoci úspěšné realizaci projektů. Jednalo se o tato opatření:

- **Prioritní opatření MAP:**

1. Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita;
2. Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání;
3. Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem.

- **Doporučená opatření MAP:**

4. Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků;
5. Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání (podpora zájmů, motivace a dovedností v oblastech vědy, technologií, inženýringu a matematiky „STEM“);
6. Kariérové poradenství v základních školách.

- **Průřezová a volitelná opatření MAP:**

7. Rozvoj digitálních kompetencí dětí a žáků;
8. Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka;
9. Rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků;
10. Rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků;
11. Investice do rozvoje kapacit základních škol;
12. Aktivita související se vzděláváním mimo OP VVV, IROP a OP PPR.

(MŠMT. OP VVV, 2017)

Pro monitoring projektů byly také zvoleny monitorovací indikátory. V rámci této výzvy byly zvoleny dva, přičemž jedním byl výstup a druhým výsledek. Výstupem byl indikátor 54901 Počet regionálních systémů, jehož součástí bylo vytvoření místního akčního plánu se součástí strategického rámce MAP do roku 2023. Výsledkem byl indikátor 54310 Počet podpořených spoluprací, jenž byl dokládán smlouvou mezi

partnery. K naplnění těchto indikátorů muselo dojít do data ukončení realizace projektu. (MŠMT. OP VVV, 2017)

4.1.2 Základní informace o vybraných projektech

Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí, zkráceně také označen jako MAP, je projektem 18 obcí mikroregionu, s cílem vytvoření místního akčního plánu vzdělávání pro celé jeho území se zapojením všech mateřských a základních škol v území. Projekt se zaměřuje hlavně na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15 let. Tento MAP je zaměřen na následující opatření:

- **Povinná opatření:**

1. Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita;
2. Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání;
3. Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem;

- **Doporučená opatření:**

4. Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků, rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání a rozvoj jejich digitálních ICT kompetencí;
5. Kariérové poradenství v základních školách;

- **Průřezová a volitelná opatření:**

6. Podpora tělesné výchovy a rozvoj volnočasových aktivit a neformálního vzdělávání;
7. Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka.

(MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018)

Celkem bylo pro MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí stanoveno sedm opatření. Na jejich základě byly poté plánovány realizace projektů, které měly přispět k jejich naplnění (viz kap. 4.7).

Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm, zkráceně MAP. ORP Rožnov pod Radhoštěm je tvořeno 9 obcemi. Příjemcem a partnerem projektu jsou MAS Rožnovsko z. s. a Sdružení Mikroregion Rožnovsko. Hlavním cílem tohoto projektu je zlepšit úroveň a kvalitu vzdělávání v mateřských

a základních školách, za podpory spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání, dále je projekt zaměřen také na následující opatření stanovená Výzvou:

- **Povinná opatření:**

1. Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita;
2. Čtenářská a matematická gramotnost v základním vzdělávání;
3. Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem;

- **Doporučená opatření:**

4. Rozvoj podnikavosti a iniciativy dětí a žáků;
5. Rozvoj kompetencí dětí a žáků v polytechnickém vzdělávání;
6. Kariérové poradenství v základních školách;

- **Průřezová a volitelná opatření:**

7. Rozvoj digitálních kompetencí dětí a žáků;
8. Rozvoj kompetencí dětí a žáků pro aktivní používání cizího jazyka;
9. Rozvoj sociálních a občanských kompetencí dětí a žáků;
10. Rozvoj kulturního povědomí a vyjádření dětí a žáků;
11. Investice do rozvoje kapacit základních škol;
12. Aktivita související se vzděláváním mimo OP VVV, IROP a OP PPR;

- **Doplněná opatření pro ORP Rožnov pod Radhoštěm:**

13. Zdravý životní styl;
14. Znalost regionu a tradic;
15. Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí;
16. Všeobecná podpora vzdělávání (poradenství a administrativní servis).

(MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018)

V rámci obou projektů byly vytvořeny pracovní skupiny, které byly zaměřeny na konkrétní oblasti. Podrobnější informace o projektech spadající pod uvedená opatření jsou uvedeny v kap. 4.7.

Doba realizace projektu (harmonogram projektu), název a registrační číslo projektu, jako základní charakteristiky projektu, zachycuje tabulka níže (Tab. 4. 1). Doba realizace nebo také harmonogram projektu byl u obou projektů nastaven v délce

24 měsíců, což představovalo maximální možnou délku trvání projektů. Oba projekty byly realizovány v průběhu let 2016 až 2018.

Tab. 4. 1 Základní informace o vybraných projektech

Projekt	Registrační číslo projektu	Doba realizace projektu
Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí	CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000126	1. 3. 2016 – 28. 2. 2018
Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm	CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_005/0000501	1. 6. 2016 – 31. 5. 2018

Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020, vlastní zpracování

Rozpočet, který byl schválen při podání žádosti o podporu a vydání právního aktu označovaném také jako Rozhodnutí o poskytnutí dotace, je zachycen v následující tabulce (Tab. 4. 2). Rozpočet na projekt Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm byl o 1 786 758,00 Kč vyšší než rozpočet Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí.

Tabulka 4. 2 Výše schválených finančních prostředků vybraných projektů

	MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí	MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm
Výše dotace EU	3 379 319,16 Kč	4 898 063,80 Kč
Veřejné zdroje ČR	397 566,96 Kč	864 364,20 Kč
Národní soukromá částka	198 783,48 Kč	x
Celková částka	3 975 670,00 Kč	5 762 428,00 Kč

Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020, vlastní zpracování

Oba projekty byly spolufinancovány z Evropského sociálního fondu. V tabulce (Tab. 4. 2) je také zachycen odlišný způsob financování projektů. Tato skutečnost byla dána také tím, kdo byl žadatelem, resp. následně příjemcem dotace. V případě **MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí** byla dotace složena z 85 % podílu EU, 10 % podílu ze státního rozpočtu a 5 % z celkových způsobilých výdajů bylo tvořeno spolufinancováním ze strany příjemce dotace. U **MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm** byla dotace členěna na 85 % podílu EU a spolufinancování ze státního rozpočtu ve výši 15 % z celkových způsobilých výdajů projektu.

Konkrétní rozpočty jsou zachyceny v uvedené v tabulce níže (Tab. 4. 3). Největší položku rozpočtu představovaly osobní přímé výdaje na realizaci projektu. Jednalo se o výdaje na členy projektového týmu. U projektu **MAP rozvoje vzdělávání v ORP**

Valašské Meziříčí se řešila pozice projektový manažer, finanční manažer, personalista, asistent, odborný řešitel, metodik 1, 2 a 3 a manažeri klíčových aktivit. U projektu **MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm** se jednalo o pozice projektový a finanční manažer, koordinátor projektu MAP, odborný garant pro školství a vzdělávání, metodik projektu, koordinátor optimalizace finančního řízení, koordinátor digitalizace MAP, speciální pedagog pro MŠ a asistent manažera.

Tab. 4. 3 Rozpočty jednotlivých projektů

	MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí	MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm
Přímé osobní náklady	2 839 764,00 Kč	4 116 020,00 Kč
Paušální náklady	1 135 905,60 Kč	1 646 408,00 Kč
Způsobilé výdaje celkem	3 975 669,60 Kč	5 762 428,00 Kč
Nezpůsobilé výdaje celkem	0,00 Kč	0,00 Kč
Celkové výdaje projektu	3 975 669,60 Kč	5 762 428,00 Kč
Vratka nevyužitých finančních prostředků	6 535,62 Kč	0,00 Kč

Zdroj: Interní informace o projektech, vlastní zpracování

U obou projektů byly stanoveny také monitorovací indikátory, které požadovala Výzva. Pro MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí byly stanoveny indikátory 54901 Počet regionálních systémů a 54310 Počet podpořených spoluprací s hodnotou 1 a datem naplnění k 28. únoru 2018, což představuje datum ukončení realizace projektu. Pro MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm byly uvedené indikátory s datem naplnění k 31. květnu 2018. V rámci obou projektů došlo k vytvoření regionálního systému se zástupci všech aktérů ve vzdělávání, krajského akčního plánu a také dalších subjektů. Výstupem byl právě dokument **Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí**, který byl odsouhlasen ze strany Řídícího výboru MAP dne 8. ledna 2018; a **Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm** schválený k 3. květnu 2018. Dokument museli odsouhlasit také zřizovatelé škol, kteří byli do projektu zapojeni. Projekty také podpořily spolupráci různých projektů za účelem sdílení odborností a zkušeností s řešením problematiky v oblasti vzdělávání, která byla podložena Memorandem o spolupráci. Pro **MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm** byl stanoven ještě jeden indikátor a to 52100 Počet podpořených produktů ENVI s cílovou hodnotou 1 k datu 31. května 2018. Výstupem

tohoto indikátoru měl být produkt podpořený z ESF (např. vzdělávací modul, optimalizovaný ŠVP, platforma pro odborná tematická setkávání a další).

4.1.3 Struktura dokumentů Místního akčního plánu

Výstupem obou výše uvedených projektů byly dokumenty Místního akčního plánu rozvoje daného regionu. Tyto dokumenty se skládaly z úvodu, manažerského souhrnu, analytické části, strategické části (nebo strategického rámce priorit MAP), akčního plánu, implementační části a přílohy.

Úvodní část a manažerský souhrn sloužily k seznámení s daným projektem. Byly zde definovány hlavní cíle a priority a struktura celého dokumentu. Analytická část poskytovala informace o řešeném území – od vyjmenování jednotlivých obcí mikroregionů, přes mapku oblasti a vyhodnocení dotazníkového šetření, až po zhodnocení systému vzdělávání v oblasti. Vzhledem k době realizace projektů, byly analýzy v projektu MAP, provedeny za období 2011 až 2016 pro mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko. Pro mikroregion Rožnovsko byla uvedena data za období 2011 až 2016.

Oba dokumenty charakterizovaly řešené území a obsahovaly rozbor mateřských a základních škol, včetně počtu žáků nebo tříd, výsledky a vyhodnocení proběhnutého dotazníkového šetření a samozřejmě také SWOT analýzu. **Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí** obsahoval mimo výše uvedené také rozbor finanční stránky vzdělávání a také charakteristiku struktury pedagogických pracovníků v regionu. **Místní akční plán Rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm** naproti tomu obsahoval informace a charakteristiku týkající se socioekonomické stránky regionu. Jednalo se o oblast vývoje počtu obyvatel, věková struktura obyvatelstva a o oblast trhu práce, tj. nezaměstnanost a ekonomické subjekty.

Strategická část MAP obsahovala v obou příkladech vizi, popis zapojených aktérů, priority a cíle, vazbu cílů MAP na opatření a prioritizaci témat. Jednalo se o přílohu k samotnému místnímu akčnímu plánu – Strategický rámec priorit MAP. Součástí tohoto dokumentu byl mj. také seznam aktivit.

4.2 Základní charakteristika vybraných území

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko a Sdružení Mikroregion Rožnovsko leží v severní a severovýchodní části Zlínského kraje v okrese

Vsetín. Území **DSO Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko** je shodné s územím správního obvodu obce s rozšířenou působností Valašské Meziříčí. Ilustrační mapa mikroregionu je součástí Přílohy 3. Tento mikroregion je tvořen 16 obcemi a 2 městy o celkové rozloze 230 km². Území **Sdružení Mikroregion Rožnovsko** je shodné se správním obvodem ORP Rožnov pod Radhoštěm. Ilustrační mapa je součástí Přílohy 4. Území Rožnovska je tvořeno 7 obcemi a 2 městy o celkové rozloze 239 km². V následující tabulce (Tab. 4. 4) jsou uvedeny obce správního území obou ORP.

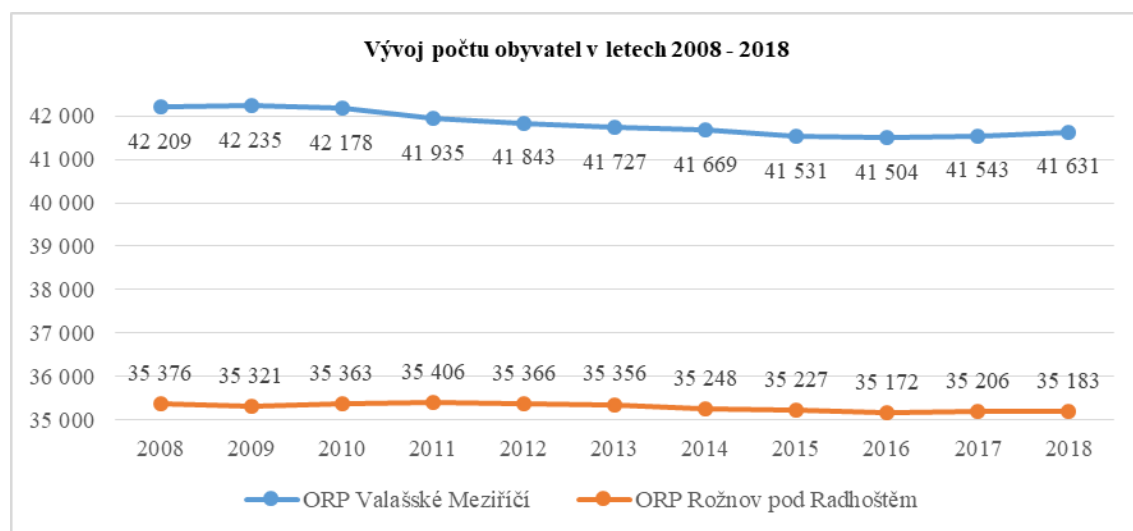
Tab. 4. 4 Přehled obcí v ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm

ORP Valašské Meziříčí		ORP Rožnov pod Radhoštěm
Branky	Mikulůvka	Dolní Bečva
Choryně	Oznice	Horní Bečva
Jarcová	Police	Hutisko-Solanec
Kelč	Poličná	Prostřední Bečva
Kladeruby	Podolí	Rožnov pod Radhoštěm
Krhová	Střítež nad Bečvou	Valašská Bystřice
Kunovice	Velká Lhota	Vidče
Lešná	Zašová	Vigantice
Loučka	Valašské Meziříčí	Zubří

Zdroj: MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018. MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018; vlastní zpracování

Dalším ukazatelem, který je jedním z rozhodujících pro analýzu daného území, je vývoj počtu obyvatel. Vývoj počtu obyvatel ovlivňují určité faktory, mezi které se řadí např. narození, úmrtí, nebo migrace.

Obr. 4. 1 Vývoj počtu obyvatel v ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2008 až 2018

Zdroj: ČSÚ. Veřejná databáze, 2020, vlastní zpracování

Vývoj počtu obyvatel v regionu ORP Valašské Meziříčí a v ORP Rožnov pod Radhoštěm zachycuje následující graf výše (Obr. 4. 1). Z grafického znázornění je patrný klesající trend obou křivek. Celorepublikový trend je opačný, neboť postupně dochází k mírnému nárůstu počtu obyvatel. Vývoj počtu obyvatel v regionech byl v průběhu let 2008 až 2018 ovlivněn jednak přirozeným přírůstkem počtu obyvatel, který je dán rozdílem mezi počtem narozených a zemřelých, a jednak přírůstkem stěhování, který je dán rozdílem mezi počtem přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel.

Počet obyvatel v obou mikroregionech klesal vlivem přirozeného úbytku i vlivem migrace. Jedná se o velmi pozvolný pokles počtu obyvatel. Vývoj počtu obyvatel je důležitým ukazatelem také pro oblast vzdělávání, neboť určuje, kolik přibližně žáků bude v budoucnu navštěvovat vzdělávací zařízení.

4.3 Analýza školské struktury vybraných území

Na území obcí s rozšířenou působností je školská síť tvořena školami a školskými zařízeními. Jak již bylo zmíněno v kap. 3 výše, školy vycházejí ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů, a také prováděcích předpisech k tomuto zákonu. Předškolní vzdělávání zajišťují v obcích s rozšířenou působností mateřské školy, nebo může být zajištěno v přípravných třídách základních škol. Základní vzdělávání je zajištěno na základních školách. Na území ORP existuje řada školních vzdělávacích programů škol, které jsou všechny zpracovány v souladu s pravidly stanovenými MŠMT. Školní vzdělávací programy přizpůsobuje škola svým podmínkám a možnostem, zkušenostem učitelů, struktuře žáků a jejich zájmům, případně také požadavkům rodičů. Vzdělávání je podpořeno a doplněno také školskými zařízeními, která zajišťují další zájmové vzdělávání (např. středisko volného času, školní klub nebo družina), stravování (školní jídelna) a poradenství (pedagogicko-psychologická poradna), některá zařízení poskytují také ústavní či ochrannou výchovu či preventivní péči (dětský domov, diagnostický ústav), účelová zařízení (plavecká škola), školská výchovná a ubytovací zařízení (internát). (MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018, str. 11)

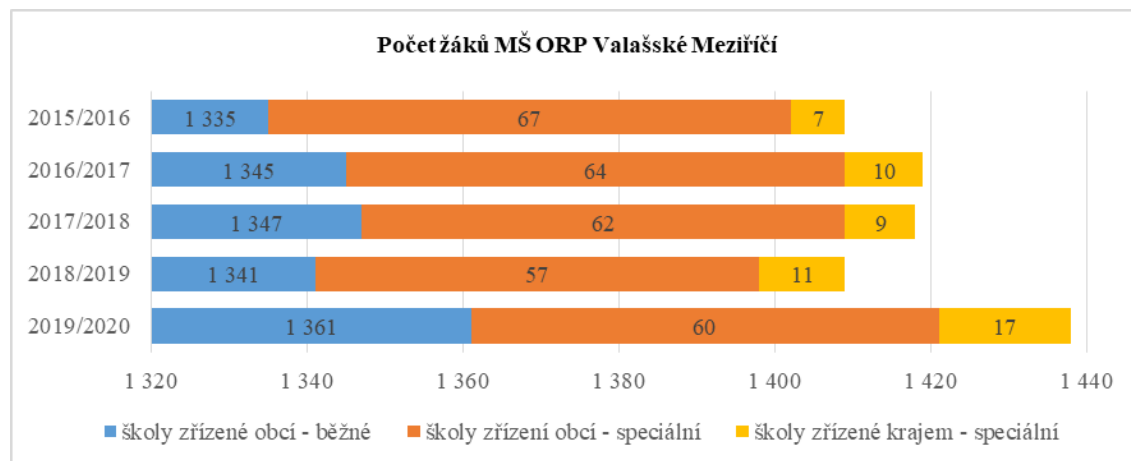
4.3.1 Mateřské školy

V **ORP Valašské Meziříčí** je celkem 27 mateřských škol, z nichž 23 je zřizováno samotnými obcemi, jedna krajem (jedná se o ZŠ a MŠ Křižná – praktická a speciální škola), jedna Ministerstvem (MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí) a dvě školky jsou soukromé. Speciální vzdělávání je poskytováno dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami na základě vyšetření (speciálně pedagogické nebo psychologické vyšetření). Speciální mateřské školy se na území ORP Valašské Meziříčí nachází dvě. Jedná se o školky s úzkou specializací - MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené, která je zaměřena na sluchové postižení a logopedické problémy a ZŠ a MŠ Křižná – praktická a speciální škola, která je zaměřena na mentální postižení, kombinované vady a autismus. Speciální třída je také v MŠ Krhová a MŠ Seifertova. Konkrétní zaměření speciálních tříd je následující (MAP Valašské Meziříčí, 2018):

- MŠ Seifertova: logopedická třída pro mladší děti a pro předškolní děti s vadami řeči;
- MŠ Krhová: třídy zaměřeny na vady řeči, zraku a souběžné postižení více vadami;
- MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené: třídy pro děti ve věku 3 až 6 let s postižením sluchu a pro děti od 4 do 6 let s vadami řeči;
- ZŠ a MŠ Křižná – praktická a speciální škola: speciální třída pro děti s mentálním postižením, autismem a kombinovanými vadami.

Na následujícím grafu (Obr. 4. 2) je zachycen vývoj počtu žáků v průběhu školních let 2015/2016 až 2019/2020. Počty žáků jsou uvedeny vždy k 30. září daného roku.

Obr. 4. 2 Vývoj počtu žáků MŠ v ORP Valašské Meziříčí

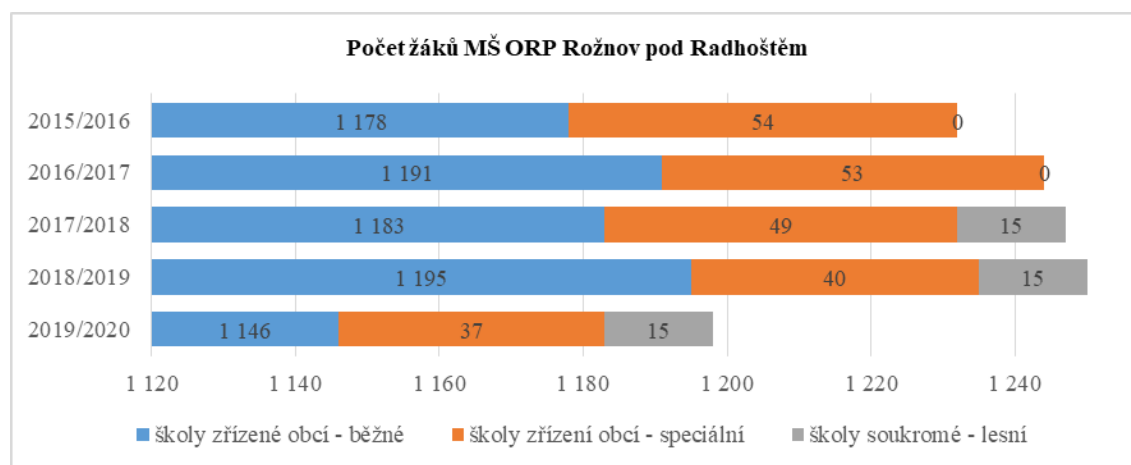

Zdroj: Zkola, 2020; vlastní zpracování

Z grafu (Obr. 4. 2) je patrné, že nejvyšší počet žáků navštěvuje mateřské školy běžné, které jsou zřízeny jednotlivými obcemi. Ve školním roce 2019/2020 se jedná o 1 361 dětí a je patrný mírný nárůst počtu žáků oproti školnímu roku 2015/2016. Kolem 60 dětí navštěvuje speciální třídy mateřských škol, které jsou zřizovány obcemi. Jak již bylo zmíněno, v ORP Valašské Meziříčí je MŠ zřízena krajem, kterou navštěvuje v letošním školním roce 17 dětí. I v tomto případě se počet žáků zvyšuje. V celkovém součtu dochází v průběhu posledních pěti let k růstu počtu dětí navštěvujících mateřské školy. Církevní školky nejsou v ORP Valašské Meziříčí žádné.

V ORP Rožnov pod Radhoštěm je mateřských škol celkem 13. Nejvíce mateřských škol se nachází v největší obci, resp. městě, Rožnově pod Radhoštěm, a to celkem 4 školky. Všechny mateřské školy v ORP Rožnov pod Radhoštěm jsou zřízeny samotnými obcemi. Mateřské školy v ORP Rožnov pod Radhoštěm zřizují stejně jako v ORP Valašské Meziříčí speciální třídy pro děti s postižením nebo autismem, a také řadu logopedických tříd.

Obr. 4. 3 Vývoj počtu žáků MŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm

Zdroj: Zkola, 2020; vlastní zpracování

Na grafu výše (Obr. 4. 3) je zachycen vývoj počtu žáků navštěvujících mateřské školy v ORP Rožnov pod Radhoštěm. Nejvíce dětí navštěvuje běžné třídy mateřských škol. Ve školním roce 2019/2020 se jedná o 1 146 dětí. Podstatně méně dětí navštěvuje třídy speciální. V ORP Rožnov pod Radhoštěm se nachází také soukromá lesní školka, kterou navštěvuje 15 žáků.

Z uvedených informací je patrné, že v regionu ORP Valašské Meziříčí se nachází dvojnásobný počet mateřských škol než v ORP Rožnov pod Radhoštěm. Tato skutečnost je dána hlavně počtem obcí v jednotlivých regionech, neboť oba uvedené regiony mají

přibližně stejně velkou rozlohu. Ovšem počet obyvatel je rozdílný, k 31. prosinci 2018 žilo v ORP Valašské Meziříčí o přibližně 6,5 tisíce obyvatel více než v ORP Rožnov pod Radhoštěm. V případě srovnání počtu žáků v obou obcích s rozšířenou působností lze říci, že v ORP Valašské Meziříčí je vyšší počet dětí navštěvujících mateřskou školu. Tato skutečnost je způsobena také vyšším počtem obyvatel v regionu, kde je tedy vyšší i počet dětí. Zatímco vývoj počtu žáků v ORP Valašské Meziříčí byl mírně klesající, v roce 2019/2020 došlo k prudkému nárůstu počtu dětí v MŠ. V ORP Rožnov pod Radhoštěm byl trend vývoje počtu žáků mírně rostoucí, ale ve školním roce 2019/2020 došlo k prudkému poklesu. V tomto případě lze předpokládat, že část dětí mohla z MŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm přestoupit do MŠ v ORP Valašské Meziříčí, nebo nastoupit do ZŠ.

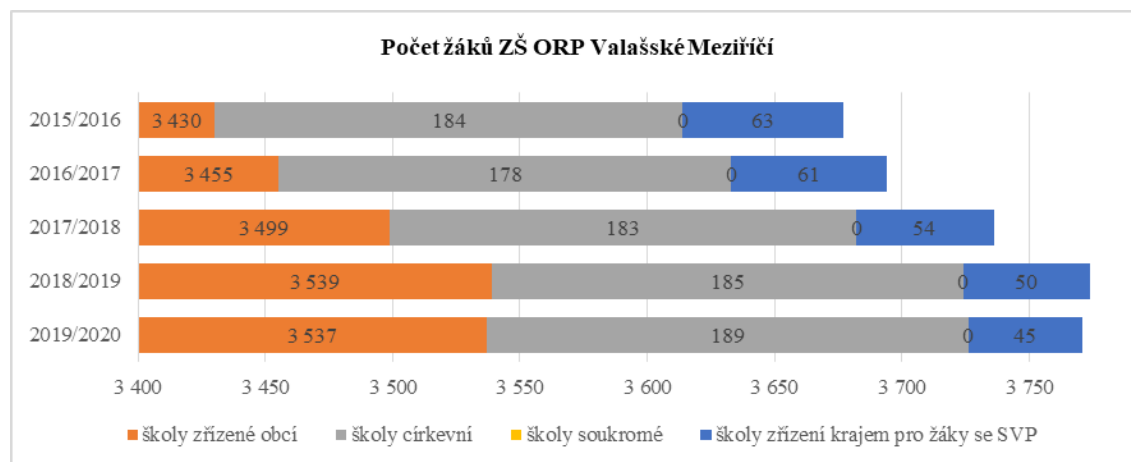
4.3.2 Základní školy

V **ORP Valašské Meziříčí** se nachází celkem 23 základních škol, včetně základních uměleckých škol a ostatních školských zařízení. Počet základních škol, které jsou zřizovány obcemi, je celkem 18. Krajem zřizované základní školy jsou 3 (ZŠ a MŠ Křižná, ZUŠ Alfréda Radoka, ZUŠ B-Art). Ministerstvo zřizuje jednu školu (MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené) a jedna škola je církevní, kdy zřizovatelem je Arcibiskupství Olomoucké (ZŠ Salvator). Speciální základní školy jsou v regionu dvě a jsou zaměřeny na sluchové problémy, logopedické problémy, mentální problémy a další. Základní školy lze dále rozdělit na úplné a neúplné, tj. takové, které mají třídy pouze prvního stupně. Neúplných základních škol je celkem 8 a nachází se v menších obcích. Konkrétně se jedná o jednu pětiletou školu, jednu trojtřídní a šest dvoutrídnic. V MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené byly speciální třídy se zaměřením na sluchově postižené a logopedické třídy. V MŠ a ZŠ Křižná byly speciální třídy zaměřeny na mentální postižení, autismus a kombinované vady. (MAP Valašské Meziříčí, 2018)

Graf na následující straně (Obr. 4. 4) zachycuje vývoj počtu žáků základních škol v ORP Valašské Meziříčí v průběhu školních let 2015/2016 až 2019/2020. Uvedené počty žáků byly vždy k 30. září daného školního roku. Nejvíce žáků navštěvovalo ve školním roce 2019/2020 hlavně základní školy zřízené obcemi, konkrétně 3 537 žáků, školy církevní navštěvovalo 189 žáků a školy zřízené krajem pro žáky se SVP celkem 45 žáků. Soukromé základní školy se v Mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko

nenacházely. Počet žáků v základních školách mírně narůstal v průběhu let, avšak v probíhající školnímu roce 2019/2020 došlo k mírnému poklesu žáků základních škol.

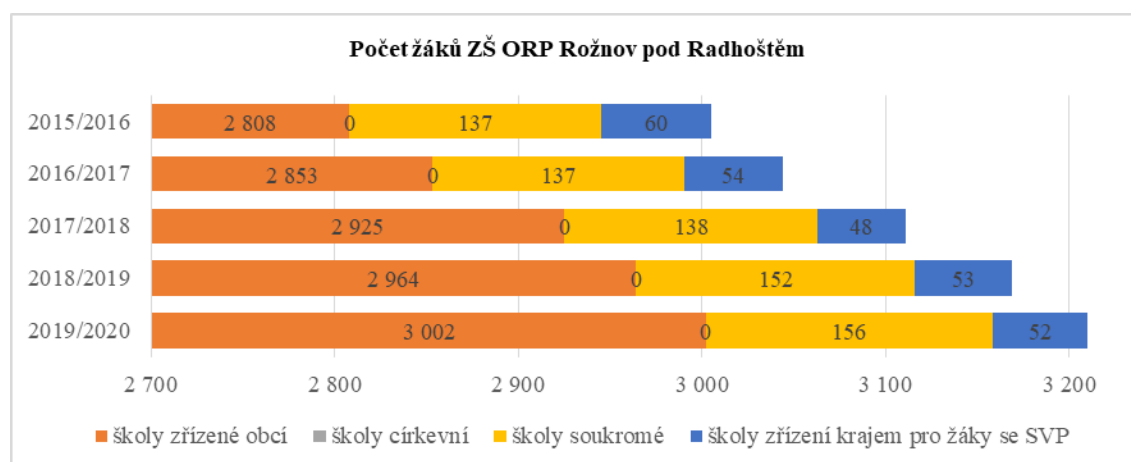
Obr. 4. 4 Vývoj počtu žáků ZŠ v ORP Valašské Meziříčí

Zdroj: Zkola, 2020; vlastní zpracování

V ORP Rožnov pod Radhoštěm je základních škol celkem 14. Nejvíce základních škol se nachází v největší obci, resp. městě, Rožnově pod Radhoštěm. Základní školy v ORP Rožnov pod Radhoštěm jsou zřízeny samotnými obcemi, jedna základní škola je obecně prospěšnou společností a jedna ZŠ je také zřizována Zlínským krajem. Základní škola Rožnov pod Radhoštěm Tyršovo nábřeží je samostatnou základní školou zřízenou krajem pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na území Rožnovska se také nacházejí neúplné základní školy, které mají pouze první stupeň. Takové školy jsou v regionu čtyři. Jedná se o ZŠ v menších obcích, tři z nich mají pět tříd a pouze jedna ZŠ je dvoutřídní.

Obr. 4. 5 Vývoj počtu žáků ZŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm

Zdroj: Zkola, 2020; vlastní zpracování

Graf výše (Obr. 4. 5) zachycuje vývoj počtu žáků v základních školách v ORP Rožnov pod Radhoštěm v průběhu školních let 2015/2016 až 2019/2020. Uvedená čísla byla aktuální vždy k 30. září daného školního roku. Nejvíce žáků navštěvovalo ve školním roce 2019/2020 základní školy zřízené obcemi, a to přesně 3 002 žáků. Soukromou školu (nebo jak bylo zmíněno výše o.p.s.) navštěvovalo v témže školním roce 156 žáků. Školy církevní v mikroregionu Rožnovsko nejsou zřízeny. Do školy zřízené krajem pro žáky se SVP chodilo v roce 2019/2020 52 žáků. Z grafu (Obr. 4. 5) je také patrný nárůst počtu žáků ve srovnání let 2015/2016 a 2019/2020, a to o minimálně 200 žáků.

Z uvedených informací je patrné, že v ORP Valašské Meziříčí se nachází téměř dvojnásobný počet základních škol než v ORP Rožnov pod Radhoštěm. Naproti tomu rozdíl v počtu žáků navštěvujících základní školy v daných ORP, není už tak velký, neboť v ORP Valašské Meziříčí byl počet žáků ve školním roce 2019/2020 vyšší o přibližně 500 než v ORP Rožnov pod Radhoštěm. Na území ORP Valašské Meziříčí se také nenacházela žádná soukromě zřízená základní škola, stejně jako v ORP Rožnov pod Radhoštěm se nenacházela žádná církevní škola.

Tab. 4. 5 Přehled počtu tříd ve školních letech 2015/2016 až 2019/2020 ve vybraných mikroregionech

počet tříd ve školním roce	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
ORP Valašské Meziříčí					
školy zřízené obcí	176	175	178	178	177
školy církevní	10	9	9	9	9
školy soukromé	x	x	x	x	x
školy zřízení krajem pro žáky se SVP	9	9	8	8	7
Celkem ORP Valašské Meziříčí	195	193	195	195	193
ORP Rožnov pod Radhoštěm					
školy zřízené obcí	140	140	142	145	146
školy církevní	x	x	x	x	x
školy soukromé	9	9	9	9	9
školy zřízení krajem pro žáky se SVP	9	7	8	8	9
Celkem ORP Rožnov pod Radhoštěm	158	156	159	162	164

Zdroj: Zkola, 2020; vlastní zpracování

Pro srovnání je v tabulce (Tab. 4. 5) na předchozí straně uveden počet tříd v základních školách obou mikroregionů. Z této tabulky (Tab. 4. 5) je patrný obdobný trend jako u vývoje počtu žáků v ZŠ, čili u ORP Valašské Meziříčí došlo k poklesu počtu tříd a u ORP Rožnov pod Radhoštěm došlo k nárůstu počtu tříd. Tato skutečnost byla dána také tím, aby s rostoucím počtem žáků na základních školách byl zachován stejný počet žáků ve třídách a dostávalo se jim stejné pozornosti a kvalitní výuky. Ve školním roce 2019/2020 bylo v ORP Valašské Meziříčí celkem 193 tříd pro žáky základních škol, v ORP Rožnov pod Radhoštěm jich bylo 164, tedy o 29 méně.

4.4 Hospodaření mateřských a základních škol

Mateřské školy i základní školy hospodaří s finančními prostředky, které získaly vlastní činností a další získaly z rozpočtu svého zřizovatele. Dále jsou to finanční prostředky ze svých fondů, peněžní dary od fyzických a právnických osob a finanční prostředky z dalších rozpočtů podle platných právních předpisů. Výnosy mateřských škol jsou tvořeny výnosy z transferů, což jsou peněžní prostředky poskytnuté z veřejných rozpočtů, přijetí finančních prostředků veřejnými rozpočty (i ze zahraničí), hlavně tedy ze státního rozpočtu, rozpočtu územních samospráv nebo státních fondů (dotace, granty, příspěvky, subvence, nenávratná finanční výpomoc, podpora a finanční dary).

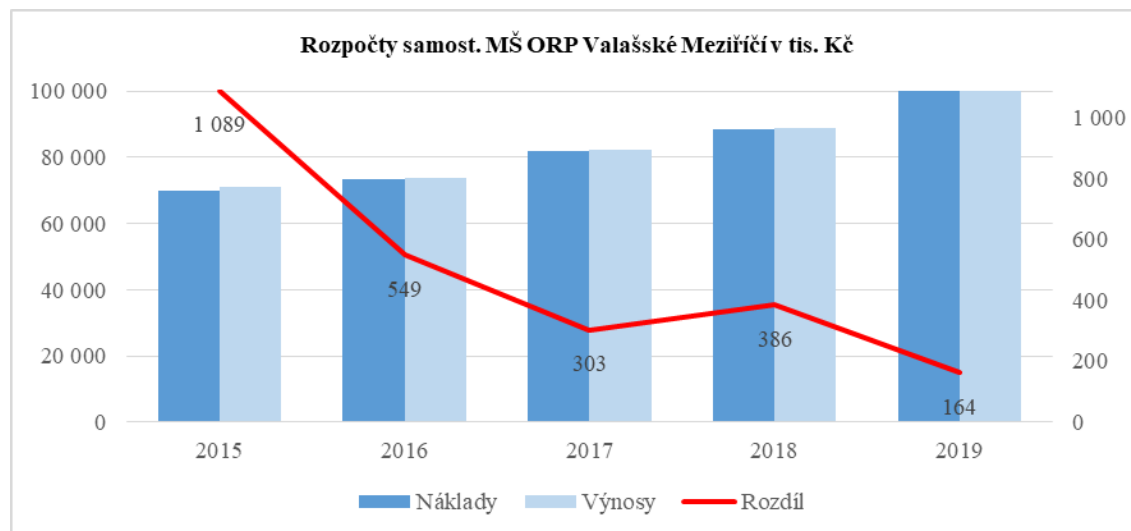
4.4.1 Mateřské školy

V ORP Valašské Meziříčí se nachází jedenáct samostatných mateřských škol, dále devět škol, které mají třídy mateřských škol i základních škol. Jedná se hlavně o školy v menších obcích, které mají často jen třídy prvního stupně. Dále se v tomto regionu nachází jedna speciální škola zřizována MŠMT – MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené Valašské Meziříčí. Pro účely analýzy byla zvolena data za samostatné mateřské školy z důvodu lepší srovnatelnosti s druhým regionem.

Následující graf (Obr. 4. 6) zachycuje vývoj rozpočtů jedenácti mateřských škol v ORP Valašské Meziříčí v průběhu let 2015 až 2019. Tyto školy jsou zřizovány obcemi. Uvedené hodnoty jsou v tis. Kč. Z uvedeného grafu (Obr. 4. 6) je patrný nárůst nákladů i výnosů a zároveň rozdíly mezi výnosy a náklady mají klesající charakter. Nárůst nákladů úzce souvisí s nárůstem počtů žáků v mateřských školách (viz kap. 4.2.1). Nárůst

žáků byl také ve speciálních třídách. Více než 50 % celkových nákladů tvořily mzdové náklady jednotlivých škol. Výnosy mateřských škol byly z přibližně 85 % tvořeny výnosy z transferů. Jednalo se hlavně o transfery od zřizovatele (obce, ve které se škola nachází).

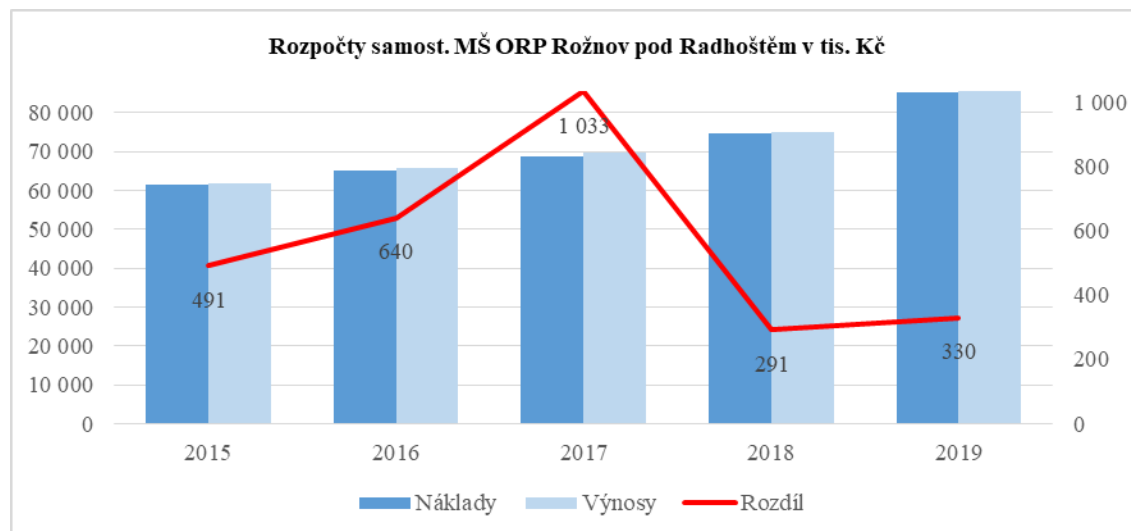
Obr. 4. 6 Vývoj výše nákladů a výnosů samostatných MŠ v ORP Valašské Meziříčí v letech 2015 až 2019 v tis. Kč

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

V obci s rozšířenou působností Rožnov pod Radhoštěm se nachází osm samostatných mateřských škol, dále také pět škol, které mají třídy mateřských i základních škol. Jedná se o školy nacházející se v menších obcích regionu Rožnovsko. Pro srovnání s ORP Valašské Meziříčí byly zvoleny pouze rozpočty samostatných mateřských škol, kde je zřizovatelem samotná obec.

Obr. 4. 7 Vývoj výše nákladů a výnosů samostatných MŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2015 až 2019 v tis. Kč

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

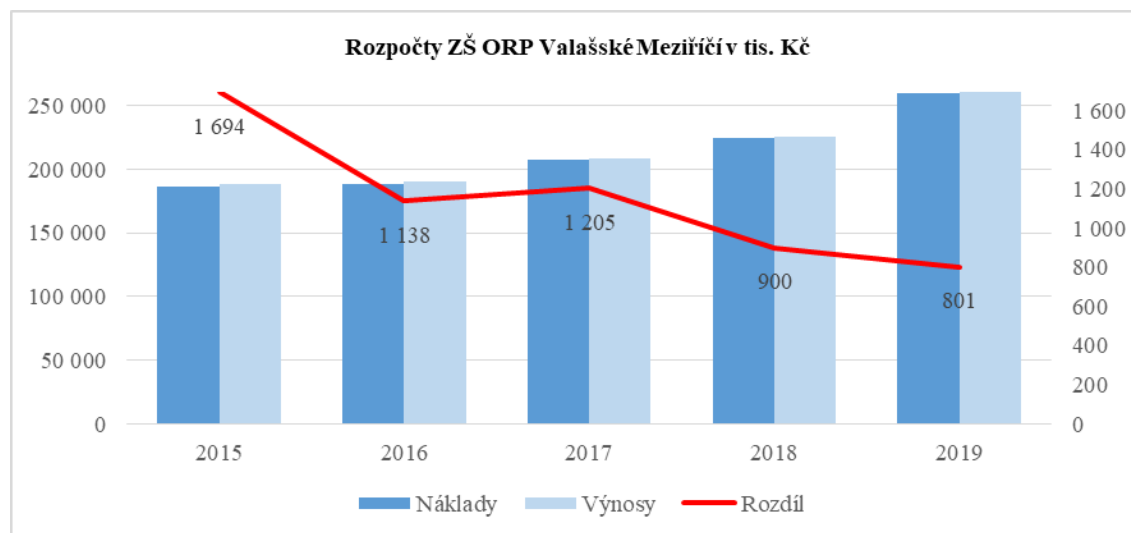
Na grafu výše (Obr. 4. 7) je zachycen vývoj výše nákladů a výnosů, včetně jejich rozdílů, v samostatných mateřských školách v ORP Rožnov pod Radhoštěm v průběhu let 2015 až 2019. Uvedené hodnoty jsou v tis. Kč. Stejně jako v případě mateřských škol v ORP Valašské Meziříčí je patrný nárůst nákladů i výdajů v průběhu sledovaných let. Nárůst nákladů je spjat s nárůstem počtů žáků v mateřských školách jak v běžných třídách, tak třídách speciálních (viz kap. 4.2.1). Stejně jako v ORP Valašské Meziříčí jsou náklady tvořeny z více než 50 % mzdovými náklady jednotlivých škol. Výnosy mateřských škol byly z přibližně 85 % tvořeny výnosy z transferů. Jednalo se hlavně o transfery od zřizovatele (obce, ve které se škola nachází).

Jak již bylo uvedeno v kap. 4.2.1, došlo v průběhu let 2015 až 2019 k nárůstu počtu dětí v mateřských školách. S tím souvisí také nárůst nákladů mateřských škol. Při srovnání obou regionů lze konstatovat, že v obou dochází k růstu nákladů, potažmo výnosů mateřských škol. Rozpočty mateřských škol v ORP Valašské Meziříčí byly vyšší než rozpočty MŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm.

4.4.2 Základní školy

Hospodaření základních škol v ORP Valašské Meziříčí je zachyceno na grafu níže (Obr. 4. 8). Ke srovnání byla použita data ze samostatných základních škol, kterých se na území ORP Valašské Meziříčí nachází devět. Zřizovatelem těchto škol je obec samotná.

Obr. 4. 8 Vývoj výše nákladů a výnosů samostatných ZŠ v ORP Valašské Meziříčí v letech 2015 až 2019 v tis. Kč

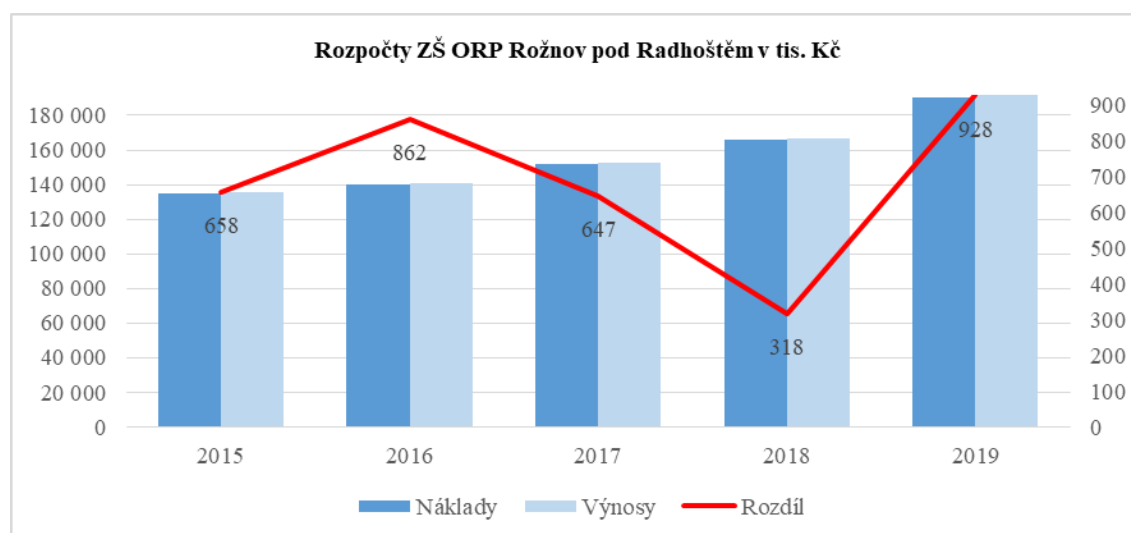

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

Stejně jako v případě mateřských škol, tvořily největší část celkových nákladů mzdové náklady. V případě výnosů byla situace obdobná a největší podíl tvořily výnosy z transferů od zřizovatele. V průběhu let 2015 až 2019 docházelo k nárůstu jednak nákladů základních škol, tak také k růstu výnosů základních škol. Tato skutečnost je celkem pochopitelná, neboť školy nemohou hospodařit se zápornými čísly. Růst nákladů souvisel také s růstem počtu žáků v základních školách (viz kap. 4.2.1).

Graf níže (Obr. 4. 9) zachycuje vývoj výše rozpočtů v základních školách v ORP Rožnov pod Radhoštěm v průběhu let 2015 až 2019. Údaje jsou uvedeny v tis. Kč. V ORP Rožnov pod Radhoštěm se nachází celkem osm samostatných základních škol a dále také pět škol s třídami základními i mateřskými, které se nachází hlavně v menších obcích regionu. Jedná se o základní školy, ve kterých je zřizovatelem samotná obec.

Obr. 4. 9 Vývoj výše nákladů a výnosů ZŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2015 až 2019 v tis. Kč

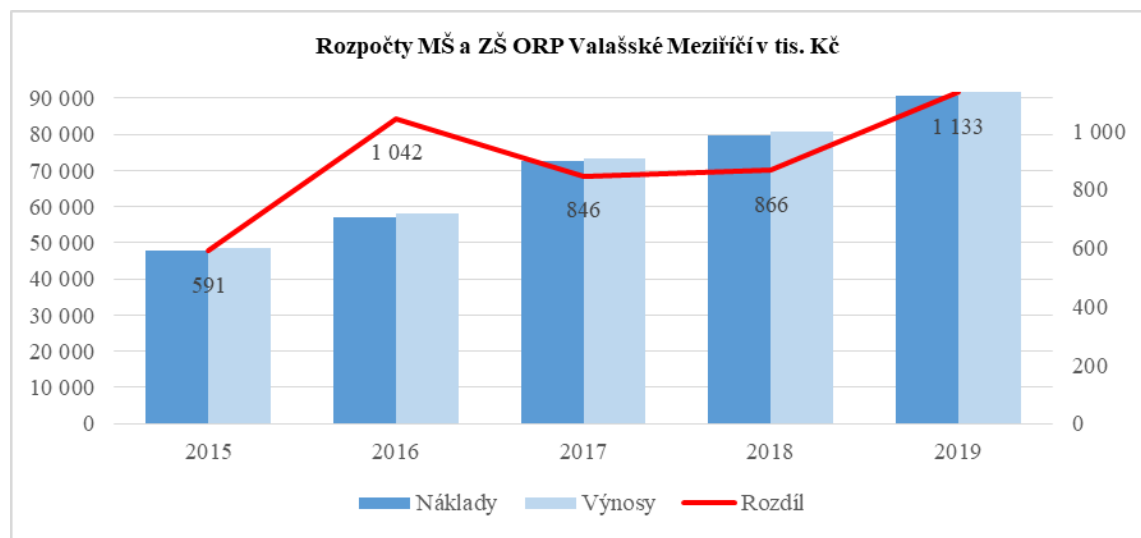
Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

Stejně jako tomu bylo v případě ZŠ v ORP Valašské Meziříčí, nebo v případě mateřských škol, docházelo v průběhu let 2015 až 2019 k nárůstu nákladů i výnosů. Náklady byly tvořeny z více než 50 % mzdovými náklady pedagogických i dalších pracovníků ve školách. Výnosy byly z více než 80 % tvořeny transfery od zřizovatelů. Při srovnání výše rozpočtu u ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm lze vidět rozdíl v jejich výši. Tento rozdíl v částce rozpočtu je způsoben jednak počtem žáků na jednotlivých školách, a jednak také počtem samotných škol, ze kterých se vycházelo při sestavování obou grafů. Nicméně trend vývoje je stejný v obou případech a to byly rostoucí náklady i výnosy.

4.4.3 ZŠ a MŠ v menších obcích

V obou mikroregionech se nachází řada obcí, které mají školu, ve které je mateřská i základní škola. Základní školy fungují pouze v prvním stupni. Na následujícím grafu (Obr. 4. 10) je zachycen vývoj výše nákladů a výnosů takovýchto škol v ORP Valašské Meziříčí. Rozpočty jsou uvedeny v tis. Kč za léta 2015 až 2019.

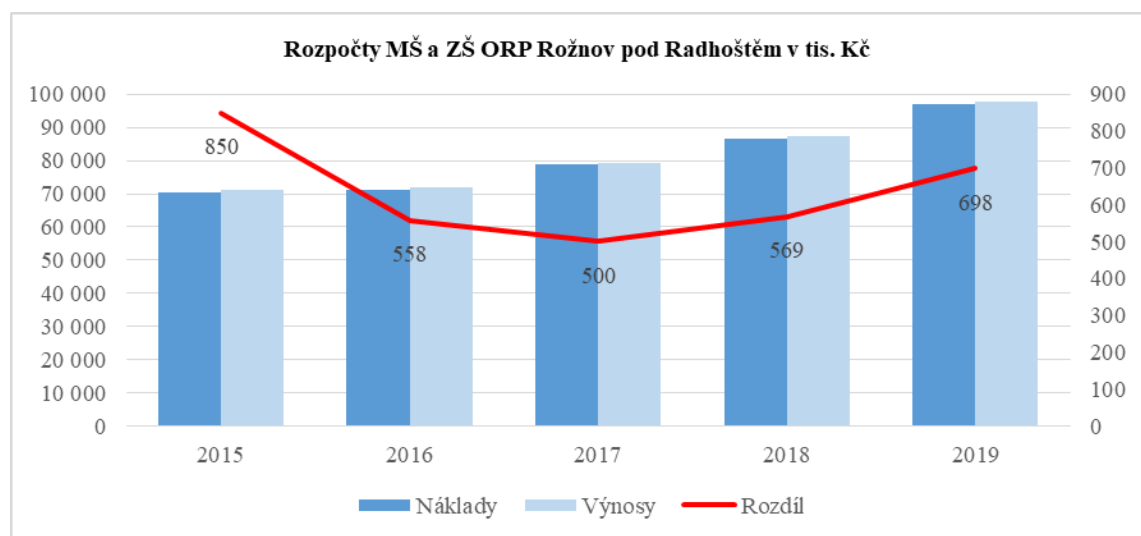
Obr. 4. 10 Vývoj výše nákladů a výnosů MŠ a ZŠ v ORP Valašské Meziříčí v letech 2015 až 2019 v tis. Kč

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

Stejně jako v případě samostatných mateřských i základních škol docházelo v průběhu let 2015 až 2019 k nárůstu výše rozpočtu. Nejvyšší položka nákladů byla tvořena hlavně mzdovými výdaji, největší objem výnosů tvořily transfery od zřizovatelů.

Obr. 4. 11 Vývoj výše nákladů a výnosů MŠ a ZŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2015 až 2019

Zdroj: MF. Monitor.statnipokladna.cz, 2015 - 2019, vlastní zpracování

Vývoj výše rozpočtu MŠ a ZŠ v menších obcích ORP Rožnov pod Radhoštěm je zachycen na grafu výše (Obr. 4. 11). V průběhu let 2015 až 2019 došlo k nárůstu výše nákladů i výnosů. Struktura nákladů i výnosů je obdobná, tj. více než polovina nákladů byla tvořena mzdovými výdaji, více než 80 % z celkových výnosů tvořily transfery od zřizovatelů.

Obecně lze říci, že v průběhu sledovaného období, tj. let 2015 až 2019, docházelo k růstu nákladů mateřských i základních škol. Tento nárůst byl způsoben hlavně kvůli rostoucímu počtu žáků v jednotlivých školách, ale také růstem mezd pracovníků ve školství a růstem dalších provozních nákladů (např. energie). Trend rostoucích nákladů, potažmo výnosů, které slouží k pokrytí nákladů jednotlivých škol, lze očekávat i v budoucnu. Růst výnosů bude ovlivněn také změnou ve způsobu financování škol (podrobnější viz kap. 3.2.1). Ke zvyšování nákladů také přispívá aktivnější účast škol (mateřských i základních) při realizaci projektů spolufinancovaných z Evropských investičních fondů.

4.5 Zhodnocení potřeb vzdělávání mateřských a základních škol v oblasti inkluze v rámci Místních akčních plánů

V rámci **MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí a MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm** bylo vyhodnoceno dotazníkové šetření, které obsahovalo mj. také dotazy k oblasti inkluze. Inkluzivní vzdělávání, nebo také inkluze, byla definována v kap. 3. Dotazníkové šetření proběhlo v rámci šetření „Potřeby základních a mateřských škol v ČR v rámci projektu OP VVV 2015 až 2020“ realizovaném Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Dotazník MŠMT byl u mateřských škol zaměřen na úroveň inkluzivního vzdělávání, překážky v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání a nejvýznamnější překážky v oblasti inkluzivního vzdělávání. Dotazníkové šetření proběhlo v rámci celé České republiky v období 24. listopadu 2015 až 30. ledna 2016. Cílem dotazníkového šetření byl sběr analytických dat pro efektivní nasměrování intervencí z Prioritní osy 3 OP Výzkum, vývoj a vzdělávání. (MŠMT. OP VVV, 2017)

Informace z dotazníkového šetření v ORP Valašské Meziříčí i ORP Rožnov pod Radhoštěm byly součástí jednotlivých místních akčních plánů rozvoje vzdělávání.

Informace uvedené níže v textu byly částečně převzaty z MAP a doplněny vlastními postřehy a závěry.

4.5.1 Mateřské školy

K účasti v dotazníkovém šetření bylo osloveno všech 5 282 mateřských škol v celé ČR, ale dotazník vyplnilo jen 88,8 % z nich. V rámci ORP Valašské Meziříčí bylo osloveno všech 23 MŠ, ale do dotazníkového šetření se zapojilo pouze 21, což představuje 91,3 %. V ORP Rožnov pod Radhoštěm bylo osloveno všech 13 mateřských škol a všech 13 dotazník vyplnilo. Jedná se tedy o 100 % účast v šetření. Ve Zlínském kraji byla účast ve výši 93,1 %. Vysoká účast přispěla k tomu, že výsledky dotazníků působily důvěryhodně a daly se generalizovat. V tomto případě jsou do počtu mateřských škol započítány také mateřské školy, které jsou součástí základních škol v menších obcích obou regionů. V rámci výsledků dotazníkového šetření bylo stanoveno pořadí důležitosti hlavních oblastí zachycené v tabulce níže (Tab. 4. 6).

Tab. 4. 6 Hlavní oblasti podpory OP VVV v MŠ a jejich důležitost v rámci ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm

Hlavní oblasti podporované OP	Důležitost v ORP Valašské Meziříčí	Důležitost v ORP Rožnov pod Radhoštěm
Podpora inkluzivního / společného vzdělávání	4	6
Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti	3	2
Podpora rozvoje matematické pregramotnosti	5	3
Podpora kompetencí k iniciativě a kreativité dětí	6	5
Podpora polytechnického vzdělávání	2	3
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1	1

Zdroj: MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018. MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018; vlastní zpracování

Jako nejdůležitější byla stanovena oblast rozvoje infrastruktury škol, včetně rekonstrukcí a vybavení. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání byla vyhodnocena v ORP Valašské Meziříčí na 4. místě a v ORP Rožnov pod Radhoštěm až na 6. místě.

Úroveň inkluzivního nebo také společného vzdělávání měly MŠ určit, ve kterém časovém období dojde ke zlepšení (tj. buď 2016 až 2018 nebo 2019 až 2020) u těchto 19 kritérií: (MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018)

1. Škola dokáže přijmout ke vzdělávání všechny děti bez rozdílu.

2. Škola je bezbariérová.
3. Škola umí komunikovat s dětmi, rodiči i pedagogy, vnímá jejich potřeby a systematicky rozvíjí školní kulturu, bezpečné a otevřené klima školy.
4. Škola umožňuje pedagogům navázat vztahy s místními a regionálními školami různých úrovní.
5. Vedení školy vytváří podmínky pro realizaci inkluzivních principů ve vzdělávání na škole.
6. Škola upravuje organizaci a průběh vzdělávání v souladu s potřebami dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
7. Škola má vytvořen systém podpory pro děti se SVP.
8. Pedagogové umí využívat speciální pomůcky i kompenzační pomůcky.
9. Škola podporuje bezproblémový přechod všech dětí bez rozdílu na základní školy.
10. Pedagogové spolupracují při naplňování vzdělávacích potřeb dětí.
11. Pedagogové školy jsou schopni vhodně přizpůsobit obsah vzdělávání, upravit formy a metody vzdělávání a nastavit různé úrovně obtížnosti v souladu se specifiky a potřebami dětí tak, aby bylo dosaženo a využito maximálních možností vzdělávaného dítěte.
12. Pedagogové umí spolupracovat ve výuce s dalšími pedagogickými i nepedagogickými pracovníky.
13. Škola zajišťuje dětem se SVP účast na aktivitách nad rámec školní práce, které směřují k rozvoji dovedností, schopností a postojů dítěte.
14. Učitelé realizují pedagogickou diagnostiku dětí, vyhodnocují její výsledky a v souladu s nimi volí formy a metody výuky, resp. kroky další péče o děti.
15. Škola poskytuje výuku českého jazyka pro cizince.
16. Pedagogové využívají v komunikaci s dítětem popisnou zpětnou vazbu, vytvářejí prostor k sebehodnocení dítěte a k rozvoji jeho motivace ke vzdělání.
17. Škola klade důraz nejen na budování vlastního úspěchu dítěte, ale i na odbourávání bariér mezi lidmi, vede k sounáležitosti s ostatními dětmi a dalšími lidmi apod.
18. Učitelé vnímají tvořivým způsobem rozdíly mezi dětmi jako zdroj zkušeností a příležitostí k vlastnímu seberozvoji.

19. Škola učí všechny děti uvědomovat si práva a povinnosti.

Mezi překážky v oblasti podpory inkluzivního / společného vzdělávání bylo zařazeno 15 bodů, z nichž si každá MŠ mohla vybrat více než jednu možnost. Jednalo se o následující kritéria: (MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018)

1. Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí.
2. Nedostatečná vzájemná komunikace školy a rodiny.
3. Nedostatečná schopnost učitelů pracovat s heterogenní skupinou.
4. Velký počet dětí ve třídách.
5. Na školu je tlačeno ze strany státu na rychlou změnu stávajícího stavu.
6. Nezájem učitelů o zavedení inkluzivního prostředí školy.
7. Zřizovatel školy nepovažuje téma inkluze za prioritu.
8. Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti v oblasti inkluze/společného vzdělávání.
9. Nedostatek příležitostí ke vzdělávání v oblasti inkluze/společného vzdělávání pro pedagogy.
10. Nedostatečná kampaň/osvěta v oblasti inkluze/společného vzdělávání pro většinovou veřejnost, pro rodiče, pro rodiče dětí se SVP apod.
11. Nedostatek vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze včetně metodické podpory ze strany MŠMT.
12. Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné děti.
13. Technická nemožnost bezbariérových úprav školy.
14. Jiné.
15. Žádné.

Ve Zlínském kraji byly jako nejčastěji uváděné překážky identifikovány nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí, velký počet dětí ve třídách a technická nemožnost bezbariérových úprav. V rámci celé České republiky byl výsledek obdobný, kromě posledního bodu, kdy se jednalo o nedostatečnou kampaň/osvětu společného vzdělávání pro většinovou veřejnost, pro rodiče dětí se speciálními potřebami apod. V ORP Valašské Meziříčí byl výsledek totožný s celorepublikovým výsledkem. Naproti tomu v ORP Rožnov pod Radhoštěm byly za největší překážky označeny velký počet dětí ve třídách, nedostatečné zajištění

personálních nákladů a také nedostatečná kampaň. Uvedené překážky v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání bylo možné označit také jako nejvýznamnější.

Mateřské školy vykazovaly podprůměrné hodnoty aktuálního stavu v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání vzhledem ke kraji a ČR. Zlepšení bylo plánováno hlavně na období 2016 až 2018 např. v oblastech navázání vztahů s místními a regionálními školami, přizpůsobení obsahu vzdělávání, popisné zpětné vazbě atd. Jako nejčastější překážky v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání byly uvedeny nedostatečné finanční prostředky k zajištění personálních nákladů, velký počet dětí ve třídách a nedostatečná osvěta v oblasti inkluze.

4.5.2 Základní školy

Do dotazníkového šetření realizovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které proběhlo v termínu od 24. listopadu 2015 do 30. ledna 2016, bylo zapojeno 4 165 základních škol, dotazník vyplnilo 95,7 %. V rámci ORP Valašské Meziříčí bylo do výzkumu zapojeno všech 21 základních škol (100 % účast), stejně jako v ORP Rožnov pod Radhoštěm, kdy se výzkumu zúčastnilo všech 15 základních škol (také 100 % účast). Počet základních škol je v tomto případě součtem všech základních škol v regionech, včetně základních škol, jejichž součástí jsou mateřské školy v menších obcích.

Tab. 4. 7 Hlavní oblasti podpory OP VVV v ZŠ a jejich důležitost v rámci ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm

Hlavní oblasti podporované OP	Důležitost v ORP Valašské Meziříčí	Důležitost v ORP Rožnov pod Radhoštěm
Podpora inkluzivního / společného vzdělávání	4	5
Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti	5	2
Podpora rozvoje matematické pregramotnosti	3	4
Podpora kompetencí k iniciativě a kreativité dětí	6	6
Podpora polytechnického vzdělávání	2	3
Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1	1

Zdroj: MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018. MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018; vlastní zpracování

Struktura dotazníku byla stejná jako pro dotazníky pro mateřské školy (podrobněji viz výše). V ORP Valašské Meziříčí bylo plánováno zlepšení stavu na roky 2016 až 2018. Jako překážky v oblasti podpory inkluzivního / společného vzdělávání u základních škol

bylo v rámci celé ČR identifikováno nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků, nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky, na školu je tlačeno ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému. Stejně překážky byly definovány také v rámci kraje a v rámci ORP Rožnov pod Radhoštěm. V ORP Valašské Meziříčí byly definovány tyto překážky: nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami žáků, nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky a nedostatek vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze včetně metodické podpory ze strany MŠMT.

V rámci celé ČR, Zlínského kraje i ORP Rožnov pod Radhoštěm, byly tyto překážky definovány jako nejvýznamnější překážky v oblasti podpory inkluzivního /společného/ vzdělávání (v rámci tohoto hodnocení mohly základní školy označit pouze jednu z nabízených možností). V rámci ORP Valašské Meziříčí patřily mezi nejvýznamnější překážky také první dvě varianty u celorepublikového průměru a třetí byla technická nemožnost bezbariérové úpravy školy.

Základní školy vykazovaly podprůměrné hodnoty aktuálního stavu v oblasti podpory inkluzivního vzdělávání, v oblasti bezbariérovosti škol, komunikace s dětmi, rodiči dětí i pedagogy, přizpůsobení obsahu vzdělávání atd. Stejně jako mateřské školy plánovaly základní školy zlepšení v období 2016 až 2018 v oblastech komunikace s dětmi, rodiči i pedagogy, vytváření podmínek pro inkluzi, metodické podpory atd. Nejvýznamnějšími překážkami bylo nedostatečné finanční pokrytí mzdových nákladů a nedostatek finančních prostředků pro krytí mimoškolního vzdělávání.

4.6 SWOT analýza

Na základě získaných informací o regionech, vlastní analýze školství, hospodaření škol v regionech a informací získaných z obou dokumentů MAP, byla zpracována SWOT analýza k oběma programům MAP v zaměření na školství. SWOT analýza byla částečně převzata z projektů MAP a byla také doplněna vlastními postřehy. Tato SWOT analýza poukazuje na silné i slabé stránky obou mikroregionů, stanovuje také hrozby (ohrožení) a příležitosti pro oba mikroregiony.

Tab. 4. 8 Obecná SWOT analýza školství v ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm

SWOT analýza školství v ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm - obecně	
Silné stránky: <ul style="list-style-type: none"> • Velká a rozmanitá síť škol a školských zařízení (klasické MŠ/ZŠ, církevní ZŠ) • MŠ a ZŠ v každé obci ORP Valašské Meziříčí • Čerpání finančních prostředků z Evropských investičních fondů • Nabídka volnočasových a mimoškolních aktivit • Specializované školy na všech úrovních (logopedické, speciální pro sluchově postižené) • Spolupráce mezi školami, i zahraniční • Úroveň vzdělávacího procesu • Aktivní přístup ze strany škol (např. kulturní a společenské akce, soutěže, olympiády) • Spolupráce s rodiči • Začleňování žáků 	Slabé stránky: <ul style="list-style-type: none"> • Bezbariérové přístupy • Odchod kvalitních pedagogů ze školství • Technická úroveň budov škol • Nedostatek finančních prostředků • Nedostatečné finanční ohodnocení pedagogických pracovníků • Sociálně patologické jevy • Snížení prestiže zaměstnání pedagog • Nižší úroveň schopnosti používání IT vybavení staršími pedagogy • Další vzdělávání pedagogických pracovníků
Příležitosti: <ul style="list-style-type: none"> • Prohloubení vzdělanosti pedagogů • Prohloubení spolupráce mezi školami, také se zahraničními školami • Začleňování dětí a žáků se SVP do běžného kolektivu • Nové vzdělávací programy • Vyšší využití a čerpání finančních prostředků z Evropských investičních fondů a dalších programů • Zlepšení prezentace škol • Podpora nadaných žáků • Rozšíření nabídky mimoškolních aktivit • Využití IT • Rozšíření výuky cizích jazyků • Sjednání úrovně vzdělávání ve školách 	Hrozby / ohrožení: <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků • Snižování počtu žáků ve školách • Odchod kvalitních pedagogů • Vyšší věk pedagogů a neadekvátní náhrada • Byrokratická zátěž • Nevyužitelnost školních prostor • Změna legislativy týkající se škol a vzdělávání • Nedostatečné kapacity MŠ pro děti do 3 let věku

Zdroj: MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018. MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018 a vlastní zpracování

Součástí této kapitoly je také SWOT analýza se zaměřením na inkluzi, kde byly definovány silné a slabé stránky, hrozby a příležitosti ve vztahu k začleňování žáků se SVP do běžných tříd. Stejně jako v případě SWOT analýzy výše, byly některé poznatky převzaty z dokumentů MAP. Dále byly také doplněny vlastními postřehy.

Tab. 4. 9 SWOT analýza ve vztahu k inkluzi

SWOT analýza – se zaměřením na inkluzi	
<p>Silné stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provázanost mateřských a základních škol z hlediska přechodu z MŠ do ZŠ • Podpora škol ze strany zřizovatelů • Kvalifikovanost pedagogů • Odborníci v regionu • Aktivita pro rozvoj dětí • Spolupráce pedagogů při naplňování vzdělávacích potřeb žáků • Podpora žáků v jednotlivých oblastech 	<p>Slabé stránky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků na vzdělávání • Nedostatek finančních prostředků na vybavení škol moderními technologiemi • Neadekvátní finanční ohodnocení pedagogických pracovníků • Nedostatek kvalitních pedagogů • Nedostatek kvalifikovaných a kvalitních asistentů • Nedostatek odborných pracovníků • Vysoký počet žáků na pedagoga • Malá spolupráce s podnikatelskými subjekty • Nedostatečná metodická podpora odborných pracovníků
<p>Příležitosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nové vzdělávací programy • Vzdělávání pedagogů • Větší čerpání finančních prostředků z Evropských investičních fondů • Začleňování žáků se SVP do kolektivu • Osvěta v oblasti inkluze • Efektivnější využívání finančních prostředků • Rozvoj spolupráce s dalšími organizacemi pro realizaci činností, které na školách chybí (např. keramická pec) 	<p>Hrozby / ohrožení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků na spoluúčast školy na projektech • Nedostatek finančních prostředků na integraci dětí do škol • Neschopnost pokrýt personální náklady • Zpřísnění podmínek podpory dotovaných míst pro asistenty • Změna legislativy • Velká byrokracie

Zdroj: MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018. MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018 a vlastní zpracování

4.7 Srovnání výstupů a výsledků obou dokumentů MAP

Oba dokumenty byly poměrně rozsáhlé. Z hlediska struktury byly charakterizovány v kap. 4.1.2. Z hlediska obsahového byly docela odlišné, hlavně co se týká stanovených priorit a cílů. Nicméně všechny stanovené priority a cíle byly v souladu s opatřeními, vymezenými na začátku obou dokumentů, byly také v souladu s tím, co definovala Výzva č. 2_15_005.

Hlavním cílem obou projektů, resp. dokumentů MAP, bylo „*zlepšit kvalitu vzdělávání v mateřských a základních školách v řešeném území, za podpory spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání, tedy cestou společného informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit pro řešení místně specifických problémů a potřeb*“. (MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018; MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018)

Stanovení cíle mělo přispět k zahájení dlouhodobého efektivního rozvoje vzdělávání v obou mikroregionech. Na tvorbě obou dokumentů se podíleli všichni aktéři, kteří byli do projektu zapojeni. Na základě proběhnutého dotazníkového šetření (viz kap. 4.5) si v obou mikroregionech stanovili priority a cíle, kterých mělo být dosaženo. Přehled priorit a cílů obou ORP je součástí příloh (Příloha 5 a Příloha 6). Dopomoci k naplnění cílů měly přispět stanovené aktivity.

V ORP Valašské Meziříčí bylo nejvíce projektů plánováno v rámci specifických cílů 1.1 Rekonstrukce a modernizace budov, včetně vyčleňování prostor pro individuální práci nejen s dětmi a žáky se SVP a 1.2 Podpora pořízení vybavení a zařízení. Součástí byly také projekty zaměřené na zvýšení bezbariérovosti budov škol, zlepšení tepelně technických vlastností budov, rekonstrukce sociálních zařízení, ale také pořízení vybavení pro posílení integrace žáků se SVP, pořízení výukových pomůcek a celá řada dalších projektů, které měly dopomoci ke zlepšení a zvýšení integrace žáků se SVP do běžných tříd. Tyto projekty spadaly pod Opatření č. 1 Předškolní vzdělávání a péče: dostupnost – inkluze – kvalita. Tyto projekty také přispěly k naplnění Opatření č. 3 Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem. Tyto dvě opatření byly naplňovány projekty z priority 2, 3, 5 a 7.

V ORP Rožnov pod Radhoštěm stejně jako v ORP Valašské Meziříčí bylo nejvíce projektů plánováno v rámci Opatření č. 1 a Opatření č. 16. Nejvíce aktivit bylo plánováno jako rekonstrukce a modernizace budov, vč. bezbariérovosti nebo vytvoření speciálních

tříd a pořízení vybavení. V rámci Opatření č. 16 se v průběhu realizace projektu uskutečnila řada seminářů, které měly zvýšit a zlepšit informovanost o základních tématech ve školství.

Výpočet efektivnosti realizovaných projektů

Na základě získaných informací o obou mikroregionech a obou MAP byl proveden výpočet efektivnosti realizovaných projektů, a to z hlediska výpočtu výdajů na jednu jednotku. V tomto případě byla jako jedna jednotka stanovena jedna škola a jeden žák. Konkrétní údaje, které byly využity pro výpočet, jsou uvedeny v následující tabulce (Tab. 4. 10). Tyto údaje byly získány na základě provedené analýzy školství (mateřských a základních škol) uvedené v kap. (4.10).

Tab. 4. 10 Vstupní informace pro výpočet výdajů na jednu jednotku školy a žáka

	ORP Valašské Meziříčí	ORP Rožnov pod Radhoštěm
Počet žáků MŠ	1 438	1 198
Počet žáků ZŠ	3 771	3 210
Počet žáků celkem	5 209	4 408
Počet MŠ	27	13
Počet ZŠ	23	14
Počet škol celkem	50	27
Výše rozpočtu projektu	3 975 670 Kč	5 762 428 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Počet žáků MŠ a počet žáků ZŠ, který byl pro výpočet použit, je za aktuálně probíhající školní rok 2019/2020. V toto školním roce 2019/2020 navštěvovalo MŠ a ZŠ v ORP Valašské Meziříčí celkem 5 209 žáků, v ORP Rožnov pod Radhoštěm celkem 4 408 žáků. Rozdíl je ve výši 601 žáků. Počet MŠ a počet ZŠ v ORP Valašské Meziříčí je 50, v ORP Rožnov pod Radhoštěm je celkem 27 škol. Tento rozdíl byl již definován výše v této kapitole (kap. 4.3). Vzhledem k tomu, že v provedené analýze školství byl vývoj počtu žáků a s tím související počet žáků v obou regionech téměř totožný tzn., že v ORP Rožnov pod Radhoštěm bylo v průběhu sledovaných let méně žáků v mateřských i základních školách než v ORP Valašské Meziříčí, neměl zvolený školní rok vliv

na výsledek. Rozdíl ve výpočtu, který vznikl, není významný a neovlivňuje výsledek výpočtu, neboť poměr výše výsledných částek zůstává nezměněn.

Samotný výpočet efektivnosti projektů ve vztahu k počtu žáků v obou mikroregionech byl proveden na základě následujícího vzorce [1]:

$$\text{výše výdajů na jednoho žáka} = \frac{\text{rozpočet projektu}}{\text{počet žáků}}$$

Proměnná výše výdajů na jednoho žáka představuje výši nákladů projektu, které byly v přepočtu vynaloženy na jednoho žáka v mikroregionu.

Výpočet efektivnosti projektů ve vztahu k počtu škol v obou mikroregionech byl proveden na základě následujícího vzorce [2]:

$$\text{výše výdajů na jednu školu} = \frac{\text{rozpočet projektu}}{\text{počet škol}}$$

Proměnná výše výdajů na jednu školu představuje výši nákladů projektu, které byly vynaloženy v přepočtu na jednu školu v daném mikroregionu.

Dle výše uvedených vzorců proběhl výpočet a výsledky obou výpočtů z dat z ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm jsou zachyceny v tabulce níže (Tab. 4. 11). Na základě těchto údajů byly provedeny dva výpočty. První, ve kterém byla zjišťována výše výdajů v přepočtu na jednoho žáka, a druhý, který zjišťoval výši výdajů v přepočtu na jednu školu.

Tab. 4. 11 Výpočet efektivnosti realizovaných projektů v přepočtu na 1 žáka a 1 školu

	ORP Valašské Meziříčí	ORP Rožnov pod Radhoštěm
Výše výdajů v přepočtu na 1 žáka	763 Kč	1 307 Kč
Výše výdajů v přepočtu na 1 školu	79 513 Kč	213 423 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě provedených výpočtů, je patrné, že v ORP Rožnov pod Radhoštěm byla investována téměř dvojnásobná částka v přepočtu na jednoho žáka. Projekt MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm měl stanoven vyšší rozpočet než projekt MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí. V ORP Valašské Meziříčí se nachází vyšší počet mateřských a základních škol, které navštěvuje také více dětí. Pokud jsou vstupní údaje nastaveny tak, jako tomu bylo u ORP Valašské Meziříčí, čili nižší rozpočet a vyšší počet žáků, resp. škol, lze očekávat, že výdaje vynaložené na jednu

jednotku budou nižší než v případě druhého regionu. V ORP Rožnov pod Radhoštěm byly vstupní údaje odlišné, tedy výše rozpočtu projektu byla vyšší a počet žáků ve školách byl nižší. Z tohoto důvodu lze konstatovat, že v tomto případě pracuje nepřímá úměra, neboť nižší počet žáků = vyšší výdaje na 1 žáka.

Obdobně se jedná o výsledky v případě přepočtu výdajů na jednu školu. V tomto případě byl rozdíl ORP Rožnov pod Radhoštěm oproti ORP Valašské Meziříčí téměř trojnásobný. Opět je to dáno počtem škol v regionech, kdy v ORP Valašské Meziříčí se nachází téměř dvojnásobný počet mateřských škol a základních škol. Jak již bylo zmíněno výše v textu (kap. 4.3), správní obvod ORP Valašské Meziříčí je tvořen dvojnásobným počtem obcí. V každé z těchto obcí se nachází minimálně jedna mateřská škola a jedna základní škola. V tomto případě také platí nepřímá úměra, neboť nižší počet škol = vyšší výdaje na 1 školu.

Z hlediska tohoto typu projektů jsou vyšší výdaje spíše pozitivním přínosem pro region než negativním prvkem. Čím více finančních prostředků tedy bylo využito na jednoho žáka, resp. na jednu školu, tím efektivnější projekt byl. Vynaložené finanční prostředky přispěly k lepšímu a většímu rozvoji regionu.

Oba vybrané projekty, **Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí** i **Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm**, byly úspěšné a přispěly k rozvoji regionů, ve kterých byly realizovány. Na jejich základě byly podány a v současné době jsou realizovány navazující projekty MAP+. Výsledkem těchto projektů bude aktualizovaný MAP s dalšími předpokládanými a potřebnými projekty jednotlivých škol.

5 Závěr

Oba mikroregiony získaly zkušenosti s projektovým řízením již v minulých letech. Projektům, které byly pro práci vybrány, předcházely obdobné projekty v předchozím programovém období 2007 až 2013, které byly spolufinancovány prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Na tyto projekty právě navazovaly projekty, které byly vybrány pro tuto diplomovou práci. V návaznosti na tyto místní akční plány a jejich úspěšnost, se příjemci dotace a realizátoři obou projektu rozhodli pokračovat a navázat další spolupráci. Výsledkem byly dva nové projekty vedoucí k vytvoření místních akčních plánů, které jsou v současnosti v realizaci a které vycházejí z již ukončených projektů.

Předmětem této diplomové práce bylo Vyhodnocení realizace projektů rozvoje inkluzivního vzdělávání ve vybraných mikroregionech. V úvodu práce byl definován hlavní cíl práce. Hlavním cílem práce **bylo srovnání a zhodnocení vybraných projektů z oblasti vzdělávání, v zaměření na inkluzivní vzdělávání a spolufinancovaných z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání**. Dílčími cíli bylo provedení analýzy školství s cílem zjistit současný stav a počet žáků v jednotlivých školách, analýzy hospodaření škol a jejich provázanost s vývojem počtu žáků. Dále také provedení SWOT analýzy týkající se školství a zjištění, který ze dvou vybraných projektů vynaložil vyšší náklady v přepočtu na jednu stanovenou jednotku.

Pomocí statistických metod a analýz dat z Místních akčních plánů vzdělávání vybraných mikroregionů bylo zjištěno, že dochází k růstu počtu žáků v mateřských i základních školách. Nárůst žáků ve školách nesouvisí s vývojem počtu obyvatelstva v obou mikroregionech, neboť v nich docházelo k pozvolnému poklesu obyvatel. Na základě analýzy školství – mateřských a základních škol ve vybraných mikroregionech, bylo zjištěno, že v každé obci obou mikroregionů se nachází alespoň jedna mateřská škola a alespoň jedna základní škola. V menších obcích s rozšířenou působností jsou tyto školy v rámci jedné budovy a také základní škola je ve většině případů pouze prvním stupněm, kdy jsou ve školách jednotřídky, dvoutřídky nebo trojtřídky. Nárůst žáků byl zaznamenán také ve speciálních třídách a školách. V oblasti se nachází i školy, které jsou přímo specializovány na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V ORP Valašské Meziříčí se jedná o školy zřizované Zlínským krajem a to: ZŠ a MŠ Valašské Meziříčí, Křižná 782 a MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí, která je zřízena

Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V ORP Rožnov pod Radhoštěm se jedná o školu ZŠ Rožnov pod Radhoštěm, Tyršovo nábřeží. Největší počet škol, ať už základních nebo mateřských, je v současné době zřizováno samotnými obcemi. Tyto obce výrazně přispívají na provoz těchto škol. S rostoucím počtem žáků rostou také náklady škol. Největším objemem nákladů jsou mzdové náklady, které tvoří v průměru více než 50 % celkových nákladů. Na druhé straně je nutné zmínit také výnosy sloužící na pokrytí těchto nákladů. Výnosy jsou průměrně z více než 80 % tvořeny transfery od zřizovatelů. Dle získaných informací z provedených analýz lze očekávat obdobný trend i v budoucnu. Tzn. lze očekávat růst počtu žáků a růst nákladů, potažmo výnosů, mateřských i základních škol.

Na základě analýzy informací, které byly získány prostřednictvím dotazníkového šetření v mateřských školách a základních školách a byly uvedeny v obou dokumentech místních akčních plánů, bylo možno určit a zhodnotit slabší oblasti ve školství a vzdělávání. U mateřských škol v obou mikroregionech se jednalo o rozvoj infrastruktury školy, včetně rekonstrukcí a vybavení. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání byly u ORP Valašské Meziříčí na čtvrtém místě (z celkových šesti hlavních podporovaných oblastí) a v ORP Rožnov pod Radhoštěm dokonce na šestém místě. Jako nejčastější překážku u společného / inkluzivního vzdělávání si ředitelé mateřských škol v ORP Valašské Meziříčí vybrali nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí, velký počet dětí ve třídách a technickou nemožnost bezbariérových úprav. V ORP Rožnov pod Radhoštěm byly tyto nedostatky obdobné a to velký počet dětí ve třídách, nedostatečné zajištění personálních nákladů a nedostatečná kampaň. U dotazníkového šetření v základních školách ORP Rožnov pod Radhoštěm byly za největší nedostatky identifikovány nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů, nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky a také to, že je na školu tlačeno ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému. V ORP Valašské Meziříčí byly za největší nedostatky označeny stejné oblasti kromě poslední. Jako třetí největší nedostatek ředitelé ZŠ označili nedostatek vzdělávacích materiálů, pomůcek a metodik v oblasti inkluze, vč. metodické podpory ze strany MŠMT. Dalším významným nedostatkem byla technická nemožnost bezbariérové úpravy školy. Tyto informace přispěly realizátorům obou projektů ke stanovení potřebných priorit a cílů k jejich naplnění v mikroregionech. V rámci obou projektů byl vytvořen koncept projektů, které měly dopomoci ke zlepšení současného

stavu ve školách, a to nejenom po stránce technických vlastností budov a vybavení škol, ale také ke zlepšení a rozvoji spolupráce mezi jednotlivými zapojenými aktéry, prohloubení spolupráce mezi rodiči žáků a školami, ale také mezi školami samotnými. Oba projekty také upozorňují na skutečnosti, které mohou ohrozit fungování samotných škol, tj. nedostatek kvalitních pedagogických pracovníků a jejich odchod do soukromé sféry a nedostatek finančních prostředků jak na ohodnocení pedagogů, tak také na provoz škol samotných. Řešením může přijít shora, tedy plošně ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, tak také zdola, ze strany jednotlivých škol a jejich zřizovatelů.

Řešením nedostatku finančních prostředků je navýšení rozpočtu jednotlivých škol. V případě, že nebude účinná reforma školství, která započala v letošním roce 2020, bude nutné provést další a upravit výši normativů, aby tak školy dostaly více finančních prostředků. Školy také mohou kromě hlavní činnosti provozovat vedlejší činnost. Pro zvýšení svých výnosů by proto mohly jednotlivé školy začít aktivněji využívat tuto možnost. Jedná se hlavně o nabízení nevyužité kapacity budov škol formou např. pronájmu tělocvičen, kdy mohou být tyto prostory za poplatek využívány soukromými osobami. Dále mohou školy organizovat více mimoškolních aktivit ve formě kroužků pro děti (např. sportovní, jazykové), za které vybere škola poplatek, a jsou také příjmem rozpočtu školy. Školy by se také mohly více podílet na získávání finančních prostředků ve formě darů od fyzických i právnických osob. Také vytváření studijních oborů, které potřebují okolní soukromé společnosti, může vést ke spolufinancování místních škol podnikatelským subjektem.

Navýšit si příjem a získat další finanční prostředky mohou jednotlivé školy také zapojením do projektů vyhlašovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Dále také aktivnější zapojení v čerpání finančních prostředků prostřednictvím projektů spolufinancovaných z EU. V tomto případě se může škola obrátit na svého zřizovatele, který většinou v odboru strategického plánování zaměstnává zkušené projektové manažery, kteří mohou škole s projekty pomoci (od podání žádosti o podporu až po realizaci projektu samotného).

Ke zlepšení stavu školství, včetně většího zapojování žáků se SVP do běžných kolektivů, by pomohla lepší informovanost veřejnosti o tom, co je to inkluze a inkluzivní vzdělávání. Toho lze dosáhnout pořádáním přednášek nebo seminářů pro rodiče žáků, pedagogy a další, kde by byly s těmito pojmy seznámeny. Je také nutné stanovit maximální počet dětí se SVP, které může vyučovat jeden pedagog. Řešením by mohlo

být zvýšení požadavků na žáka se SVP, jehož rodiče dají přednost vzdělávání v běžné škole. Další změna by mohla proběhnout u financování asistenta pedagoga pro žáky s SVM, kde by měli rodiče povinně hradit spoluúčast. Snížily by se tím náklady školy a uvolnily by se finanční prostředky na pedagoga. Tato doporučení by měla předejít odchodu pedagogů do soukromého sektoru a motivovat nejen pedagoga, ale i rodiče zdravých dětí, aby nevyhledávali pro své děti školská zařízení bez žáků se SVP a tím zabránit tomu, aby se ze současných veřejných škol staly školy výhradně s žáky se SVP a žáky ohrožené chudobou. Tím by celý projekt inkluze ztratil svůj smysl.

V úvodu této diplomové práce byly stanoveny tři hypotézy. První hypotézou (**H1**), bylo ověření, zda na vývoj počtu žáků jednotlivých stupňů škol (mateřské a základní) ve vybraných regionech měl vliv vývoj počtu obyvatel v těchto regionech. Předpokládalo se, že vývoj počtu žáků korespondoval s vývojem počtu obyvatel v regionech. V tomto případě se podařilo hypotézu vyvrátit. Při analyzování informací o školách, včetně provedení analýzy vývoje počtu obyvatel v ORP Valašské Meziříčí a v ORP Rožnov pod Radhoštěm, bylo zjištěno, že v obou ORP dochází ke snižování počtu obyvatel. V obou regionech také docházelo k nárůstu počtu žáků v mateřských i základních školách. Z tohoto je patrné, že pokles počtu obyvatel nemusí mít vliv na vývoj počtu žáků ve školách. Vývoj počtu obyvatel kromě přírůstku a úbytku, ovlivňuje také migrace. Hypotéza nebyla potvrzena.

Druhou hypotézou (**H2**) práce, bylo ověřováno, zda měl nárůst počtu žáků v mateřských i základních školách vliv na hospodaření škol. Předpokladem bylo, že při růstu počtu žáků porostou také náklady v mateřských i základních školách. Na základě provedené analýzy hospodaření mateřských a základních škol bylo zjištěno, že v průběhu sledovaných let docházelo k růstu počtu žáků v jednotlivých školách. Docházelo také k růstu nákladů mateřských i základních škol. Hypotéza byla potvrzena.

Třetí hypotéza (**H3**), zjišťovala, který ze dvou vybraných projektů vynaložil vyšší náklady v přepočtu na jednoho žáka. Výsledkem výpočtu byla částka v Kč na jednoho žáka, resp. na jednu školu. Předpokládalo se, že pokud byl stanovený rozpočet projektu vyšší, byly vyšší také výdaje na stanovenou jednotku, předpoklad byl v praktické části ověřen výpočtem efektivnosti projektů. Pro výpočet byly jako jednotky přepočtu zvoleny jeden žák a jedna škola. Na základě provedeného výpočtu efektivnosti projektů byla stanovená hypotéza potvrzena. Rozpočet na projekt MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm byl vyšší než rozpočet na projekt MAP rozvoje vzdělávání

v ORP Valašské Meziříčí. Při výpočtu efektivnosti projektů bylo zjištěno, že výše výdajů v přepočtu na jednoho žáka i výše výdajů v přepočtu na jednu školu, byly vyšší u projektu MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm. Tímto byl potvrzen předpoklad stanovený v úvodu – vyšší rozpočet = vyšší výdaje na jednotku. Hypotéza byla potvrzena.

Oba tyto projekty Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí a Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm přispěly k rozvoji vzdělávání. Jednak tím, že prostřednictvím pořádaných seminářů poskytují další vzdělávání veřejnosti, nebo mají informativní charakter se zaměřením na problémové oblasti, dochází k lepší a častější spolupráci mezi jednotlivými školami, ale také ke spolupráci mezi rodiči žáků a pedagogickými pracovníky, a jednak k organizaci projektů za účelem zlepšení tepelně technických vlastností objektů škol a pořízení vybavení. Všechny tyto realizované aktivity mají dopomoci k aktivnějšímu zapojování žáků se SVP do běžných tříd a k informování veřejnosti o možnostech inkluzivního vzdělávání. Největším úspěchem může být také to, že oba projekty budou ve svých regionech pokračovat a dále rozvíjet oblast školství, prostřednictvím navazujících projektů Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí II a Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm II.

Seznam použité literatury

Odborná kniha

BOHÁČKOVÁ, I.; HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

DOSKOČIL, Radek. *Metody, techniky a nástroje řízení projektů*. Brno: CERM, 2013. 165 s. ISBN 978-80-7204-863-2.

FOJTÍKOVÁ, L.; LEBEIDZIK, M. *Společné politiky EU. Historie a současnost se zaměřením na ČR*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 179 s. ISBN 978-80-7179-939-9.

JORDAN, A.; ADELLE, C. *Environmental Policy in the EU. Actors, Institutions, and Processes*. Routledge, 2013. 392 s. ISBN 978-18-4971-468-6.

Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

PANGRAZI, Robert and Aaron BEIGHLE. *Dynamic Physical Education for Elementary School Children*. New York: Pearson Education Limited, 2013. 728 p. ISBN 978-12-920-2037-2. Dostupné také z: <https://books.google.cz/books?id=ML-tDwAAQBAJ&pg=PR2&dq=inauthor:%22Aaron+Beighle%22&hl=cs&sa=X&ved=0ahUKEwiU0pTF8qPoAhXDyKQKHxEGAJAQ6AEIKTAA#v=onepage&q&f=false>

SVOZILOVÁ, A. *Projektový management – systémový přístup k řízení projektů*. 2. vyd. Grada Publishing a.s., 2011. 380 s. ISBN 978-80-2473-611-2. Dostupné také z: <https://books.google.cz/books?id=zAJbAgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>

ZILCHER, Ladislav a Zdeněk SVOBODA. *Inkluzivní vzdělávání - efektivní vzdělávání všech žáků*. Praha: Grada Publishing a. s., 2019. 216 s. ISBN 978-80-271-0789-6.

PANGRAZI, Robert and Aaron BEIGHLE. [i]Dynamic Physical Education for Elementary School Children.[/i] New York: Pearson Education Limited, 2013. 728 p. ISBN 978-12-920-2037-2.

Elektronické dokumenty a ostatní

Administrativní mapa správního obvodu Rožnov pod Radhoštěm [online]. ČSÚ, 2014. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11284/17866991/7206m01.jpg/682ec844-f35a-4676-a5f7-02b0a2a10c6e?version=1.0&t=1413532521307>

Aktuální info [online]. Brexit.info, 2020 [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: <https://www.brexitinfo.cz/>

Česká republika Overview [online]. Eurydice, 2020 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/czech-republic_cs

DotaceEU.cz [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: DotaceEU.cz, c2020 [cit. 2020-03-27]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/>

Evropské strukturální a investiční fondy 2014-2020 v kostce [online]. Národní orgán pro koordinaci: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015 [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/dda4e489-df77-4be3-b09d-bb9fec5b6323/ESI_fondy_v_kostce_ISBN-web.pdf

Fondy EHP. Inkluzivní vzdělávání [online]. MŠMT, c2020. [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <https://www.dzs.cz/cz/fondy-ehp/inkluzivni/>

Historie Evropské unie [online]. europa.eu, 2019 [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/history_cs

Informační systém pro implementaci práva EU [online]. Úřad vlády ČR, 2011 [cit. 2020-03-28]. Dostupné z: <https://isap.vlada.cz/dul/cesty.nsf/cesta?OpenView>

Inkluze. Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi. Spolupráce s ostatními projekty [online]. Národní pedagogický institut ČR, 2020. [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <http://www.inkluzevpraxi.cz/apivb/spoluprace-s-ostatnimi-projekty>

Interreg V-A Česká republika – Polsko [online]. CRR ČR, 2020. [cit. 2019-10-20]. Dostupné z: cz-pl.eu/zakladni-informace-o-programu

Evropská unie [online]. europa.eu, 2020 [cit. 2020-04-19]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs#header_countries_list

Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm [online]. Rožnov pod Radhoštěm, 2018. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: https://www.roznov.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=14293&id=21853&n=mistni-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-v-orp-roznov-p-r

Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí [online]. Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko, 2018. [cit. 2020-04-02]. Dostupné z: <https://www.meziricsko.cz/mistni-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-v-orp-valasske-mezirici/>

Monitor – kompletní přehled veřejných financí [online]. Ministerstvo financí, 2020. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

MŠMT [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, ©2013-2020 [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>

Nástroje regionální politiky [online]. Metodická podpora regionálního rozvoje [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/nastroje-regionalni-politiky.html>

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání [online]. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, 2017 [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://opvvv.msmt.cz/o-programu>

Počty žáků podle druhů škol a školských zařízení [online]. Zkola, c2020 [cit. 2020-04-07]. Dostupné z: <https://www.zkola.cz/pocty-zaku-podle-druhu-skol-ms-zs-a-zus-a-skolskych-zarizeni-svc/>

Podpora inkluze [online]. Národní ústav pro vzdělávání - NÚV, c2011-2020. [cit. 2020-03-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p-kap/podpora-inkluze>

Věcně o Evropě [online]. Euroskop.cz: Vláda České republiky, c2005-2019 [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/>

Veřejná databáze. Vybrané ukazatele pro územně analytické podklady za správní obvod obce s rozšířenou působností [online]. Český statistický úřad, 2020. [cit. 2020-04-01]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry-vyhledavani&z=T&f=TABULKA&katalog=all&sp=A&vyhltext=rozloha&bkv=cm96bG9oYQ..&pvo=UAP02&u=v4__VUZEMI__65__7206&c=v94%7E3__RP2018&str=v4

Vybrané ukazatele podle regionů soudržnosti NUTS2 v ČR [online]. Český statistický úřad, 2019 [cit. 2019-10-27]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/vybrane_ukazatele_podle_regionu_soudrznosti_nuts2_v_cr

Zákon č. 248 ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje. In: *Sbírka zákonů České republiky*: 2000, částka 73, s. 3549 - 3554. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3461>

Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*: 2004, částka 190, s. 10262 - 10324. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4494>

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	Dobrovolný svazek obcí
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EAGGF	Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství
EFF	Evropský rybářský fond
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
ECHE	Erasmus Charter for Higher Education
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EÚS	Evropská územní spolupráce
EUR	euro
FIFG	Finanční nástroj pro podporu rybolovu
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISPA	Instrument for Structural policies for Pre-accession
LAU	Local administration unit
MAP	Místní akční plán

MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MSP	Malé a střední podnikání
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operační program
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ORP	Obec s rozšířenou působností
Phare	Poland and Hungary: Assistance for Restructuring Their Economics
ROP	Regionální operační program
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
SŠ	Střední škola
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
VB	Velká Británie
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že odevzdáním diplomové (bakalářské) práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 5. 5. 2020

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam obrázků

Obr. 2.1 Graf vývoje HDP v regionech soudržnosti NUTS II v přepočtu na 1 obyvatele v letech 2009 až 2018 v %	17
Obr. 2.2 Graf rozložení alokace na jednotlivé OP v letech 2014 až 2020 v %	19
Obr. 2.3 Stav čerpání OP VVV v průběhu let 2015 až 2019 v mld. Kč	21
Obr. 2.4 Alokace pro ČR v programovém období 2014 až 2020 v mil. Kč	25
Obr. 2.5 Rozložení fází projektu	26
Obr. 3.1 Schéma nového způsobu financování	33
Obr. 4.1 Vývoj počtu obyvatel v ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2008 až 2018	48
Obr. 4.2 Vývoj počtu žáků MŠ v ORP Valašské Meziříčí	50
Obr. 4.3 Vývoj počtu žáků MŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm	51
Obr. 4.4 Vývoj počtu žáků ZŠ v ORP Valašské Meziříčí	53
Obr. 4.5 Vývoj počtu žáků ZŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm	53
Obr. 4.6 Vývoj výše nákladů a výnosů samostatných MŠ v ORP Valašské Meziříčí v letech 2015-2019 v tis. Kč	56
Obr. 4.7 Vývoj výše nákladů a výnosů samostatných MŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2015 až 2019 v tis. Kč	56
Obr. 4.8 Vývoj výše nákladů a výnosů samostatných ZŠ v ORP Valašské Meziříčí v letech 2015 až 2019 v tis. Kč	57
Obr. 4.9 Vývoj výše nákladů a výnosů samost. ZŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2015 až 2019 v tis. Kč	58
Obr. 4.10 Vývoj výše nákladů a výnosů MŠ a ZŠ v ORP Valašské Meziříčí v letech 2015 až 2019 v tis. Kč	59
Obr. 4.11 Vývoj výše nákladů a výnosů MŠ a ZŠ v ORP Rožnov pod Radhoštěm v letech 2015 až 2019 v tis. Kč	59

Seznam tabulek

Tab. 2.1 Přehled regionálních a tematických operačních programů v programovém období 2007 až 2013	14
Tab. 2.2 Podíl jednotlivých prioritních os na celkové alokaci OP VVV	22
Tab. 2.3 Formulace SMART cílů projektu	27
Tab. 3.1 Vývoj výdajů MŠMT dle druhového členění za období 2015 až 2019 v mil. Kč	31
Tab. 3.2 Výdaje MŠMT dle odvětvového členění za období 2015 až 2019 v mil. Kč...	32
Tab. 3.3 Rozpočet pro léta 2018 až 2020 v oblastní vzdělávání v mil. Kč	32
Tab. 4.1 Základní informace o vybraných projektech	45
Tab. 4.2 Výše schválených finančních prostředků vybraných projektů	45
Tab. 4.3 Rozpočty jednotlivých projektů.....	46
Tab. 4.4 Přehled obcí v ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm	48
Tab. 4.5 Přehled počtu tříd ve školních letech 2015/2016 až 2019/2020 ve vybraných mikroregionech	54
Tab. 4.6 Hlavní oblasti podpory z OP VVV v MŠ a její význam v rámci ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm	61
Tab. 4.7 Hlavní oblasti podpory z OP VVV v ZŠ a její význam v rámci ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm	64
Tab. 4.8 Obecná SWOT analýza školství v ORP Valašské Meziříčí a ORP Rožnov pod Radhoštěm	66
Tab. 4.9 SWOT analýza ve vztahu k inkluzi	67
Tab. 4.10 Vstupní informace pro výpočet	69
Tab. 4.11 Výpočet efektivnosti realizovaných projektů	70

Seznam příloh

Příloha 1 Mapa členských zemí Evropské unie 2020

Příloha 2 Evropská územní spolupráce

Příloha 3 Mapa DSO Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Příloha 4 Mapa Sdružení Mikroregion Rožnovsko

Příloha 5 Přehled priorit a cílů MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí

Příloha 6 Přehled priorit a cílů MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm

Příloha 1 Mapa členských zemí Evropské unie 2020

Zdroj: Europa.eu, Evropská unie, 2020

Příloha 2 Evropská územní spolupráce

Programy přeshraniční spolupráce jsou řízeny, případně koordinovány Ministerstvem pro místní rozvoj. Tyto programy v programovém období 2014 - 2020 navazují na operační programy přeshraniční spolupráce z programového období 2007 - 2013. Společné projekty musí mít dopad na obou stranách hranice a musí se na něm podílet oba dva partneři. Mezi kritéria spolupráce, která musí být zpravidla splněna (minimálně tři), spadají společná příprava projektu, společná realizace projektu, společný personál a společné financování. Konkrétně se jedná o tyto programy:

- Program INTERREG V-A Česká republika – Polsko,
- Program INTERREG V-A Slovensko – Česká republika,
- Program INTERREG V-A Rakousko – Česká republika,
- Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 - 2020,
- Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014 - 2020.

(MMR ČR. DotaceEU, 2020)

Územní vymezení jednotlivých programů je zachyceno v Příloze II diplomové práce. Obecně lze říci, že jsou programy přeshraniční spolupráce zaměřeny na rozvoj lidských zdrojů, včetně vzdělávání a kvalifikace, na ochranu životního prostředí, výzkum, technologický rozvoj a inovace, na spolupráci mezi institucemi a další. Financování programů přeshraniční spolupráce probíhá z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Mezi další programy podporující nadnárodní a mezinárodní spolupráci se řadí dalších šest programů:

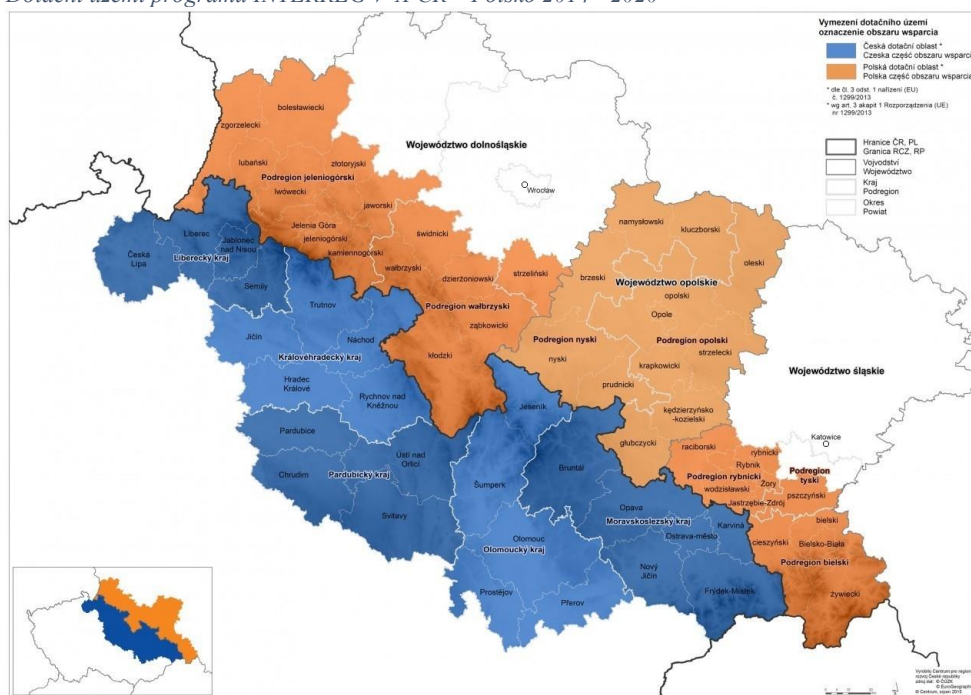
- Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE,
- Program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE,
- Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE,
- Program meziregionální spolupráce ESPON 2020,
- Program meziregionální spolupráce INTERACT III,
- Program URBACT III.

(MMR ČR. DotaceEU, 2020)

Mezi území, která podporují tyto programy, se řadí všechny členské státy a také nečlenské evropské státy. Financování probíhá z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

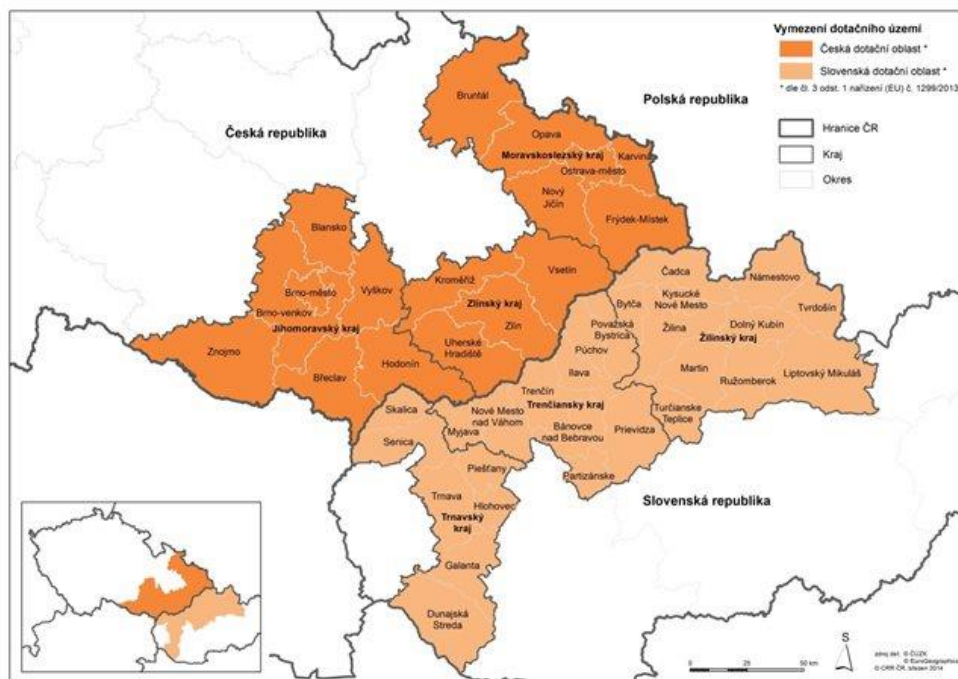
Spolupráce se týká oblastí životního prostředí a efektivního využívání zdrojů, výzkumu, vývoje a inovací, a na druhé straně také zlepšení řídicí a kontrolní kapacity programů, využívání územně analytických programů, tvorbu mezinárodních sítí a další. (MMR ČR. DotaceEU, 2020)

Dotační území programu INTERREG V-A ČR – Polsko 2014 - 2020

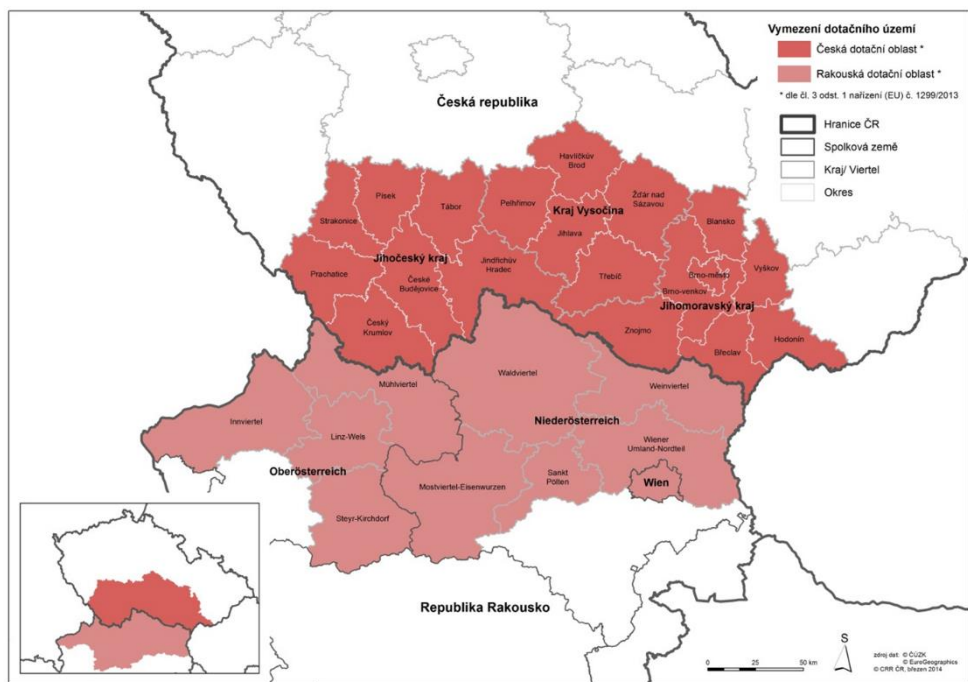
Zdroj: CRR ČR. Interreg V-A Česká republika – Polsko, 2020.

Dotační území programu INTERREG V-A Slovensko - ČR 2014 - 2020

Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020.

Dotační území programu INTERREG V-A Rakousko - ČR 2014 - 2020

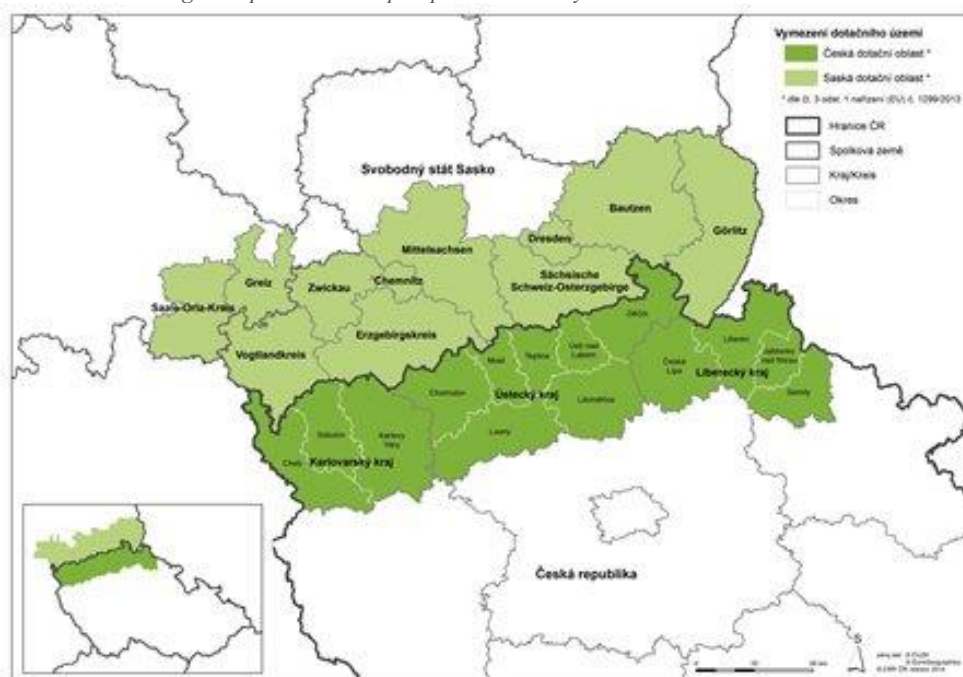
Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020.

Dotační území Programu přeshraniční spolupráce ČR – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 – 2020

Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020.

Dotační území Programu přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko – ČR 2014 – 2020

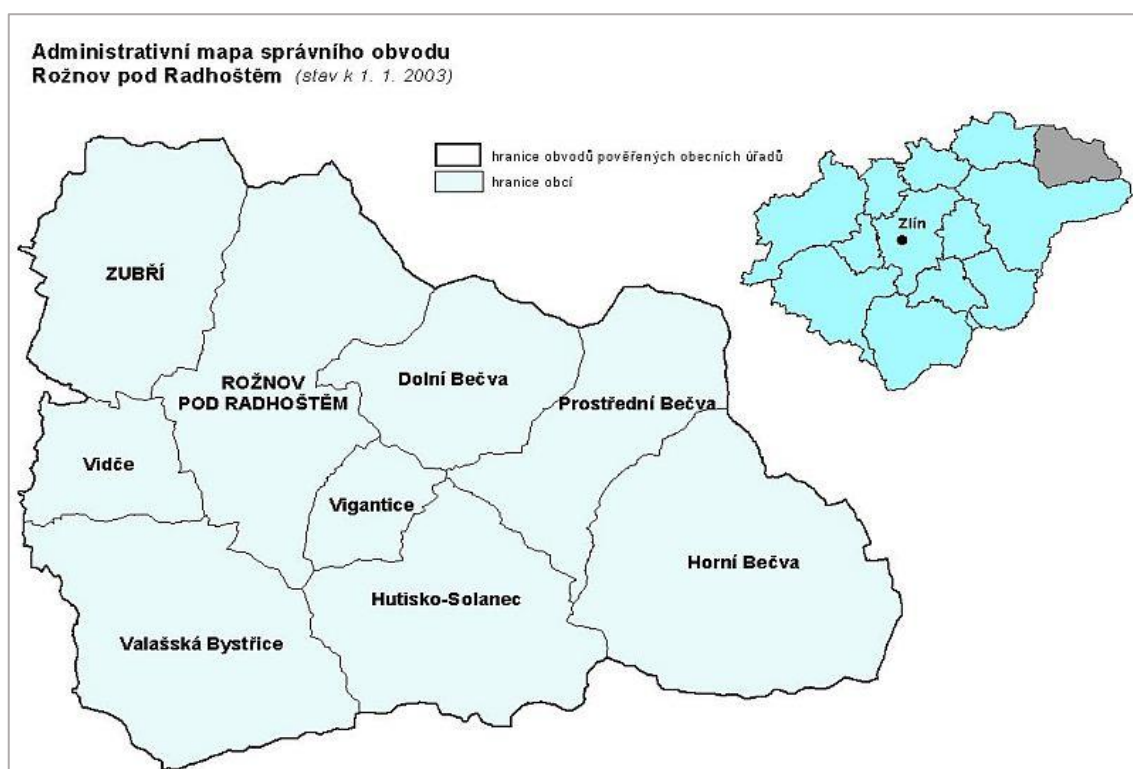
Zdroj: MMR ČR. DotaceEU, 2020.

Příloha 3 Mapa DSO Mikroregion Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Zdroj: MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018.

Příloha 4 Mapa Sdružení Mikroregion Rožnovsko

Zdroj: ČSÚ. Administrativní mapa správního obvodu Rožnov pod Radhoštěm, 2014.

Příloha 5 Přehled priorit a cílů MAP rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí

Priorita 1	Kvalitní a dostupná infrastruktura pro předškolní, školní i mimoškolní vzdělávání
Cíl 1.1	Rekonstrukce a modernizace budov, včetně vyčleňování prostor pro individuální práci nejen s dětmi a žáky se SVP
Cíl 1.2	Podpora pořízení vybavení a zařízení
Priorita 2	Podpora pedagogů ve všech úrovních vzdělávání – zejména DVPP a dalších pracovníků ve vzdělávání
Cíl 2.1	Další vzdělávání učitelů cizích jazyků a vzdělávání učitelů ostatních předmětů ZŠ, učitelů MŠ a ZUŠ v jazykových kompetencích
Cíl 2.2	Podpora DVPP pracovníků mateřských škol v oblasti evaluace
Cíl 2.3	Podpora DVPP a učitelů škol v oblasti práce s dětmi a žáky se SVP a žáky ohroženými školním neúspěchem, včetně asistentů pedagoga s důrazem na speciální pedagogiku a sdílení
Cíl 2.4	DVPP a rozšiřování kvalifikace pracovníků ve vzdělávání v oblasti polytechniky, environmentální výchovy a gramotností (čtenářská, matematická, digitální atd.) a dalších oblastech
Priorita 3	Síťování vzdělávacích subjektů (MŠ, ZŠ, ostatní)
Cíl 3.1	Využívat „excelentní centra“ – místní odborné SŠ – zejména se zaměřením na stimulaci zájmu dětí a žáků o polytechnické vzdělávání a rozvoje iniciativy a podnikavosti
Cíl 3.2	Podpora aktivní spolupráce a projektů kooperace a tím zvyšování kvality a dostupnosti v oblasti tělesné výchovy, rozvoje podnikavosti, iniciativy dětí a žáků, polytechnického vzdělávání, digitálních kompetencí, rozvoje volnočasových aktivit a neformálního vzdělávání, včetně ZUŠ, ale i dalších oblastech vzdělávání
Cíl 3.3	Spolupráce při začleňování žáků a dětí ohrožených diskriminací, sociálním vyloučením či školním neúspěchem do aktivit dané oblasti
Priorita 4	Podpora aplikované výuky žáků v matematické gramotnosti a čtenářské gramotnosti
Cíl 4.1	Cílem je zavedení praktických postupů vedoucích k rozvoji v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti
Cíl 4.2	Cílem je individualizace výuky v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti
Priorita 5	Zvýšení kvality poradenských služeb v rámci škol v oblasti práce s dětmi a žáky se SVP a žáky ohroženými školním neúspěchem, ale i žáky bez těchto potřeb
Cíl 5.1	Rozvíjet spolupráci s rodiči a práci s dětmi a žáky mimo/nad rámec školní výuky
Cíl 5.2	Navázání spolupráce se souvisejícími poskytovateli poradenských a sociálních služeb
Priorita 6	Posílení efektivity kariérového poradenství na základní školy
Cíl 6.1	Vybudování centra pro plánování kariéry žáků základních škol
Cíl 6.2	Rozvoj aktivit výchovného a kariérního poradenství

Cíl 6.3	Rozvoj spolupráce s aplikační sférou
Priorita 7	Zvýšení kvality výchovně vzdělávacích aktivit v oblasti tělesné výchovy, volnočasových aktivit a neformálního vzdělávání, včetně základních uměleckých škol
Cíl 7.1	Podpora odborného a profesního růstu pracovníků s mládeží
Cíl 7.2	Podpora rozvoje klíčových kompetencí, nadání a zájmů dětí a mládeže s vyloučením prvků segregace a diskriminace včetně projektů s mezigenerační účastí
Priorita 8	Zapojení vzdělávacích subjektů do projektů mezinárodní i regionální spolupráce s důrazem na rozvoj jazykových kompetencí
Cíl 8.1	Navazování partnerství se zahraničními školami a s dalšími organizacemi
Cíl 8.2	Výměnné pobyty a stáže žáků, pedagogických i nepedagogických pracovníků a vedení školy
Cíl 8.3	Zapojení rodilých mluvčích do výuky
Cíl 8.4	Mezinárodní jazykové zkoušky žáků
Priorita 9	Administrativní podpora pro rozvoje vzdělávání v ORP Valašské Meziříčí
Cíl 9.1	Zajištění administrativní podpory při přípravě a realizaci projektů
Cíl 9.2	Zajištění odborného poradenství a podpůrných služeb

Zdroj: MAP ORP Valašské Meziříčí, 2018, vlastní zpracování.

Příloha 6 Přehled priorit a cílů MAP rozvoje vzdělávání v ORP Rožnov pod Radhoštěm

Priorita 1	Udržení dostupnosti a zkvalitnění předškolního vzdělávání
Cíl 1.1	Dostupné předškolní vzdělávání odpovídající potřebám území
Cíl 1.2	Kvalitní předškolní vzdělávání
Cíl 1.3	Spolupráce aktérů v oblasti vzdělávání
Cíl 1.4	Všeobecná podpora předškolního vzdělávání
Priorita 2	Udržení dostupnosti a zkvalitnění základního vzdělávání
Cíl 2.1	Dostupné základní vzdělávání odpovídající potřebám území
Cíl 2.2	Kvalitní základní vzdělávání
Cíl 2.3	Spolupráce aktérů v oblasti základního vzdělávání
Cíl 2.4	Všeobecná podpora základního vzdělávání
Priorita 3	Rozvoj a zkvalitnění neformálního a zájmového vzdělávání
Cíl 3.1	Dostupné zájmové vzdělávání
Cíl 3.2	Dostupné a kvalitní neformální vzdělávání
Cíl 3.3	Spolupráce aktérů v oblasti vzdělávání
Cíl 3.4	Všeobecná podpora neformálního a zájmového vzdělávání

Zdroj: MAP ORP Rožnov pod Radhoštěm, 2018; vlastní zpracování.